

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egy év után hatálya és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztőbizottság elnöke
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 33. TELEFON-SZÁM: 100. Kiadóhivatal 708.

Tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt sziveskedjenek lehetőleg gyorsan intézkedni, hogy a lap küldése fönnakadást ne szenvedjen.

Kompromisszum.

Budapest, január 21.

Az a pártközi konferencia, melyet Justh Gyula mára egybehívott, hogy a házszabályrevízió kérdésében tanácskozzék, ma meg is állapodott abban a reformtervezetben, mely aztán a Ház elé fog kerülni, s melynek elfogadása a mai előzmények után biztosítottnak látszik. A nemzetiségiek és az ugynevezett diszsidensek, akik minden házszabályrevízióknak elvi ellenségei, nem fogják megszavazni a reformot, de az ennek során már keveset változtat, s legfeljebb csak hátráltatja a revízió hatálybaléptét, de azt végleg megakasztani nem lesz képes.

A megállapodás teljesen új alapon létesült, a minthogy sem a kormánynak álláspontja nem diadalmaskodhatott, sem az ugynevezett Kmety-féle indítvány nem nyerte meg a többség helyeslését. A kormány radikálisan akarta a bajokat orvosolni, s ez alól a Kmety-féle indítvány ki akarta venni a katonai javaslatokat, az Ausztriával közösen intézendő vagy közös érdekű ügyeket, s végül a végleges házszabályrevíziót.

A kormány, bár ismételtén kijelentette, hogy sem kabinetkérdést ebből nem csinál, sem egyébként nem akarja a dolgot élére állítani, mégis ellenezte ezt a Kmety-féle indítványt, mert nem tartotta helyénvalónak, hogy akkor, mikor a parlamentnek munkaképessé tételéről van szó, akkor kivételeket tegyünk s az volt a véleménye, és pedig helyes véleménye, hogy mihelyt kardinális kérdéseket kiveszünk a sürgősség alól, akkor legfeljebb csak annyiban fog módosulni a jelenlegi állapot, hogy egy esetleges nemzetellenes obstrukció kisebb jelentőségű javaslat ellen indul meg, amelynél az ürtügy más lesz ugyan, de a cél ugyanaz, tudniillik a parlamenti munka lehetőleg tételle, s a nemzeti nagy czélok megvalósításának megakadályozása.

Viszont lehetetlen el nem ismerni azt, hogy a Kmety-féle indítványnak is volt igen sok híve, még pedig a parlament legtekintélyesebb tagjainak körében, akik a házszabályokban látták az utolsó hatalmas fegyvert az osztrák tulkapások ellen-súlyozására s akik azt tartották, hogy a puskaport minden eshetőségre készen kell tartani s főleg a katonai kérdésekben és a közös ügyekre vonatkozó javaslatokban fenn kell tartani szabad kezünket.

A két ellentétes s egyaránt jogosult álláspontnak összeegyeztetése nagyon nehéznek látszott, mert a házszabályrevízió nem olyan kérdés, amelyben a majorizá-

lás megengedhető volna s a mely épen ezért igazán üdvös és igazán megnyugtató csak akkor lehet, ha ahhoz a parlament valamennyi pártjának tulnyomó nagy része hozzájárul s a mikor az a reform igazán az egész parlament akaratából jön létre. És ez a nehéz kérdés ma mégis szerencsés megoldást nyert és olyant, a melyet az egész ország megnyugvással fogadhat.

A házszabályrevízió kérdése elnapoltatott az általános választói jog behozataláig. Azaz addig, míg az általános választói jog beterjesztve s megszavazva nincs, addig módosított házszabályok lesznek s a sürgősség addig csakis a költségvetési javaslatra és az appropriációra, a belügyi reformokra, a benyújtandó választói reformjavaslatra s a végleges házszabályrevízióra terjed ki, de semmi más javaslatra.

Ebben a pártközi konferencia megállapodott, ezt azoknak leszámításával, akik elvi ellenszói minden házszabályrevízióknak, a pártközi konferencia egyhangulag elfogadta, minden ellenkező vélemény elnémult és még Kmety is lemondott arról, hogy indítványához ragaszkodjék. És ez volt az igazi helyes álláspont.

Az ugyanis nem volt a pártok közt soha egy pillanatig sem vitás, hogy az általános választói jog alapján összeülő parlament, amelyben 40—50 nemzeti-ségi, 40—50 szocialista s 40 horvá-
lesz, a mai házszabályokat nagyon ki-

A legrégibb ujság.

Írta: Váradi Antal.

(Utánnyomás tilos.)

Már minthogy nem a legrégibb ujságot írtam én, hanem ezt a pár sort, amit egykoru adatok nyomán s magából a mi ujság-öröganyánkól, a Rát Mátyás „Magyar Hirmondó”-jából böngésztem ki, mert hogy ez volt a legrégibb magyar ujság. Persze, azt hiszik, hogy legalább is kétszáz esztendő, ha ugyan nem a könyvnyomtatás föltalálása után rövid időre nyomták Mátyás vagy Ulászló alatt. Isten ments. Nem voltunk mi olyan szerencsés nemzet, amely a kulturájával foglalkozhatott volna, mint más boldog nép: mi akkor csatáztunk, hol egyedül, hol mással, hol egymással. Legtöbbet, azt hiszem, egymással. Azért aztán nem prosperált nálunk írás, nyomtatás, poézis.

1780-ban jelent meg az első magyar hírlap. Egy esztendővel előbb bocsátotta ki az előfizetési felhívást. „Előre való tudakozódás” czim alatt. Nem ijedt meg a Csokonay balsorsától, aki ez évek táján szőlította prenumerációra a magyar publikumot, de összesen vagy nyolcz előfizetője érkezvén, — mert hiszen, ugymond, aki nem fizette előre az árát, az nem numerált pré — tehát az előfizetés és a munka befagyott.

Rát Mátyás nem ijedt meg a közönség látszólagos apathijától. Tudta különben is, hogy az ujság tudásának ingere nemcsak az asszonyok erénye. Kivált ha országos dolgokról léssen szó, akkor belemegy abba urambátyám is.

A dolog bevált. Az ujság ingere egyrészt, a

politikai viszonyok másrészt nagyban közremunkáltak abban, hogy az eddig hallatlan ujtás: egy nyomtatott ujság Magyarországon megjelenhetett.

Rát Mátyás maga a tizenhetezadik század szülötte. A Goethe születési évében, 1749-ben látta meg a napvilágot Győrött, azon a nevezetes dátumon, mely száz esztendővel később olyan országos lett: április 13-án. Otthon végezte iskoláit s a maga tudásának tökéletesítése czéljából Göttingába ment. Amint a göttingai egyetemről kikerült, hazatért s itthon a pesti egyház hívta meg predikátornak. Ezt a meghívást nem fogadta el. Később szuperintendensnek kandidáltak, de az irigység megbuktatta. Előtt való elkeseredésében nem vállalt többé hivatalt, hanem megindította a lapját. Egy nagy magyar-latin-német szótárt akart kiadni, hanem már a prospektusában ugy nekiment a dunántúli luteránus papságnak, hogy azok elkeseredése átragadt a publikumra is és vállalata pártolás nélkül maradt. Abbanhagyta hát s megint Győrre ment tanárnak és predikátornak. Pozsonyba vándorolt, de a barátai csak ott marasztalták s ott is maradt haláláig. Első élet-rajza halála után, amely 1810. szeptember 16-án következett be, a Tudományos Gyűjteményben jelent meg 1826-ban. Az érdekes jellemzés azt mondja róla: Rátnak erkölcsi és tudományos karaktere a nagyságnak és gyengeségnek nevezetes keveréke. Férfiúi állhatatossággal, herkulusi bátorsággal bírt és irt minden ellen, amit igaztalan-nak tartott, de sokszor maga is az igaztalan-ságig kíméletlen. Makacs és néha megfoghatatlanul állhatatlan. Emberszerető, nyájas, de a sok csalódás csaknem embergyűlölővé tette. Sarkalatos, mély tudománya és matematikai éles esze mindenütt szembe tört, de némely részben oly felszaku, hogy nem lehetett rajta eléggé csudálkozni. Kedvező körülmények közt tudományos munkálkodása messze terjedhetett volna, de nem boldogulván, szoros határok közé vonult és senki sem bírhatta többé arra, hogy tudományos tárgyról a publikum számára valamit írjon.

Az 1779-ben kibocsátott előfizetési felhívás (a fennebb említett „Előre való tudakozódás”) igen érdekes részeket tartalmaz. Azt kérdi mindenekelőtt, „ha vallyon találkoznának-e elegendő számmal hazájokat és nemzeteket igazán szerető magyar hazafiak, akik magyar nyelven irandó új hírekre, vagyis Hirmondó Levelekre szert tenni kívánnának?” Elmondja aztán, hogy Európában már minden náczióknak van ujságja, csak a magyar szükölködik annak híjjával. „Olyan ország, — fohászodik fel az első magyar redaktor, — Európában egy sincs, a földnek egyéb részeiben is kevés vagy, amelyet a tudósok kevésbé ismernének, mint Magyar Országot.” Megnyerte aztán lapja részére a királyasszony engedelmét, amelylyel akkor ugy parádézta, mint ma a hivatalos titulussal. A lap előfizetési ára „helyben” hat forint volt, postán való elküldéssel nyolcz forint. Egyes elárusítás is volt, a példányok „tiz pénz” volt az ára. „Arról felelek, — ugymond az önértetes felhívás záradéka, — hogy akármely külföldi ujságnál is ezek a Magyar Hirmondó Levelek alább valók nem fognak lenni. Költ Posonban. Sz. Jakab havának (Julius) első napján 1779. A kiadója volt: Patzkó Ferencz Ágoston, Po'soni Könyvnyomtató.

Az első szám 1780. január elsején jelent meg. Ez a nap tehát a magyar zsurnalisztika születése napja, a lap elején, felül, a magyar nemzeti cí-

nyelvi állam-
szigorla
mviázákra
egákra igen
s lelkiismer-
ossitánk elő
ebb idő alatt
módszerünk-
szerény díja-
vizsga siko-
ta 6 év óta
s kiváló
ket prodn-
ettünk. Val-
speciális
melyre kor-
amban ve-
hallgatókat.
agos vizsga
ni igen ose-
s al. Levél-
ódésekre ki-
valaszol Dr.
os, Kolozs-
ar-u. 2.

A duna
tesék
gyoni.

LÓ.
a különle
(vyszere-
akia

TERAPIA
ebb pártai
legelőny-
eszerhetők

ándornál
71. ker-
tárut 50.

Köpes ár-
nyen és
ntve.

kebel.
t hónap alatta
rientales
(k. leti pilulák)
által, az egyede-
lek által, mely-
yek a mellét fej-
lesztik, szilárdít-
ják, helyreállít-
ják s a női mell-
nek grációz-
zus teltségét
kölesztik,
andküll,
hogy az
egészségnek
ártalmának.
Ga. antálva
arzenikum-
mentes

Kiválóságoktól
lnt. díszk. eczió.
alati utasítással
ona előzetes be-
75 korona után-
mellett.

Szerkesztő PARIS.
a, R. Pserhofer
inger-strasse 15.
k díszet egy-
ly-utca 12.

ékipar
s bőrfaragás

ANTAL
Károly-utca 2

is iskolaépít-
raktár valódi
karosszékek-
ésőbb árban,
eddig.
ok átalakítva
icsó árakban.
rbitörök és
yok.

nasználhatja majd nemzetellenes céljaira, hogy tehát arra az időre már jó előre egy kell megalkotni a házzsabályokat, hogy minden nemzetellenes merényletnek eleje vétessék. Az általános választói jog és a házzsabályrevízió közt tehát, ha kimondottan nem is, de hallgatólag junktim állt fenn s ezt a junktimot ma a pártközi konferencia nyíltan kimondta.

Házzsabályrevízió tehát csak arra az időre készül, amikorra életbe lép az általános választói jog. De néhány sürgős természetű javaslatnak megszavazását már ez a parlament is biztosítani akarja, ilyen, mint mondtuk, első sorban a költségvetés és ilyenek a belügyi reformjavaslatok. Tulajdonképpen csak erre a kettőre nézve történik már ez alatt az országgyűlés alatt változás annyiban, hogy a sürgősség ezekre nézve kimondható lesz. Ez olyan állami érdek, amin aligha fog az országban valaki is megütni. Hogy pedig a választói jog reformja sürgősen elintézhető legyen, s hogy azt semmiféle kotnyeleskedés meg ne gátolhassa, ez ellen alig lehet komoly embernek kifogása.

Ezért mondjuk azt, hogy a mai pártkonferencia eredménye a házzsabályreform kérdését elég szerencsésen oldotta meg.

Budapest, január 21.

A képviselőház holnap, e hó 22-én délelőtt 10 órakor ülést tart, amelyen folytatják az ujonczjavaslat tárgyalását. Napirenden van az erdélyi birtokrendezésről szóló javaslat is.

Szogyény-Marich visszalépése. Gróf Thun Ferencz, volt osztrák miniszterelnök berlini utazásával kapcsolatosan, bécsi diplomáciai körökben az a hír terjedt el, hogy gróf Szogyény-Marich László, belini magyar-osztrák nagykövét megváltik állásától s utódiaként a volt osztrák miniszterelnök van kiszemelve. Szogyény-Marich állása állítólag azért rendült meg, mert a delegációban elhangzott s a poroszok lengyelországi politikáját erősen kritizáló beszédekről egy interjú keretében előzőleg nyilatkozott. A Szogyény-Marich visszalépé-

mer díszeskedett s ez a felige: „Spesconi s a Deo.”

A címe a maga teljességében a következő: „A Magyar Hirmondó első esztendeje, azaz: 1780-ban költ tudósító levelei. Po'sonbann, Patzkó Ferencz Ágoston betűivel.”

Hetenkint kétszer jelent meg, szerdán és szombaton. Terjedelme nem volt nagy, félíven jelent meg, nyolczadrétben.

Talán nem érdektelen körülnézni a világban s elmondani röviden, hogy más nemzetek mikor kezdték az újságírást s aztán milyen rendben következnek egymásután, respektíve: mikor következünk mi?

A világ első újságja állítólag velencei. A doge 1536-ban naponta leíratta a II. Szuleiman ellen viselt háború főeseményeit röviden s egy-egy lapocskát egy „gazetta” nevű pénzért árultak a Rialton, a vicolo-kon s a piazzán. Ettől gazettának nevezték el, ami rajta is maradt. (Éppen így ragadt az aranypénzeken a ducat elnevezés, amely egy latin köriratnak köszönheti az eredetét. „Sit tibi, Christe, datus, quem tu regis, iste ducatus” volt a velencei aranyak egykori körirata. „Néked legyen ajánlva, melyet Te kormányozasz, ó Krisztus, ez a herczegség-ducatus.” A német ma is Dukaten név alatt tiszteli az aranyat.) Az első nyomtatott hírlap ugyancsak 1612-ben jelenik meg, de az csak nyomtatott folyóírás. Az időrendben megjelenő s igazán eseményeket regisztráló első újság a „Frankfurter Journal” 1615-ből. Ma nem tudom, hányadik alakjában ünneplheti háromszáz esztendő jubileumát.

Franciaország 1623-ban (Renaudot Théophrast szerkesztésében), Anglia 1637-ben indítja első újságát, az „Intelligencer”-t, Bécsben tizen-nyolcz évvel a Rát Mátyás vállalata előtt indul

séről szóló hírt berlini mértékadó körökben erőiesen megczáfolják s kijelentik, hogy bizonyára a berlini magyar-osztrák kolónia valamelyik töredéke bocsájtotta világgá.

A házzsabályrevízió.

— A tervezet a pártközi értekezlet előtt. —

Budapest, január 21.

A mai nap éles határvonalat vont azok közé, akik a házzsabályrevíziót akariák és azok közt, akik annak minden körülmény között ellene vannak. A függetlenségi pártnak az a csoportja, amelyik a revíziós szándékok miatt nyugtalankodott, kompromisszum-tervet dolgozott ki és küldöttség útján kérte Kossuth Ferenczet s gróf Andrássy Gyulát ennek a tervezetnek az elfogadására.

E kompromisszum szerint a revízióknak egyelőre csupán ezen az országgyűlésen lenne érvénye, de a sürgősség csak a választói jogra és a költségvetésre vonatkoznék. Ha azonban a kormány előterjeszti a választási reformot, ezzel junktimban kell megcsinálni az új parlamentben is érvényes végleges házzsabályrevíziót.

Ez a kompromisszum-terv egyesítette a koalíció összes békétlenkedő elemeit. A koalíció — amint ez a délután tartott pártközi értekezleten kiderült, — tökéletesen egységes a házzsabályrevízió kérdésében. De viszont ugyanezen a pártközi értekezleten a koalíción kívül álló elemek a legélesebben foglaltak állást a revíziós törvényjavaslat ellen s megtagadták hozzájárulásukat attól, hogy a tervezet, mint a pártok közti megalapodás kerüljön a parlament elé.

Ezek után a házzsabályrevíziót többségi javaslat formájában nyújtják be a Ház elé, de a horvátok, díszidensek és nemzetiségiek a legszemből obstrukciót szándékoznak megindítani ellene.

A mai nap fejleményeiről tudósításunk a következő:

A képviselőház folyosóján.

A szövetkezett pártok intéző-, illetve végrehajtóbizottságai tanácskozásainak eredménye, mint előre látható volt, éppen nem nyugtatta meg

meg az első hírlap. Sedlmayer József szerkesztette. A címe: Mercurius. Amerika 1718-ban indítja első újságát, de lavina-mértékben gyarapszik a termelés és ma már Newyorkot, vagy annak legalább is jó részét lehet leteríteni az egy reggel megjelenő amerikai lapok lepedőivel.

A Hirmondóval aztán évekre ki volt előzítve a magyar közönség. Teljes táplálékot talált benne lelkének, szívének, pedig elég sovány volt az istenadta. Csak 1791-ben szaporodott a szám, mert akkor már a már előbb megindult Magyar Kurir-tal meg a többiekkel négy magyar, három német és egy latin újság volt. Nem érdektelen, hogy egy a német ember által szerkesztett latin újság kelt először pártjára a magyar nyelvnek és színésznek, amely Pesten és Budán csak megtört és szerény vendég volt időnként dúskáló német mostohatestvére mellett. Az első magyar folyóirat 1787-ből a Magyar Muzsa, mint a Magyar Kurir melléklete.

Innét aztán rohamos fokozatossággal emelkedik a szám, és már 1830-ban tíz magyar, kilenc német és három szláv újság van. A szabadságharc esztendejében nyolczvan újság jelenik meg, míg a negyvennyolczat követő sötét idők négyre apasztják ezt a számot. 1850-ben összesen ennyi hírlap jelenik meg Magyarországon.

Mikor aztán megint megvirradt, csakugy repültek szanaszét az előfizetési felhívások, s a nyolczvanas évek elején nem kevesebb mint háromszázhuszonnégy újság lát nyomdafestéket, közte hatvan folyóirat.

A Rát Mátyás lapjának egész Magyarországon az első esztendőben háromszáztizen-nyolcz előfizetője volt. De voltak külföldi prenumeránsai is, így a hollandi egyetemeken tanuló ifjak közül nem egy járatta, hogy a messze kül-

az aggodó függetlenségüket. A képviselők között ma délelőtt a képviselőház folyosóján csak erről a kérdéstről folyt a vita. A déli szünet alatt egy ilyen vitatkozó csoportba beállott gróf Andrássy Gyula, akivel csakhamar igen érdekes eszmecsere indult meg.

Baloghy Ernő az ellen tett kifogást, hogy a revízió kiterjed az appropriációra is, holott ez bizalmi kérdés és a kormánynak erőforrása volna, ha az appropriációnál a vitának szabad tere volna. Sőt megerősítene a kormány helyzetét a választói reform dolgában is.

— Ez lehet szépséghiba a revízióban — mondotta Andrássy, — de okvetlen szükséges, hogy a végtelen vitát megakadályozzuk. A tervezet szerint naponta tizenhat órán át beszélhetnek, a képviselők s így a szólásban senki sincs korlátozva.

— Mindenütt parlamenti gyakorlat meggyorsítani a vitát — szólott most Beck Lajos — és egészen bizonyos, hogy az állam nem lehet el költségvetés nélkül. Súlyosabb kérdés a katonai ügyek dolga. A magyar nemzet évszázadok óta óvta ujonczmegajánlási jogát és ezt továbbra is meg kell oltalmazni. A megtagadás eszközeit meg kell hagyni, vagy legalább megnehezíteni az e téren jelentkező követeléseket.

— A helyzet ma az — felelte Andrássy — hogy a normális katonai létszám megadását is megakadályozhatja tíz-husz ember. Ennek pedig véget kell vetni.

— De a rendkívüli katonai követelésekkel szemben mi a biztosítékunk? — kérdezte Beck.

Gróf Andrássy Gyula így válaszolt:

— A magyar képviselőháznak végre is fegyelmeznie kell önmagát. Ha mi a koronának meg tudjuk mutatni, hogy a képviselőház minden kormány kezében hatalmas, korrektül működő szerv, ez mindenkor a nemzet és kormány álláspontját erősíti és sokkal több kilátásunk lehet arra, hogy a korona is tekintetbe vegye a magyar nemzet kívánságait katonai téren.

— Ez teljesen igaz — volt a felelet — de akadhat többség, amely a nemzet akarata ellenére megy bele az ujonczmegajánlásba, esetleg létszámfelemelésbe.

— Ennek — felelte Andrássy — nem a házzsabályrevízió lenne az oka, hanem a többség. Ezt azonban én kizárnak tartom. De azt uira állítom, hogy a katonai ügyeket nem szabad kiszolgáltatnunk egy esetleges nem-magyar ellenzék önkényének. Vegyük például a követ-

földön belőle tudjon meg az otthoni dolgokról valamit. Nem sokat tudhatott meg. Akkor még nem volt szabad a sajtó s még virágnyelven sem volt szabad kényes politikai vagy személyes kérdéseket érinteni. Óvakodtak is tőle, s sokszor többet kommunikáltak a Fidzsi-szigetekről, ha tudtak, mint a magyar vármegyékéből. Volt aztán előfizetője a Hirmondónak Spanyolországban (Madridba ugyanis három példány járt), s Franciaországba is öt példányt indítottak.

Rát maga volt a szerkesztő, főmunkatárs, újdondász és egyéb rovatvezető, mert segítő-társa nem vala neki. „Távolakozó tudósító jó barátaimon kívül — így panaszkodik — semmi segítő-társam nem volt, s most sincsen!” Tehát az egész lapot, ugyszólván maga állította össze, ami nem utolsó dolog, mikor még az ördög sem ismerte a — könyomatost.

Mikor a görök papjukká választották Rátot, ez átadta lapja szerkesztését Barczafalvi Szabó Dávidnak. Szerkesztették aztán a lapot tovább Mátyus, Ungi s később Révai Miklós. 1787-ben Szaecsvay Sándor vette át a szerkesztést, aki meg is változtatta a lap címét „Magyar Kurir”-ra. Ekkor támadt a lap melléklete is, melynek Magyar Muzsa volt a címe. Szégyen ide, szégyen oda, de a lap — Bécsben jelent meg. Pesten az első lap a „Hazai Tudósítások” 1806-ban indult meg. Julius másodikán jelent meg az első szám, a szerkesztője tudvalevőleg Kulcsár István.

Ötvennégy évig állott fenn a lap, s 1834-ben szűnt meg. Tehát elég hosszú életű volt. S ha nem is élt egy századot, de háromnak a munkáját végezte, mint uttörő.

Első szerkesztője nem élte meg alkotásának halálát. 1810. szeptember havában halt meg.

kező — kissé groteszk, de jellemző — példát. Magyarország háboruba keveredik Romániával. Hadügyi költségekre és ennek folytán parlamenti felhatalmazásra van szükség. Az egész magyar parlament lelkesedéssel megszavazná a hadügyi költségvetést, de előáll husz román képviselő, akik Romániával szemben nem engedik törvényerőre emelkedni a hadügyi költségvetési javaslatokat. Ilyen fonák helyzetbe jöhet a parlament, ha odaadja magát egy törpe minoritás kedvteléseinek.

Beck Lajos ekkor azt az eszmét pendítette meg, hogy a revízió-dolgát jó volna közvetlenül a választási reform benyújtása előtt tárgyalni.

— Miért? — kérdezte Andrássy.

— Mert akkor már legalább alapelveit ismernék a választási reformtervezetnek a tudók, érdemes-e azért meghozni a revízióval járó nagy áldozatot.

— Most már értem — kiáltott föl nevetve a miniszter. — De ezt a legjobb akarat mellett sem tehetem, mert a választási reformtervezetből egy belüt sem akarok előre nyilvánosságra hozni. Nem azért, mintha attól félnék, hogy a magyar pártok bármelyike is megobstruálná, de attól igen, hogy egy-két — mondjuk husz — elégedetlen ember akadályokat gördítene a tervezet elé. Mert olyan javaslatokat, amelyek minden embernek tetszik, igazán nem tudok kigondolni. Ami egyébként természetes is. A javaslatot egész vidékeket detronizálok, más vidékeket pedig megérdemelt politikai jelentőségre emelek, amelyek egyesek politikai karrierjét érzékenyen fogják befolyásolni. Ennélfogva csak az lehet a célom, hogy a választási reformtervezet a képviselőház többségének, nem pedig egyes személyek szimpátiájával találkozzék.

— A függetlenségi párt szívesen megszavazná a revíziót, mondta Burgyán Aladár, ha biztosítéka volna, hogy ez a kormány megmarad, vagy olyan kormány nem jön, amely a függetlenségi párt letörését célozza.

— A főczél, jegyezte meg Andrássy, a többségi jogok biztosítása és annyi bizalommal kell lenniük a kormányotok iránt, hogy csak a nemzet javát kívánja biztosítani. A függetlenségi pártnak éppen most egyik legnagyobb érdeke a többségi jogok biztosítása.

Ekkor megszólalt az elnöki csöngettyű és a beszélgetés véget ért.

Kompromisszum-javaslat.

Ezalatt a függetlenségi egy csoportja egy kompromisszumos tervezetet szöve-

Neve helyesen Rát Mátyás. Első életrírói közül Szivák is Rát-nak írja, de helyesebb „h” nélkül. Már életében elég harca volt német neve miatt, melylyel azonban sok tőzsgyökerez magyar családnév hordozóját szégyenítette meg, a legnagyobb önzetlenséggel szolgálván a hírlapírás ügyét. Nehéz sor volt az akkorában. Ma sem áll valami kiváló becsben a mesterségünk, hát még százhusz esztendő előtt?

Egyszer a győri Duna partján sétál, messze kimentve az emberek közül s a futó vízre nézgetve, tépelődik, gondolkozik, mikor egy pap-társa megszólítja, megzavarja elmélkedésében.

— Mit szemlél a tiszteletes kolléga?

— Futó vizet, tűnő habot — s a nemzetek sorsáról elmélkedem. Mi is így merülünk föl és így tűnünk el, miképpen a hullám a folyóvízen. Talán még annyi nyomunk sem marad, mint annak a habnak ott, ni...

— És mire való mégis ennek az ugyis futó és nyomtalanul enyésző időnek a krónikáját nyomtatott újságban megörökíteni?

— Arra, hogy például szolgáljon a következőnek, nehogy ugyanazon hibába essenek, mint mi, s nagy hivatása leszen ennek a mesterségnek a messze jövőben, amikor jobban és többet fognak hinni benne!

— És ugy-e bár, mentül többen és jobban hisznek benne, annál jelesebb leszen az újságírás mestersége?

— Mindaddig, míg tulságosan nem hisznek benne. Akkor megszűnik az olvasó önálló judiciuma s beleesünk a maival ellenkező végletbe.

A pap elbucszott, de följegyezte a mondást s egy levélben megírta egy vidéki kartársának. Nem valami eget hasogató fölfedezés, de jellemzi az embert s annak czéltudatosságát.

gezett meg, amely azt kívánja, hogy a revízióknak egyelőre csupán ezen az országgyűlésen legyen érvénye, de a sürgősség a választói reformra, a költségvetésre, a belügyi reformokra és a végleges házszabályrevízióra vonatkozzék. Ha azután a kormány előterjeszti a választói reformot, ezzel junktimba kell hozni a végleges revíziót. Addig pedig a gyakorlatban is meggyőződést szerezhetnek arról, hogy a szigorított házszabály lehetővé teszi-e az esetleges ellenállást.

Ezt a tervezetet azután Mérey Lajos vezetésével harmincz függetlenségi képviselő, mint küldöttség mutatta meg Kossuth Ferencnek, akit a lakásán kerestek föl, arra kérvén őt, hogy tegye a kompromisszumot a magáévá.

Mérey Lajos kifejtette, hogy a függetlenségi párt jó része aggodalommal van a házszabályok revízióján támadt helyzettel szemben. Expedienst is keres a megoldásra és ezt talán meg is lelte abban a módosítványban, amelyet a küldöttség ime most terjeszt Kossuth elé.

A tervezet így hangzik:

A Justh-féle házszabálymódosító tervezet vonatkozzék csupán:

a) az ezen most folyó országgyűlésen megalkotandó választási jogról szóló reformra;

b) az ezen most folyó országgyűlés tartamára szóló állami költségvetésekre;

c) az ezen most folyó országgyűlésen előterjesztendő belügyi reformokra;

d) a választói joggal kapcsolatos végleges házszabályrevízióra.

Szóval ad hoc módosításról legyen szó egyelőre, mindaddig, amíg a választói jog reformjáról szóló javaslat a Ház asztalára kerül. Ekkor azután a választói jog reformjával együttesen terjesztessék elő a jövő országgyűlésen érvényes végleges házszabálytervezet, azonban ennek tárgyalására már az ad hoc módosított házszabályreform alkalmaztassék.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter tudomásul vette az ebben a tervezetben kifejezett óhajokat valamint a küldöttségnek azt a kijelentését is, hogy csakis ez a módosítás hivatott arra, hogy a függetlenségi pártnak veszélyeztetett belbékéjét megmentsék. Erdemben nem nyilatkozott és semmi irányban sem kötötte magát. Megígérte, hogy gondolkozni fog a tervezeten és fölkerlte pártjának híveit, hogy keressék föl ebben a kérdésben gróf Andrássy Gyula belügyminisztert és dr. Wekerle Sándor miniszterelnököt.

A küldöttség így is cselekedett. Mindenek-

Mint újság, csak a magyar nyelvű vállalkozás előzi meg a többieket. Mert már 1721-ben megjelenik Beél Mátyás apánk lapja, a Nova Posoniensa. (Pozsonyi Újdonságok, latinul.) Tíz esztendőre rá a német is észbe kapott és megeresztette az első budai német lapot, az „Oiner Zeitung”-ot.

Bitnitz Lajos, 1821-ben a Tudományos Gyűjtemény tizenkettedik kötetében (ez egyik kutforrásunk) tanulmányt írt az újságokról. Ennek egyik passzusával zárom ezt a kis megemlékezést, amely passzus a jövőbelátó, sokat tudó és még többet sejtető léleknek egy revelációja:

„A folyóirások hasznáról már régóta különbözök az ítéletek. Tagadhatatlan, hogy azok az ő sokaságos és a benne előforduló tárgyaknak különfélelegük által a tudomány valódi művelésétől könnyen elvonhatnak; hogy az olvasóhoz szokottság az erőt feszítő tudományos foglalatosság ellen unalmat szül, hogy azokkal a közírtélet félrecsavarására, a hamis és izléstelen vélemények terjesztésére visszaélhetni. Óhajandó azért, hogy túl ne szaporodjanak, mint a németeknél és egyebütt is, mert az írónak összedolgozó erejét szétszórja, s így az olvasó mulattatására s unalmának öléseire fordítatik minden igyekezetek”.

Mintha eltalálta volna szerkesztő-ösünk ez előtt százharmincz esztendővel, hogy mi kell az unatkozó magyar közönségnek? ... De fejen találta a szöveget Bitnitz Lajos, most nyolczvanhét esztendeje, megjövendőlvén, mi fog bennünket elforgácsolni és milyen mély sirja leszen a rotációs masina száz meg száz mélyebbre és magasabbra termelt talentumnak!

előtt gróf Andrássy Gyulát kereste fel.

A belügyminiszter szívesen fogadta a képviselőket és mintegy negyedóra hosszat beszélgetett velük. Ennek a során a negyvennyolczas képviselők arra kérték gróf Andrássy Gyulát, hogy ismertesse meg pártjuk intéző férfijaival a választói jogról szóló törvényjavaslat irányelveit.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter megjegyezte, hogy a javaslaton volt egynemely hézag, amelyet most töltet be. A megismertetés elől nem szándékozik elzárkózni.

A küldöttség dr. Wekerle Sándor miniszterelnök elé járult ezután. Itt is mintegy félóra hosszat folyt a megbeszélés, a miniszterelnök és különösen Mérey Lajos, Nagy Emil és Gaál Gaszton között.

A függetlenségi párti képviselők saját pártjuk érdekeire hivatkoztak, amikor a házszabályok kérdésén támadt módosító indítványuk elfogadását kérték.

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök nem tanúsított visszautasító magatartást, amiből a küldöttség tagjai azt vélték következtethetni, hogy indítványukat a kormány figyelembe veszi.

Ezek voltak az előzményei a pártközi konferenciának, amelyet délután öt órára hívott össze Justh Gyula házelnök.

A pártközi konferencia.

Délután öt órára hívta össze Justh Gyula képviselőházi elnök a házszabályok revíziója tárgyában a pártközi konferenciát. Ezt megelőzőleg a kormány tagjai a képviselőházban megbeszélést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a függetlenségi párt részéről ajánlott kompromisszumos javaslatot elfogadják.

A miniszteri értekezlet közben kezdtek gyülekezni a pártközi konferencia tagjai és öt órákor Justh Gyula elnöke alatt megkezdődött a tanácskozás.

A kormány részéről jelen voltak Wekerle Sándor miniszterelnök, Kossuth Ferenc, gróf Andrássy Gyula, gróf Apponyi Albert, Darányi Ignác, Günther Antal, Jekelfalussy Lajos, gróf Zichy Aladár, Josipovitch Géza miniszterek, Popovics Sándor, Sztényi József, Mezőssy Béla, Meskó László, Bolgár Ferenc, Tóth János államtitkárok, Návay Lajos képviselőházi alelnök.

A függetlenségi párt részéről: Thaly Kálmán, Szentiványi Árpád, Bakonyi Samu, Szentiványi Géza, Várady Károly, Visontai Soma, gróf Somssich Tihamér, Nagy Emil, Baross János, Bethlen István, Hammersberg László, Kmety Károly, Halász Lajos, Balogh Ernő, Földes Béla, Dobroszláv Péter, Sághy Gyula, Buza Barna, Pap Zoltán, Leszkay Gyula, Haitzy Pál, Gaál Gaszton, Babó Mihály, Putnoki Mór, Eitner Zsigmond és Csizmazia Endre.

Az alkotmánypárt részéről: Széll Kálmán, Nagy Ferenc, gróf Bathányi Lajos, Pallavicini Ede örgróf, gróf Teleki Pál, gróf Dessesffy Emil, Nehrebeczky György, Buday Barna, Emödy József, Dániel Pál, Szilassy Zoltán, Fodor Kálmán, Szontágh Andor, Czobor László, Burdia Szilárd, Moskovitz Iván és Szivák Imre.

A néppárt részéről: Hencz Károly és Beniczky Ödön, Szmracsányi György, Giesswein Sándor, Simonyi-Semadam Sándor.

Pártonkívüliek: báró Bánffy Dezső, Lengyel Zoltán, Szappanos István, Farkasházy Zsigmond, Mezőffy Vilmos, Nagy György, Benedek János és Babocsay Sándor.

A nemzetiségiek részéről: Mihályi Tivadar, Brediceanu Koriolán.

Az elnöki megnyitó.

Justh Gyula, miután a megjelenteket üdvözölte, megnyitotta az értekezletet. Előadja, hogy többek részéről tervbe vétetvén a házszabályok módosítása, a házszabályok szigorítása; szükségesnek tartotta ezt a kérdést mielőtt az a Ház elé terjesztetné, pártközi értekezlet elé vinni a czéliből, hogy egyfelől a képviselőházi pártok a tervbe vett módosításról idejekorán tudomást nyerjenek, másfelől pedig, hogy ezen nagyfontosságú kérdésben lehetővé tétessék az egyöntetű megállapodás. A házszabály módosítását célzó tervezetet bemutatja. Mielőtt annak tárgyalásába bocsájtkoznának, kijelenti a tisztelt pártközi értekezletnek, Polónyi Géza és Hentaller Lajos képviselők arról értesítették, hogy a pártközi értekezleten résztvenni nem óhajtának és hogy az ezen értekezletre meghívott horvátországi képviselők a következő sürgönyt küldték:

A horvátok nem fognak résztvenni a házszabály módosítása tárgyában tartandó értekezleten, az országgyűlésen pedig a revízió ellen fognak állást foglalni. Surmin György.

A majorizálás kérdése.

Farkasházy Zsigmond napirend előtt felszólal. Kijelenti, hogy a házszabályrevíziót időszerűnek nem tartja. Mielőtt a tárgyalásba belemennek, kérde, hogy ezen az értekezleten helye lesz-e a majorizálásnak és csak az fog-e a parlament elé vitetni, amiben mindnyájan pártközileg megegyeznek.

Justh Gyula: A házszabályrevízió kérdését azért vitte a pártközi konferencia elé, hogy tudomást nyerjen arról, hogy a többségi pártok kívánják-e a revíziót? Az előterjesztendő tervezeten változtatni lehet. A majorizálás tekintetében és a felett, hogy milyen javaslat terjesztetik a képviselőház elé, csak a tárgyalások befejezte után lehet nyilatkozni.

Farkasházy Zsigmond a felvilágosítást nem tartja kielégítőnek.

Nagy Ferenc helyesnek tartja az elnök által kifejtetteket. Most csak tanácskozunk és azt előre nem tudhatjuk, hogy megegyezünk-e vagy nem? Itt egymást leszavazni nem fogjuk, mert az a pártközi konferencia természetével ellenkeznek.

A tárgyalás megindul.

Justh Gyula elnök jelenti, hogy következik a napirend szerinti tárgyalás. Felkéri Henricz Károlyt, hogy vállalja a jegyzői tisztelet és olvassa fel a tervezetet.

A tervezet felolvasása után az elnök felteszi a kérdést, hogy ki akar a kérdéshez hozzá szólni.

Az elnök kérdésre azonban senki sem jelentkezett és **Justh** nagyon elsodálkozva kétszer is megismételte a kérdést, mire végre szólásra jelentkezett báró **Bánffy Dezső**.

Báró **Bánffy Dezső** azzal kezd, hogy nem akart az első lenni, de hát úgy látszik, hogy itt mindenki azt a német példaszót tartja, hogy:

„Geh' du voran Florian,
Du hast die grossen Stiefeln an!“

Ezért hát felszólal, bár sokkal helyesebb lett volna, ha a kezdeményezők részéről indítják meg a vitát.

A házszabályrevíziót szükségesnek tartja. Ő maga is képviselőházi elnök, később miniszterelnök korában több ízben foglalkozott a házszabály revíziója eszméjével. Tud erről gróf **Andrássy Gyula** is. Az eszme azonban csak eszme maradt, mert miniszterelnök korában az elnökség és közte e tekintetben egyetértés nem volt. Most a helyzet más, mert a kormány és a Ház elnöksége között harmónia van e tekintetben. Tudja, hogy irányadó helyen a házszabályok revízióját szükségesnek tartják és e tekintetben kívánalmakkal állottak elő vele szemben is. Bizonyosan megújultak és fennállanak jelenben is ezek a kívánalmak. Ő is szükségesnek tartja a revíziót, de csak azon az uton, amelyen 1898-ban elindultak s amelynek folytatását ugyanebben az irányban 1904. december hónapban a november 18-iki események után keresték. Akkoriban gróf **Andrássy Gyula** dolgozott ki egy tervezetet, amely a technikai obstrukciót lehetetlenné tette volna. Azt helyeselte, de a jelenleg előterjesztett tervezetet elfogadhatónak nem tartja. Ez csak egy folt, amelyet rátehetünk ugyan, de ezzel a foltal a nadrágot viselhetjük nem tehetjük. 1904-ben ő és azok, akik most a hatalmon vannak, bejárták az országot és azt hirdették, hogy incidenciók a házszabálymódosítás keresztül nem vihető. Keresni kell megfelelő alkalmat. Eredményt elérni nem lehet vele, sőt nagyon megboszulhatja magát. 1904-ben a revízió és a választójog kiterjesztése között paktumot terveztek. Ez a jelen tervezetben kimondva nincs.

Andrássy beszéde.

Gróf **Andrássy Gyula**, mielőtt a felszólalásra reflektálna, megokolja röviden, hogy miért szükséges jelenleg a házszabályok revíziója. A mi házszabályunk rendkívül rossz. Gyakorlatilag bebizonyított tény, hogy ma néhány ember képes a parlament működését megakasztani. Annyi fegyvere van az obstrukciónak, hogy bármily nagy legyen a többség, nincs módjában a napirenden levő tárgy tárgyalására áttérni. Ez mázban véve tarthatatlan állapot. Ennek

a megváltoztatását sürgősen szükségessé teszi az új választási reform. A képviselőház mindinkább különböző elemekből fog összeverődni. Ahol egységes nemzeti közvélemény van, ott ez a bíró a képviselőház működése felett. Nálunk a képviselőházban olyan elemek lesznek és már ma is vannak képviselve, akiknek obstrukcióját a választói nemcsak el nem itéli, de valóságos hősöknek tartják, dacára annak, hogy a nagy nemzeti közvélemény a leghatározottabban elítéli őket. Ha a házszabályt meg nem változtatjuk, akkor a parlament munkásságát lehetetlenné tesszük. Oly állam pedig, amelynek országgyűlése tehetetlen, nem tarthatja magát. Alkotmányos szabadságunk sorsa lesz, ha az alkotmányos többség akaratának érvényesülése a parlamentben lehetetlenné lesz téve. Olyan ember, aki ennek az országnak fejlődését igazán akarja — s e tekintetben nem tesz különbséget nemzetiségiekkel sem — annak közre kell működnie abban, hogy a parlament munkaképes legyen. Hogy opportunus-e az idő és milyen legyen a szisztéma, e tekintetben báró **Bánffy Dezső**nek a következtetése feleli: Az 1896-iki reformnak volt egy olyan előfeltétele, ami most nincs. Akkor a képviselőház a házszabályok módosítására ellenértékért hajlandó volt, az ellenérték a miniszterelnök feje volt. Most nem áll ez. Ha erre fogunk várni, akkor remélem, sokáig fogunk várni. November 18-án is volt egy olyan adott helyzet, amely az akkor tervezett házszabálymódosítást aktuálissá tette. Az én véleményem szerint az ilyen reformot olyankor kell keresztülvinni, amikor a parlamenti légkör objektív és az ellentétek a parlamentben nem fölöttébb élesek. De nem azért akarjuk a házszabályrevíziót, hogy vele egyes pártokat törjünk le, hanem azért, hogy a parlament munkásságát biztosítsuk. Most tovább kell menni, mint az a tervezet, amit **Tiszának** felajánlottunk. Abban sem tettük a technikai obstrukciót lehetetlenné, csak megnehezítettük volna azt. Akkor nem is volt szükséges a jelenlegi tervezet. Akkor meg volt állapítva, hogy körülbelül 600.000 választóval lesz több. Az új választási reform azonban annyira megszorítja a választók számát, hogy nem is lehet tudni, hogy milyen szélső elemekből fog állani az új képviselőház. Különböző a mai javaslat igen távol áll attól, hogy radikálisnak legyen mondható. Az obstrukciót folytatni ez alapon is lehet, csak nehezebb lesz. Kizárni ez sem fogja azt, csak több férfiaság és kitartás kell hozzá. Angliában ámbár van klotür és gillotín, amely fix megállapítja a szavazás időpontját és ennek dacára a múlt évben küldtek ki egy bizottságot annak a tárgyalására, hogy miképpen lehetne megakadályozni az obstrukciót; de ez még sehol sem sikerült. Magyarországon is legalább annyit meg kell tenni, hogy az obstrukció ne legyen gyerekjáték és biztos érzelmi eszköz. Csak ennyit céloz a javaslat és ezért kérem az értekezletet, hogy ezt a tervezetet méltóztatassék elfogadni.

Kmetty álláspontja.

Kmetty Károly: T. értekezlet! Azon módosítási javaslatom, amelyet előterjeszteni szerencsém volt és amelynek elfogadását nagybecsű figyelmükbe ajánlani bátor vagyok, röviden előadva, következő indokokon nyugszik:

I. Elvi álláspontom, melyen minden felhozott ellenérveléssel szemben lelkiismeretesen és meggyőződésem kívánalma szerint és dacára a szemrehányásszerű aposztrofálásoknak, megmaradok, azon történelmi és közelmúltbeli tapasztalatokon alapul, amelyek azt mutatják, hogy nekünk erős alkotmánybiztosítékunkat képezi az országgyűlési ujonczmegszavazási jog, amelyet erejében, ha már még jobban gyarapítani nem tudunk, meggyengíteni semmi módon és uton nem szabad. Már pedig az ujonczjavaslatoknak a kontemplatív sürgősség melletti országgyűlési tárgyalása egészen véve és főképp bizonyos eshetőségekre való tekintetből ama biztosíték védőerejének eszékentését involválja.

II. A jelenlegi időszak tényei és jelenségei, amint mi ezekről ez ideig tájékozva vagyunk, nem nyújtanak elég alapot arra a feltevésre, hogy vérmes reménységeket tápláljunk a tekintetben, hogy a közös hadsereg magyar kiegészítő része magyar lábra helyeztetik és ezzel a nemzet törvényes hő kívánságai teljesítenek. Egészen más volna a helyzet, ha már most konkrét formában ugynevezett katonai vívmányok lennének biztos kilátásba helyezve

III. Tulzott aggodalmaskodásnak tartom azt, hogy akár a nemzetiségek, akár a szocialisták az ujonczjavaslatok ellen az obstrukció fegyverével csak éppen azért élnének, mert az 1867: XII. t. cz. szerinti jogainkat ő felsége a közös hadsereg nézve teljes mértékben honorálná.

IV. Addig, míg az új választói törvényjavaslatot teljes mértékben nem ismerjük, nincs kellő szem-mértékünk annak megállapítására, vajon mily elemekből fog állani a jövő országgyűlések képviselőháza és nem lehetünk teljesen tisztában azzal, hogy nem lesz-e lehetséges oly alakulat, hogy egy igazi nemzeti jellegű kisebbség fog csupán végsőig harcolni a nemzeti jogokért és nemzeti önálló létért, amely kisebbségnek nagy erőssége lesz a parlamenti ellenállás azon lehetősége, mely a mai házszabályok által adva van.

V. Ha az új országgyűlésen csakugyan 99 százalék valószínűsége van annak, hogy nagy nemzeti irányú többség legyen, könnyű mód lesz arra, hogy ez a többség a reális és értékes katonai engedmények ellenében a sürgősség alkalmazását az ujonczmegajánlási javaslatokra is kiterjeszse.

VI. Imminens veszedelem van abban, ha a sürgősségi rendelkezések a jövő házszabálymódosításoknál is hatályba lépnek, mert ezzel könnyű módja és rövid idő alatti lehetősége van annak, hogy egy szervilis többség a legmesszebbmenő új házszabálymódosításokat eszközöljön s a kisebbségek teljes nullifikálását érje el. Így könnyen megsemmisíthető azon sokoldalú és irányú védelem, mely a házszabályokban rejlik.

Indítványom utolsó pontjának elvetése által az lesz a helyzet, hogy feladtuk a házszabályt, mint szabadság biztosítékot és fejünk fölé függesztettük a fenyegető szigorításokat, mint véres Damokleszkardot.

VII. A nyílt kérdésül hagyást azért perhorreszkálom, mert a házszabálymódosítás szokásos eljárásaival nem fér meg s mert végeredményben nem pártközi megegyezést, de majorizálást jelent.

Egyébként t. értekezlet, kifejezem azon szívbéli óhajomat, vaj' azoknak adna igazat a jövő, kik feleslegesnek tartanak oly pedáns óvatosságot, mint aminő javaslatomban kifejezésre jut. Vajna igazolná a jövő azt, amit gróf **Apponyi Albert** hangsúlyoz, hogy önök a messze előrelátó böles politikusok, mi pedig oktalanul aggodalmaskadó rövidlátók vagyunk.

A kompromisszum-javaslat.

Nagy Emil a tervezet utolsó szakasza helyett a következő módosítást ajánlja:

„Ennek a szakasznak intézkedései csakis a jelen országgyűlés alatt a költségvetési, illetőleg költségvetési felhatalmazási javaslatok, továbbá az általános választói jogra vonatkozó javaslatok és a magyar szent korona országait egyedül érdeklő egyéb ügyekben bírnak érvénnyel. Az általános választói jogra vonatkozó törvényjavaslatok képviselőházi tárgyalásainak befejezése után, de azok törvényerőre emelkedése előtt a Ház a házszabályok végleges módosítása iránt hoz határozatot, mely a letárgyalt általános választói jog alapján egybehivandó új országgyűléstől kezdve lép érvénybe. Az e határozatok feléti tanácskozásoknál ennek a szakasznak a rendelkezései alkalmazandók, de a régi házszabályok estleges későbbi módosításánál igénybe nem vehetők.“

A vita

Babocsay Sándor negyven éves politikai tapasztalatai alapján ellenzi a házszabályrevíziót, amely csak Ausztriának használna. A korcsmagyaroktól fél, akik ezt az eszközt kiszolgáltatták Ausztriának Magyarország elnyomására. **Andrássy**t tiszteli, becsüli, de politikájától egy világ választja el. Semmiféle tárgyalásba sem megy bele.

Justh Gyula elnök bejelenti, hogy **Barta Ödöntől** e pillanatban táviratot kapott, amelyben kimenté elmaradását.

Mezőfi Vilmost nem győzte meg a belügyminiszter indoklása és így nem járulhat hozzá a házszabályrevízióhoz. Végtelen szerencsétlen gondolatnak tartja, hogy azt az alkotmánybiztosítékot, mely a jelenlegi házszabályokban van, a mostani többség semmivé akarja tenni. A házszabályok módosítását ab ovo ellenzi. A szólásszabadság mindenhol biztosítva van...

Gróf Andrassy Gyula (közbeszól): Sehol!

Mezőfi Vilmos . . . obstrukció mégsem volt sehol. Nálunk az osztrák elnyomás ellen az egyetlen védelem az obstrukció.

Felkiáltások: Hát a horvátok!

Mezőfi Vilmos: Azok csak fecsegtek. Nemzetellenes obstrukciót a mostani házszabályokkal is lehet törni. Ne felejtse el a kormány, hogy a mostani alakulás is csak az obstrukciónak köszönhető és a miniszteri állásokat is Lengyel Zoltánnak és husz társának köszönhetik.

Issekutz Győző: A házszabályrevíziót mindig helyeselte és most is helyesnek tartja. Mezőfi azt mondja, hogy csakis nemzetellenes törekvés ellen lehet obstrukció. Báró Bánffy is ellenzi a revíziót, holott őt is obstrukció buktatta meg, pedig ő erős magyar ember. Anglia majdnem periodikusan szigorítja házszabályait. A parlament nem a beszédek, hanem a nemzeti akarat megnyilatkozását van hivatva biztosítani. Magyarország történelmi pillanatok él. A választási törvény reformjától függ, vajon tovább is megtartja-e az ország nemzeti jellegét, vagy pedig ezeréves multját a történelemnek adja át. Ausztriától nem kell félni, mert Ausztria a mi erőinket nem érinti. Csakis királyi erő és nemzeti erő érintik egymást, mert egymást kiegészítik. Csakis, ha a nemzeti erővel szemben a nemzet érzelmeitől távolálló elemek kerülnek a királyi erő és a nemzet közé, gyengül és veszít a nemzet. Báró Bánffy azt mondja, hogy apró incidentális kérdéseért nem szükséges a házszabályokat megváltoztatni. Nem apró kérdés, hanem a magyar nemzet életkérdése, a választói jog reformja, amely előtt állunk. Ismerjük fel a magyar képviselők a nagy történelmi pillanatot és helyezkedjenek történelmi magaslatra.

Mihályi Tivadar: A nemzetiségek elvi szempontból ellene vannak a revízióknak. Magyarországon a multban a házszabályok az alkotmány és népjogok biztosítékai voltak és ezeknek kell maradniuk a jövőben is. A nemzetiségek ellene vannak a revízióknak, a józan ész diktálta szempontból is, mert nem tudják belátni, hogy a jelenlegi parlament alkaloson házszabályt a jövő parlamentnek, amely népképviselői parlament lesz. Gróf Andrassy indokolása még inkább megerősítette a revízió elleni állásfoglalásban. Sajnálja, hogy Andrassy lehetne tartja, hogy a képviselőházba a jövőben olyan képviselő csoportok juthassanak be, amelyek hazai és nemzetellenesek lesznek. A parlament már meggyőződhet arról, hogy a nemzetiségi párt szem előtt tartotta az ország érdekeit. Hivatkozik a kiegyezési javaslatok példájára és meggyőződése, hogy ez a jövőben sem fog változni. Szólvéleménye szerint azért sietnek a revízióval, mert a választói jog reformjával nem a demokratikus célokat kívánják szolgálni, hanem ép az általános választói jogot akarják lényegéből kiforgatni. Erre a feltevésre joga van, noha addig, míg a belügyminiszter nem nyilatkozik a választói reform tekintetében, sem általánosságban, sem részleteiben hozzá nem járulnak a tervezethez és tiltakoznak minden házszabályrevízió ellen.

Nagy György a leghatározottabban ellenzi a házszabályrevíziót, mert a plurális választói jogtól fél.

Szappanos István: A házszabályokat a parlament mentesvérének tartja. Egyáltalában nem kívánja a revíziót, annál kevésbé, mert az obstrukció a jelenlegi tervezet érvénybelépése esetén is lehetséges lesz. Szólvéleménye és társai egyáltalában nem kívánják a revíziót és helyesnek tartanák, ha a tárgyalásokat e felett nem is folytatná az értekezlet.

A miniszterelnök beszél.

Wekerle Sándor miniszterelnök első sorban báró Bánffy szavaira kíván reflektálni, aki szerinte úgy tüntette fel a dolgot, mintha a házszabályrevízió iránt irányadó helyen óhajtatás nyilvánult volna meg, amelynek következménye a revízió előterjesztése. Mindenekelőtt a legnagyobb határozottsággal konstátálom, hogy akkor, midőn a nemzet vezérei és a korona között a megállapodások történtek, ezekben a megállapodásokban a házszabályok revíziójáról szó sem volt és az igazságnak tartozom azzal a kijelentéssel, hogy ő feisége ilyen kívánságot azóta sem fejezett ki előttünk, úgy, hogy az ilyen mende-mondákat a mesék világába tartozóknak kell kijelentennem. A mai parlamenti helyzetet, illetve a házszabályok módosítását időszerűnek tartom. A kormány, amely átmenetileg vállalkozott az ország ügyeinek intézésére, ezt minden érdek nélkül, csupán az ország érdekében kívánja a házszabályokat módosítani, de legkevésbé abból a szempontból, hogy hatalmon tartsa magát. Sokszor úgy tüntették fel a dolgot, mintha házszabályrevízióra azért lenne szükség, mert egyes javaslatokat akarnánk keresztülhajtani. Mindenkit megnyugtathatunk, hogy semmiféle javaslat keresztülérőszakolására nem is gondolunk. Ne méltóztassanak arra se gondolni, hogy ennek nyomában katonai javaslatok jönnének. Ezekre a javaslatokra a jelen országgyűlés tartama alatt senki nem kívánta kiterjeszteni a módosított házszabályokat. De igenis szükségesnek tartottuk a házszabályok revideálását a választói reform behozatala előtt. Nemcsak nálunk, de minden államban, ahol a választói jogot szélesebb alapokra fektették, ezzel kapcsolatban, ezt megelőzőleg módosították a házszabályokat. Nálunk ebben a kérdésben már megelégedtünk a közvélemény és szükség van erre, nehogy oly helyzetbe kerüljünk, mint hasonló esetekben más országok, ahol a szakadatlanul ismétlődő obstrukciók miatt a napról-napra való megalkuvás politikája váltotta fel a parlamentárizmust. Aki bennünket hasonló állapotok bekövetkezéséről meg akar óvni, annak idejekorán kell gondoskodnia ezeket lehetetlenné tevő intézkedésekről.

De nálunk egy különös indokot is tekintetbe kell venni. A legutóbbi 6-8 hónap eseményei, az obstrukciós horvátok csaknem nemzeti tekintélyüket súlyosztották el. Ha hasonló eseményeket a jövőben meg akarunk akadályozni, akkor legalább a főbb kérdésekben biztosítanunk kell a parlament munkaképességét. Mit választottunk mi orvosszerű? Talán a klotürt? Mi a szólásszabadságot semmi irányban nem korlátoztuk, de ha az a rendesnél szélesebb mederben venne irányt, ez esetben jónak láttuk a tanácskozási idő meghosszabbítását. A módszer az, hogy a technikai obstrukciót megnehezítsük. Be kell vallanunk, hogy sokan vannak, akik ma is elégtelennek tartják a tervezett intézkedést, de mi megelégedtünk a minimummal. Én azt hittem, hogy ezen az értekezleten sikerülni fog a megegyezés, de úgy látom, hogy ez itt lehetetlen, mert az összes felszólalók a limine visszautasítottak minden revíziót anélkül, hogy a részletek módosítása tekintetében, bármilyen kívánságot előterjeszteni csak meg is kíséreltek volna. De bizom abban, hogy azt a minimumot, amit mi proponálunk, a képviselőház többsége éret megfontolt után magáévá teszi. A Nagy Emil-féle módosításhoz hozzájárulunk és a végleges házszabályrevíziót am halaszszuk akkorra, amikor a választási reform ismeretessé fog válni.

Izgalmas jelenet.

Farkasházy Zsigmond úgy látja, hogy a miniszterelnök kijelentése után valóban jogosult volt felvetett aggodalma. Ha a pártközi konferencia a részletekbe nem megy bele, akkor nem volt semmi szükség annak összehívására. Nem tudja, hogy ez a felfogás egyezik-e azoknak a felfogásával, kik az értekezletet összehívták, de ha igen, akkor ez ultimátum és ebben az esetben az egész értekezlet komédia.

Óriási zaj és felháborodás támadt erre a kijelentésre.

Gróf Zichy Aladár miniszter egészen **Farkasházyhoz** lépett és kezével arca előtt hadonázva, kiáltotta:

— A képviselőházban sem járja, hogy ilyen inparlamentáris kifejezést használjon, de itt, ahol vendég, egyáltalában nem engedhető meg!

— Ilyenhez pofa kell! — Kiáltja **Szentiványi Árpád**. — De magának van pofája!

Az óriási zajban **Farkasházy** hiába ismétli többször is, hogy senkit sem akart sérteni és hogy a félreértésért bocsánatot kér.

Szmrecsányi György: Ez impertinencia!

Lengyel Zoltán: Nem sértett senkit!

Eitner Zsigmond (Lengyelhez): Megint hazudik!

Szilassy Zoltán: Készakarva ferdit!

Justh Gyula rendreutasítja **Farkasházyt**.

Farkasházy Zsigmond, amikor végre a zaj lecsillapodott, újból bocsánatot kért, majd folytatva beszédét, utal arra, hogy ők nem tehetnek arról, hogy nem engedik meg, hogy kölcsönös egyetértéssel intézzék el a revízió nagyjontosságu kérdését.

A vita vége.

Wekerle Sándor miniszterelnök konstátálja, hogy nem ő vetett véget a tanácskozásnak. Remélte, hogy részletes indítványokat fognak beadni, de e helyett a limine elutasító álláspontra helyezkedtek. Szappanos felszólalása után hiábavaló minden beszéd.

Lengyel Zoltán nem akart felszólalni. Sértésekbe, vitatkozásokba, pofozkodásokba nem bocsátkozik, mert közügyet magánaton nem lehet elintézni. Megvolt a jó szándék a megértésre, de ezt megakadályozták. Kijelenti, hogy a házszabályrevíziót nem fogadja el és Nagy Emil tervezetét az eredeténél még rosszabbnak tartja.

Justh Gyula kijelenti, hogy a miniszterelnök felszólalása teljesen jogosult volt, mert ha az összes ellenzéki szónokok kivétel nélkül a limine visszautasították a házszabályrevíziót, akkor nem is lehetséges a részletes tárgyalás és egyes részletek módosítása. A pártközi konferencia egybehívásának az volt a célja, hogy azok is, akik nem tartoznak a többségi pártokhoz, előterjeszthessenek a tervezettel szemben módosítást. De ezt senki meg sem kísérelte, sőt az egyes felszólalók ellene nyilatkoztak magának a revízió eszméjének is. Ha azonban bárki még most is kíván a módosítás iránt előterjesztést tenni, meghallgatja, nehogy azután később a többség nyakába varrják a felelősséget és azzal álljanak le, hogy a többség nem vette figyelembe észrevételeiket.

Miután senki sem állott elő semmiféle módosítással, elnök kijelenti, hogy az értekezlet az előterjesztett tervezetet Nagy Emil módosításával elfogadta.

Ezzel az értekezlet nyolcz óra után véget ért.

A disszidensek obstrukciója?

A mai pártközi értekezleten tehát a házszabályrevízió kérdésében nem jött létre egyértelmű megállapodás, mert a koalíción kívül álló képviselők a limine visszautasítottak minden házszabálymódosítást. A szövetszert pártok nevében, mint értesülünk, a ma elfogadott revíziótervezetet Nagy Emil fogja indítványképpen a képviselőházba benyújtani és indítványát már holnap bejegyzik. A képviselőház előreláthatólag már holnaputánra kitűzi az indítvány megokolását és azután rövidesen napirendre kerül a revízió is. A disszidensek ennek lehető megakadályozására minden eszközt igénybe akarnak venni és hír szerint ebből a célból az unjonczjavaslatok ellen a legszélsőbb obstrukciót kívánják megindítani. Különösen azért vannak a disszidensek elkeseredve, mert közvetlenül a pártközi értekezlet előtt a kormánynak egyik tagja kijelentette előttük, hogy ma csak általános eszmecsere lesz a megegyezés lehetőségének kipuhatólása céljából, azután pedig a tervezetet egy szűkebb bizottság fogja megállapítani, de a konferencián a többség egyszerre kész javaslattal lépett elő. Parlamenti körökben azt beszéltek, hogy a pártok-kivüliekkel párhuzamosan fognak obstrukálni a nemzetiségek és a horvátok is.

A nemzetiségek állásfoglalása.

A nemzetiségi képviselők ma este fesztelen eszmecsere folytattak a parlamentáris helyzetéről. **Mihályi** és **Brediceanu**, kik a házszabályrevízió ügyében összehívott pártközi értekezleten a nemzetiségeket képviselték, referáltak a mai tanácskozás lefolyásáról és ismertették azon elvi kijelentéseket, melyeket az értekezleten előterjesztettek. Eszerint a nemzetiségek a házszabályrevíziót minden körülmények közt, már csak azért is ellenezni fogják, mivel ez nem pusztán a nemzetiségeket érdeklő kérdés, hanem kiválóan az alkotmány és a szólásszabadság kérdése. Az akcióit illetően akkor fognak határozni, ha a revízió napirendre kerül.

A horvátok a revízió ellen.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke a házszabályrevízió dolgában tartandó pártközi értekezletre táviratilag meghívta a horvátok közül **Medakovics Bogdán** és **Surmin György** képviselőket. A képviselőház elnöke ma a következő táviratot kapta Zágrábból:

Nagyméltóságu **Justh Gyula** képviselőházi elnök urnak Budapest. A horvátok nem fognak résztvenni a házszabálymódosítás tárgyában tartandó értekezleten, az országgyűlésen pedig a revízió ellen fognak állást foglalni. **Surmin György**.

Óvják a házszabályokat!

— A képviselőház ülése. —

Budapest, január 21.

A folyosókon a házszabályrevízió reformja kavargott, a teremben pedig a mostani házszabályok védelmére sietett néhány ember.

Arról az incidensről volt szó, mely állítólag a tegnapi ülés végén történt. Az elnök Návay Lajos nem állapította volna meg helyesen a többséget, mikor a napirendről szavaztak. Farkasházy Zsigmond támogatja ezt a vélekedést. Azaz vádolta Návayt, hogy a házszabályokat több ízben megsértette. Farkasházy Zsigmondnak ezt a beszédjét nagyon türelmetlenül hallgatták. Maga az elnök Justh Gyula is több ízben volt kénytelen figyelmeztetni a szónokot, hogy maradjon a házszabályok keretében.

Návay Lajos felelt a vádakra. A naplóból és a tényekből kimutatta, hogy a házszabályokat nem sértette meg. Arra, hogy nem helyesen állapította meg a többséget, csak annyit felelt, hogy becsületes ember; sokkal magasabban áll, sem hogy ilyen tévedések fölérdenek hozzá. Becsületére fogadta, hogy a többséget tegnap úgy mondta ki, ahogy az megállapítható volt. Azután még néhány gunyos szóval találóan jellemezte a legújabb nemzeti obstrukciót.

Sziklay Ottó a tegnapi napirend-megállapítás helyességét bizonyította, míg Farkasházy ismét eredeti álláspontja mellett kardoskodott. Az elnök Návay Lajos fölfogását okolta meg igen világosan. De Bozóky Árpádot még ez sem győzte meg. Viszont Szappanos István egy régi rendreutásítás miatt rekriminált.

Csak ezután a hosszú házszabályvita után fogtak a napirendhez. Suciú János, Bródy Ernő és Pop C. István szólottak az ujonczjavaslatok ellen. Bródy beszéde volt a legértelmesebb. Különösen azt követelte, hogy több humanizmust vigyenek be a hadseregbe.

A mai napirend-megállapításnál ismét vita támadt. Szentiványi Árpád és Bozóky Árpád azt indítványozták, hogy a pozsony-határszéli villamos ügyét vegyék le a napirendről. A többség elfogadta ezt az indítványt.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött d. e. negyed tizenegy órakor. —

Elnök: Justh Gyula.
Jegyzők: Hentz Károly és Szentkirályi Kálmán.
Az elnök: Megnyitja az ülést.

Mi történt tegnap?

Farkasházy Zsigmond a házszabályokhoz kér szót. Panaszodik, hogy az elnök a tegnapi ülés végén nem engedte meg neki a házszabályokhoz való felszólalást. Szóla és társai már a horvát obstrukció idején helytelenítették a horvátoktól való tömeges szövegvonást. (Zaj.) Návay alelnök tegnap ismétlen megsértette a házszabályt. A disszidensek nem fogják tűnni, hogy a házszabályokat a régi, szabadelvű kezeléstől eltérő módon alkalmazzák. Szól a pozsonyi határszéli villamos vasutról szóló törvényjavaslat napirendre tűzéséről, ami szerinte nem volt szabályszerű.

Az elnök ismétlen figyelmezteti a szót, hogy nincs joga meghozott határozatot kritizálni. Fölolvastatja a hitelesített jegyzőkönyvet, amely szerint a Ház napirendre tűzte a villamost. Ha a szóla tovább is bírálhatja a Ház határozatát, meg fogja vonni tőle a szót. (Helyeslés.)

Farkasházy Zsigmond: A többség tegnap Lengyel Zoltán mellőzési javaslata mellett szavazott.

Návay Lajos: Bocsánatot kérek, ez nem áll!

Az elnök: Tíz képviselő kérhette volna tegnap a Ház megszámlálását. Ez nem történt meg. Farkasházy most azt akarja bizonyítani, hogy az elnök tegnap csalást követett el. (Nagy zaj.) Ezért rendreutásítja s ha a házszabályokhoz nem alkalmazkodik, meg fogja tőle vonni a szót. (Élénk helyeslés.)

Farkasházy Zsigmond: Nem vádolja az alelnököt csalással; csak azt mondja, hogy — bizonyára jóhiszeműen — csalódott a többség megállapításában. Hiszen a kért ellenpróbát sem rendelte el.

Az elnök: Ez nyilvánvaló valótlanosság. Az ellen-

próba elrendeltetett s erről a napló is tanuskodik. (Ugy van!)

Farkasházy Zsigmond: A nagy izgalomban ezt ő nem vette észre.

Návay a vádak ellen.

Návay Lajos: Két esztendeje, hogy a Ház bizalmából az elnöki székben ül. Kérdi, megérdemli-e, hogy a házszabályok rosszhiszemű alkalmazását vessek szemére? Ő tegnap s tegnapelőtt mindenben házszabályszerűen járt el. (Zajos úgy van! kiáltások.) Elmondja a tegnapi incidens történetét. Farkasházy rosszul alkalmazta a házszabályt. Ha már a disszidensek a technikai obstrukció eszközeihez nyulnak, legalább barátkozzanak meg a házszabályokkal.

Főlkialítások a disszidensek részéről: Tiltakozunk a technikai obstrukció vádjá ellen!

Molnár Jenő: Meg vannak ijedve.
Főlkialítások: Kitél? Talán magától? (Zaj, derűtség.)

Návay Lajos: Tehát ne beszéljünk technikai obstrukcióról. Mondjuk úgy, hogy a haza érdekében való nemzeti ellentállás... (Hosszantartó derűtség.)

Farkasházy Zsigmond valamit kiáltoz.

Nagy Barna (indulatosan rákiált Farkasházra): Meg kell fékezni az ilyen urakat.

Farkasházy: Az ur még egy szót sem szolt. Minek önnek a szájkosár?

Nagy Barna: Kiverném a fogadat.
Farkasházy: Ki ám én a tiedet!

Návay Lajos: Az olyan házszabályellenes dolgok, aminek tegnap történtek, még egy ilyen nagy nemzeti ellentállás idején sem engedhetők meg. (Zajos helyeslés, derűtség.) Részletezi a dolog történetét; a Napló alapján megállapítható, hogy az elnökség korrektil járt el. (Ugy van!) A dolog inkább kórikus, mint tragikus; nem is tartja szükségesnek a személyes védekezést. Nem kicsinyli a Farkasházycék részéről jövő támadás nagyságát (Derűtség.), de ha nem állna szilárdan, sokkal nagyobb támadások már lehetlenné tettek volna. Kijelenti, hogy az elnöki székben meg fog akadályozni minden prepotenciát. A disszidensek úgy szerepelnek, mint a házszabályok őrgyalai, de a komoly hazafiakra ennek a szereplésnek semmi hatása sincs. Sokkal magasabban áll ő, sem hogy ilyen támadások hozzá följérjenek. Annak a pontnak a vitatásába nem megy bele, hogy tegnap megvolt-e a többség vagy nem, mert ő tisztességes ember s ez a tisztesség kérdése. Pérfi szavára és becsületére fogadja, hogy a többséget tegnap úgy mondta ki, ahogy az megállapítható volt. (Zajos helyeslés, éljen és taps.)

Sziklay Ottó: A javaslat történetéből s precedensek fölemlítésével bizonyítja, hogy a napirendre tűzés szabályszerű volt. (Helyeslés.)

Rekriminációk.

Farkasházy Zsigmond: Az alelnök személyes becsületét nem támadta, jóhiszeműségét kétségbe nem vonta. De ha az alelnöknek igaza volna, nem vetemednék személyes sértésekre. Azt nem lehet levenni az alelnökről, hogy szóval szemben a házszabályt megsértette. Ha ők technikai obstrukciót csinálnának, akkor a többség folyton csak szavazna. (Zaj.)

Felkiáltások: Hiszen nem vagytok huszár! (Derűtség.)

Az elnök: A házszabályokban semmiféle intézkedés sincs arra, hogy valamely javaslat új ülészakban bizottságilag újra tárgyalandó s csakis ezután tűzhető napirendre. (Élénk helyeslés.) Mutassanak neki a házszabályokban erről rendelkezést, akkor megadja magát.

Szappanos István: Panaszodik, hogy mikor Ugron rákiáltott a disszidensekre, hogy ne ordítsanak s ő ez ellen tiltakozott, Návay nem Ugront, hanem őt utasította rendre.

Az elnök: Az elnöki rendreutásítást bírálni, azzal perlekedni nem lehet.

Bozóky Árpád: Gyakorlati szempont alapján amellét érvel, hogy a törvényjavaslat új ülészakban új bizottságnak kell tárgyalnia.

A Ház ezután rátért az ujonczjavaslatok tárgyalására.

Az ujonczjavaslatok.

Bródy Ernő következtet. Az ujonczjavaslatokkal az emberi jogok védelme szempontjából foglalkozik. Szól a katonai büntetőtörvénykönyvről és a katonai bünvádi perrendtartásról. Elismeri, hogy a katonai fegyelem és rend szempontjából szükséges különleges szabályok, de ezek az emberi jogokat nem hagyhatják tekinteten kívül. Az elavult katonai büntetőtörvénykönyv a honvédségnél és a csendőrségnél is érvényben van. Abszurdumnak tartja, hogy a nemzeti követelések korszakában egy 1855-ben hozott császári pátenssel életbeléptetett törvénykönyv legyen érvényben a magyar honvédségnél. Számszerű adatokkal bizonyítja, hogy mily régiek és elvültek a katonai büntetőtörvénykönyv intézkedései. Tudomása szerint báró Schönaich tábornagy, hadügyminiszter híve a katonai bünvádi perrendtartás megalkotásának. Sürgetni kell tehát e reform megvalósítását. Mi az oka mégis annak, hogy a katonai bünvádi perrendtartás nem kerül a magyar országgyűlés elé? Talán azért, mert ez is engedmény akar lenni?

Hock János: Mert magyar nyelvűnek kell lennie s a magyar nyelvet nem akarják belevinni a hadseregbe!

Bródy Ernő: Vagy talán azért nem hozzák a javaslatot, mert nem merik, mert benne nem lesznek meg a magyar nyelv jogai? Nem szabad az emberi jogokat feláldozni a politikai kérdéseknek. (Helyeslés.)

Pop Cs. István beszélt ezután. Nem fogadja el a javaslatot.

Az elnök a gyorsírói jegyzetektől konstatálja, hogy Nagy György ilyen közbeszólást használt: „A Füzsi-szigeti emberevők humánusabbak, mint az esztrák hadvezetők.” Ezért utólag rendreutásítja.

A napirend.

Az előrehaladt időre való tekintettel az elnök a tanácskozást félbeszakítja és javasolja, hogy a holnapi ülésre tűzessék ki a mai napirend.

Szentiványi Árpád kéri, hogy a pozsony—bécsi villamosvasut ügyét vegyék le a napirendről, mert a jelen időt nem tartja alkalmasnak a tárgyalásra.

Bozóky Árpád hozzájárul Szentiványi indítványához, de abból az indokból, hogy nem tárgyalható, mert új bizottság elé utasítandó.

Fodor Kálmán: Éljen a pozsony—bécsi villamos!

Az elnök házszabályellenesnek mondja Bozóky nyilatkozatát, mert a házszabályok sehol sem tartalmaznak olyan irányu intézkedést, hogy a javaslat új bizottság elé utasítandó. Sőt olyan eset is volt, hogy az első ülészakban tárgyalta a bizottság valamely javaslatot s a Ház csak a harmadik ülészakban foglalkozott vele.

A Ház többsége elfogadta a Szentiványi javaslatát és így a pozsony—bécsi villamos javaslat nem tüzetit ki a holnapi ülés napirendjére.

Az ülés két óra után véget ért.

Budapest, január 21.

A pozsony—bécsi villamos vasut. A képviselőház tegnapelőtti ülésén napirendre tűzték a pozsonyi határszéli villamos vasutról szóló törvényjavaslatot. A mai ülés végén Szentiványi Árpád indítványt tett, hogy a javaslatot vegyék le a napirendről, minthogy nem időszerű. A képviselőház magáéva tette Szentiványi indítványát s ezzel a javaslat újra lekerült a napirendről.

Tüntetések Horvátországban. A koalíciós részről szitott izgatás szomorú gyümölcsöket termelt Horvátországban. A fanatikus tömeg mindenütt lármás tüntetéssel, sőt életveszélyes forrongással akadályozza meg a főispánok bevonulását és heiktatását, a hivatalnokok adminisztratív munkásságát, a közrendet és a közigazgatás rendes menetét. Vucsetich Miklós főispán ellen, mikor székelyhőre, Károlyvárosba érkezett, hogy a közgyűlésen elnököljön, az állomáson nagy tüntetést rendeztek, és záptojással is megdobálták őt. A közgyűlés lefolyása nagyon izgatott volt. A tüntetések, mikor a főispán a városból elutazott, szintén megismétlődtek. A tüntetők egyik vezetőjét, Barta Milán aljárásbíró ma Károlyvárosból Perusitora helyezték át. — Pozsegában szintén tüntettek Junkovics János főispán ellen. A főispán a fenyegetőző tömeg elől az állomásfőnök szobájába menekült s ott maradt mindaddig, míg a csendőrök ki nem vonultak. A főispán ezután bevonult a városba. — Oguinban Gavranits Péter főispán ellen szintén voltak tüntetések. — A „Hrvatska” című Zág-ráiban megjelenő lap mai száma Zagorác volt képviselő tollából nyílt levelet közöl báró Rauch horvát bánhoz. Felszólítja, hogy a horvát-szerb koalícióra vonatkozó bizonyítékait terjessze elő. Ha ez sikerül, amit a cikkíró nem hisz, akkor a horvát jogpárt le fogja vonni a következtetéseket és minden erejével küzdeni fog ellene. — Zág-ráiban tegnap este a független pártközi polgári bizottság, mely a haladópartí orsz. képviselőkhöz vezetése alatt áll, titkos bizalmi ülést tartott, melyen dr. Lorkovics Iván és dr. Surmin György volt orsz. képviselők, dr. Polyák János képviselőjelölt s a pártnak legharciasabb elemei vettek részt. A bizottság elhatározta, hogy a koalíció a harcot báró Rauch horvát bánal szemben a legvégsőbb határokig folytatni fogja. A haladó-párt manifesztumát e napokban teszik közzé.

A bának azon nyilatkozata, hogy a tüntetések főleg az önálló szerbek pártja részéről rendezettek, de kiváltképpen nyilatkozatának azon éle, hogy ez a tüntetés, — amennyiben a tiszték ellen irányult, — antidinasztikus jellegű is, az önálló szerbek körében erős recenzust keltett. Az önálló szerb párti egyetemi hallgatók hétfőn este bizalmas gyűlést tartot-

hogy a bánnak a nyilatkozatával szemben állást foglalhassanak. A gyűlés titokban folyt, a határozatot csak a ma este megtartandó általános gyűlésen hozták nyilvánosságra. A rektor, mint jelentették, megígérte ugyan a bánnak, hogy a gyűlés megtartását és az esetleges tüntetéseket meg fogja akadályozni, de fáradozása eddig nem vezetett sikerre.

A t. Házból.

I. Az elakadt villamos.

A pozsony-bécsi villamos megint elakadt. Talvaly már kivitték egyszer a remizbe, mert viharos időjárás volt és a vezetékek megrongálódtak. Várták, hogy kedvezőbb idő fogjon következni, amikor újabb kísérleteket tehetnek vele; avagy hirtelen beállítják a váltót és majd besiklik a pályán e sokat hánytvetett villamos. Az ügy történetét mindenki tudja. Alig melegegett meg a koalíciós kormány a helyén, már vállalnia kellett, hogy villamos-vasutat csináljon Pozsony és Bécs között. Éppen azért, hogy könnyebben lehessen Pozsonyból Bécsbe menni, olcsóbban és gyorsabban vinni oda tojáást, tyukot, de egyúttal menni teátrumot nézni, ruhát, topánkát, kalapot, csipkét, inget, bécsi pirosítót vásárolni. Akkoriban nagy viták keletkeztek akörül, valjon mennyire árt a magyar kultúrának, gazdaságnak és kereskedelemnek, hogyha Pozsony és a közel lévő helységek lakosai gyorsabban és olcsóbban jutnak Bécshez. És valóban a bizottságokban az első ellenzékeskedés e villamos-vasut körül keletkezett. Emlegettek főherceget is, minisztert is, aki óhajtaná a vasutat, de minél inkább emlegették őket, annál nehezebben ment az ügy és annál inkább növekedett e villamos ellenzéke. Valósággal politikai villamos lett belőle. P. B. V. lett volna e vonal elnevezése, már tudniillik, hogy Pozsony-Bécsi Villamos. De már akként fordították le, hogy Politikai Bajadérok Villamosa. Végre is, amint mondtuk, az egész tervet félre kellett tenni, amiért az elnevezése lett: Politikailag Beraktározott Villamos. Némelyek szerették volna Pocsékul Bukott Villamosnak nevezni, de nem teheték, mivel tudták, hogy a kormány ragaszkodik hozzá s csak alkalmat vár, hogy megint elővehesse.

Annyi pihentetés után tegnap vélték elérkezettnek a villamos idejét. Ugy gondolták, hogy a bizottságok már eléggé ki vannak forgatva régebbi mivoltukból, hogy azoktól nem igen kellett volna félni a villamos sorsát. Ezenkívül ilyen sok bonyodalmu napokban tán észre se veszik a többiek, a régiek, hogy megint előkerül a villamos és e ködös, zavaros állapotok közben befordulhat és mehet! És ugy is történt — félig. Tegnap az ülés végén Náway Lajos proponálta, hogy a pozsony-bécsi villamost tüzzék ki a mai ülés napirendjére. Akkor Lengyel Zoltán tiltakozott a napirendre tűzés ellen, de Náway nem vette figyelembe. Ekként a mai ülés napirendjére már ki volt nyomtatva a híres villamos. De amiről megvagyon írva, hogy tengeri kigyóvá változzék, az még sokat kanyarog. Alighogy ma megvirradt, a Házban Farkasházy Zsigmond már mint konferenciát jelentkezett és behelyezte a villamost egy napirend előtti felszólalás kutyaszoritójába. Emlegette, hogy a többség a napirendre tűzés ellen foglalt állást tegnap. Náway viszont becsületére erősitette, hogy az volt a többség, amelyik a napirendre tűzést pártolta. Többről-többre, szóról-szóra, de a perlekedést abbahagyták, hogy az ujonczozási javaslat felől tárgyaljanak.

S már ugy látszott, hogy ámbár az országnak sok nagy dolga nincs rendben, hogy bár ég a ház teteje és süpped alattunk a talaj, ez a bolygó villamos most mégis megmarad legalább a — tárgysorozatra, ahol mindjárt az

ujonczjavaslat és a tagosítás után következnek. Vagyis a pozsony-bécsi villamos eszerint megelőzné a költségvetési tárgyalást és mire kitavaszkodnék, megjelennének az utcsinálók, a sinnerakók, a mérnökök, az áramvezérek és egy-kettőre ott szaladgálna a villamos.

Mondja azonban a villamos ellenzék: nyugtával dicsérd a napot. És a mai ülés végén, amikor Justh Gyula elnökölt és amikor a mai napirendet, tehát a pozsony-bécsi villamost is, holnapra is a tárgysorozaton akarta hagyni, felszólalt Szentiványi Árpád és tiltakozott a villamos napirendre tűzése ellen. Justh Gyula is megszavaztatta a Házat és csodák csodája, ma már arra volt többség, hogy nem kell kitűzni. De nemcsak hogy többség volt, hanem Justh eképpen is mondta ki a határozatot. Tehát a pozsony-bécsi villamos megint lekerült a napirendről és megint visszataszított a remizbe. Most aztán elnevezhetik Politikai Bohózatot Villamosnak.

Mert ez a villamos, még mielőtt megcsinálták volna, annyit járt ide-oda bizottságtól plenumig, az irodától a tárgysorozattól, a napirend elejétől a napirend végéig, hogy nem egy villamos kifáradt volna bele s ennyi bánat sok is von egy — lónak.

II. Ha Suciura biznák.

Szürke ruhában egy rideg férfi állott fel a nemzetiségi képviselők padsorában, amikor az ujonczjavaslatok kerültek sorra és szónokolt a javaslat ellen. Ez a férfi Suciú János volt, fajtájára nézve oláh, de máskülönbben igen takarékos ember. Hosszasan beszélt, mert meg akarta spórolni a villásreggelit s ugy rendezkedett, hogy a kosztos helyére, ahol abbonálva van, déli egy órára megérkezzen. Ellenben az összes mássalhangzókból mindig megspórolt egyet és sohasem mondta hogy „tessék“, hanem csak „tesék“; valamint a „kellemetlen állapot“ neki kevésbé volt kellemetlen állapot, hanem csak „kelemetlen állapot“.

Mindamellett a nevezetes Suciú János nem sajnálta a fáradságot, hogy részletes katonai programot fejtessen ki és megismertesse a hallgatókat ama helyzettel, amibe az ország akkor jutna, ha elküldenék Jekelfalussyt és helyébe kineveznék Suciú Jánost. Sőt talán hadügyminiszternek is kinevezhetnék.

Először is Suciú János gondoskodnék afelől, hogy a magyarországi hadseregben tábornoktól lefelé a hadnagyokig a jobb állásokat oláhokkal töltsék be. És ezenkívül a nagy dobón is oláhuul dobolnának és a kantinos kutyája is oláhuulugatna. Aztán nyáron, amikor kánikula van, csak a magyar legénység egzeccirozna, különben is minden oláhuól legalább őrmestert csinálnának. Télen az oláh tisztek elmennek Bukarestbe bálózni, az őrmesterek pedig tollfosztásokat rendeznének. Katonai brutalitások nem fordulnának elő, mert az összes kellemetlenségeket kizárólag csakis a magyarokon követnék el. A szolgálati nyelv az oláh lenne, viszont a Gotterhaltét ugy fujának, ahogy a császár akarja.

Reformok dolgában a legnevezetesebb az lenne, hogy a katonaság körében a vallásosságot ápolnák és ennek következtében a kaszárnyákat átváltoztatnák templomokká s minden munka helyett álitatosságokat rendeznének.

Ha viszont netalán háborúra kerülne a sor, akkor minden oláh kiegyezne a maga ellenségével és előreengedné — a magyarokat.

Jekelfalussy nagyon szomoruan ült a helyén. Ugy látszik semmi reménye nincs ahhoz, hogy a legfőbb hadur, nevezetesen ő felsége, a Suciú János programját elfogadná és az ő

helyébe Suciú Jánost nevezné ki honvédelmi miniszternek.

De még Schönai ch hadügyminiszter is nyugodtan alhatik.

III. Régi nóták.

A demokraták közül a legifjabb, aki legtemparamentumosabb, azaz Bródy Ernő, következett. Zugott, szónokolt és törvényszéket csinált a parlamentből. Széles utat vágott magának, arról is letért mellékösvényekre, leereszkedett szakadékokon és felmászott hegyekre, árvalányhaját keresett, majd ürgét kergetett. Mindenféle mulatság és foglalkozás jó volt neki, csakhogy minél többet beszélhessen a katonai kérdésekről. Ugy tetszik, hogy Bródy Ernőre különleges szerepet bízta: ő játszotta ma a t. Házban amaz obstrukciónak előrevetett árnyékát, melyet a koalíción kívül lévők és a disszidensek rendeznek, mielőtt még megérkeznek a házzabályrevízió, mely hasonlít a régi nótához: „Süit az átok, mert szerettelek...“ (t. i. magyar vezényszó.)

Másképpen is a régi nótákat fújta Bródy Ernő. A katonákra vonatkozó törvényeket bonczolgatta olyan aprólékosan, mintha jogászyülésen lenne, kifejezéseket, meghatározásokat magyarázott, sőt olykor csürt és olykor csavart és messze, igen messze kirándulásokat rendezett a történelem óriási területén. Leginkább a közepkorban szeretett volna kalandozni s onnan előkeresni katonai paragrafusokat és összehasonlítani hogy ugyanazon paragrafusok most is érvényesek. Azonban minduntalan megakadt a Mária Terézia sleppiébe. A szép királynő törvényeiből cizált.

— De most tovább megyek — folytatta.

Azonban nem ment, mert kitűnt, hogy a Mária Terézia dátumainál maradt.

— Megint ott vagy — figyelmeztette Förster Ottó — ahol a mádi demokrata.

— No jó — intett mosolyogva a szónok — hát most megyek tovább.

— Pardon, pardon — vágta ki a trompfót a közbeszó — inkább én megyek tovább.

És ellépett és otthagya Bródy Ernőt, aki a végén már németül cizáltgatott és ekkor kitűnt, hogy németül nem tud jól.

— Hát már ez is hiba? — kérdezte a nevezeteket.

— Dehogy is! Hanem aki nem tud arabusul, az ne beszéljen németül.

Időközben a tegnap levitézett Pető Sándorra hivatkozott eképpen:

— Pető tisztelt elvtársam...

Helybenhagyólag bölintottak és az ügyet világosnak találták, mert egy demokrata képviselő ha „elvtársat“ akar emlegetni, igazán nem az Esterházyak közül emel maga mellé egyet, hanem a demokrata-grófiok között keresgél.

A disszidensek mindamellett szomoruan konstataáltak, hogy Bródy Ernő csak fél két óráig tudott hevülni és így a mai ülésen elhamvadt még egy ellenzéki szónok, nevezetesen Pop Csicsó István, aki sem nem demokrata, sem nem függetlenségi disszidens, hanem oláh.

Hanem most az obstrukció-ismerők részére az az elv érvényes, hogy:

— Ha rövid a szónokod, told meg egy — oláhuval.

AZ EGYETÉRTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 23-45. szám.

Az óbudai választás.

— Batthyány válasza Vázsonyinak. —

Budapest, január 21.

Dr. Vázsonyi Vilmos országgyűlési képviselő tudvalevőleg rendkívül heves támadást intézett gróf Batthyány Tivadar, az orsz. függetlenségi és 48-as párt alelnöke ellen, Komjáthy Bélának vasárnap elmondott programbeszéde alkalmával. A támadásokra Batthyány Tivadar ma este adta meg a választ, amikor is a függetlenségi és 48-as párt jelöltje, dr. Botzenhard János hívei pártvacsorát rendeztek. A pártvacsorán megjelentek: Batthyány Tivadar, Sággy Gyula, Henrikfy Pál, Petrogalli Oszkár, Németh Imre, Kecskeméty István, Véber János és Becsey Károly országgyűlési képviselők, valamint a III. kerületi függetlenségi és 48-as párt hívei rendkívül nagy számban, élükön a jelölttel, továbbá Kontra Aladár függetlenségi pártelnökkel és Száva Jánossal.

A vacsorán az első beszédet Kontra Aladár pártelnök tartotta, üdvözölte az egybegyűlteket, főleg pedig gróf Batthyányt, akit Vázsonyi támadásaival szemben is odaadó szeretetükről és tántoríthatatlan ragaszkodásukról biztosított.

A polgárok lelkes ovációja mellett emelkedett szólásra gróf Batthyány Tivadar. A zajos eljenzésektől és hosszantartó tapstól csak percek múlva juthatott szóhoz. Mindvégig viharos ovációval fogadott beszédét azzal kezdte, hogy örömmel jelent meg polgártársai között, hogy küzdjön a függetlenségi eszmék diadaláért. Áttérve Vázsonyi támadásaira, a következőket mondotta: Budapest közelében évek hosszú sora óta szerepel egy férfi, aki egész nagyságát, egész pozícióját úgy vivta ki magának, hogy évek hosszú során át szidta, piszkolta, gáncsolta a régi rendszer híveit a főváros közgyűlési termében és azon kívül. Amikor kihasználta a főváros polgárságának antipátiáját ezen uralkodó klikkek garázdálkodásaival, akkor meg volt benne a politikai erkölcselenségének az a foka, hogy szövetségeseikkel az emberekkel, akiket folyton támadott és ezeknek az élén mert erkölcsökről prédikálni. (Zajos felkiáltások: Abczug Vázsonyi!) Ezt a férfit, miután a fővárosban ezt az árulást elkövette és ellenségeinek élére állott, ezt a férfit az örületnek egy neme fogta el. Ő azt hitte, hogy Magyarország fővárosa független polgárságának kötelessége utána szaladni és rácsüdni arra, hogy mindazok, akiket ő évtizedeken át piszkolt és szidott, azok igaz hazafiak, a népnek barátai, akik a fővárost nagygyá teszik. (Abczug! Le velük!) Vázsonyi azonban tévedett ebben, mert nemcsak az összes fővárosi kerületekben, de még abban a kerületben is, amelyben a mi támogatásunkkal jutott mandátumhoz, a Terézvárosban is már megalakult a 48-as polgárok köre és napról-napra gyarapodik. Szólok szerint Vázsonyit többé komolyan venni nem szabad és nem is lehet többé vele foglalkozni. (Igaz! Ugy van!) Tekintettel arra a körülményre, hogy Vázsonyi Vilmos az elégtételadásra a társadalmi szokások formák mellett nem hajlandó, nem tehet a sértésekkel más, mint Vázsonyi eszközzeihez nyul, de hangsúlyozza, hogy akinek ilyen elvi álláspontja van, az válogassa meg a kifejezéseit. Így kénytelen a Vázsonyi által elkövetett pimasz sértésekért a maga fel fogása szerint elégtételt venni. Egy német helyi lapban Vázsonyi cikket irt, amelyben mint a durvaság mintaképe jelentkezik. Ebben a cikkben azt mondja Vázsonyi, hogy a függetlenségi párt atyjai, amikor a párt kormányra jutott, szinte tudták előre, hogy félretéve programjukat, egyénileg érvényesüljenek. Ezzel szemben konstátia, hogy soha sem fordult elő az, hogy egy abszolút többségben lévő párt olyan kevésbé vette volna ki a részét a kormányzatból, mint a függetlenségi párt. Aki ilyen tényállás mellett azt meri állítani, hogy a függetlenségi párt személyes érvényesülésére törekszik, az nem volt józan ember.

Azt mondta Vázsonyi, hogy a kormányra-jutás után szölg rögtön beleült a Gresham igazgató-tanácsi állásába. Az igazság az, hogy neki kínáltak állásokat, ezek után meg is gazdagodhatott volna, de ő független akart maradni s nem akarta magát lekötöni egy irány mellett sem. Inguyen dolgozik a népért és az ország javáért. (Zajos eljenzés.) A Gresham-ügyre vonatkozólag elmondja, hogy ő ellenzéki korában volt a Greshamben bent, de akkor is azért, mert felkérték, hogy az angol vállalatnál vállaljon állást, hogy a magyar érdekeket kellőképen képviselhesse. A kormányra-jutás után eljött valaki, aki igen közel áll Vázsonyinhoz és megkérte őt, hogy protezsálja be Vázsonyit a Greshambe. Sajnos, ő nem volt abban a helyzetben, hogy ezt megtehesse volna. Nem fogja megnevezni azt, aki nála volt, csak annyit konstátia, hogy ebbe a kérdésbe bárkinek is van joga beszólni, csak egyetlen egy embernek, ha tisztességes ember akar maradni, hallgatnia kell és az Vázsonyi. Vázsonyi lepiszkolja Apponyit és Günthert, mert mint miniszterek elmennek a pártvacsorákra és beszédeket mondanak. Ilyen a Vázsonyi demokrácia. A klerikaliz-

mus vádját is felhossa. Ezzel szemben azonban megjegyzi, hogy alig volt politikai párt az utóbbi időben, amelyet klerikalizmussal ne vádoltak volna és amikor már ez az igazán ostoba vád, amelyen mindenki letörölte a maga piszkos csizmáját, eljutott a legelső fokra, azt most Vázsonyi használja fel ellenünk. A legünnepélyesebben kijelenti, hogy mindaddig, amíg Vázsonyi be nem bizonyítja, hogy ez a vád igaz, Vázsonyi alias rágalmozó. Azt mondja Vázsonyi, hogy ő a keblén sirt, mert nem lett kereskedelmi miniszter. Konstátia, hogy a nemzeti kormány megalakulásától kezdve Vázsonyi kezdett a nemzeti kormány ellen dühöngeni és e dühöngésében heteken át arra bízta, hogy fordítson hátat a nemzeti kormányra, azonban erre nem volt kapható. Hivatkozik ezután Sztérfényi államtitkár azon nyilatkozatára, hogy nem ismeri Botzenhardot és rámutat arra, hogy Vázsonyi itt sem mondott igazat. Azt is mondotta Vázsonyi, hogy Batthyányinak ő csinálta a beszédeit. Ha viczet akart csinálni ezzel a demokraták vezére, akkor az ostoba vicz volt, ha pedig ez az állítás komoly volt, akkor Vázsonyi nem mondott igazat.

A hazafias alapon szervezett egyesületekről szólva, tiltakozik az ellen, hogy a társadalmi szervezeteket bárki is bele vonja a politika forgatagába. Kijelenti tehát az elmondottak alapján, hogy Vázsonyi állításainak egész tömkelegével állandóan és folyton valótlanságokat valótlanságokra halmoz és sértést sértésre halmoz akkor, amikor az elégtételadás előtt kibújt. Az adóreform ellen a demokraták mozgalmat csinálnak akkor, amikor maguk szídnak mindenkit, aki nem akarja a sanyargatott főváros polgárságát ujjad adókkal megterhelni. Szó a házszabályrevízióról és kijelenti, hogy a függetlenségi párt annak idején elfogadta volna Tisza alatt a revíziót a választójog kiterjesztése fejében, ha Tisza távozott volna. Ő volt az, aki azt hirdette, hogy a horvátokkal igyekeznünk kell jó barátságban lenni. Nem rajtuk mult, hanem a horvát vezéreken, hogy ez nem így lett, a mai állapotok megmutatják, hogy 30-40 horvát képes a magyar nemzeti állam egész gépezetének működését megakasztani. Magyarország gazdaságilag, pénzügyileg mindaddig nem lesz független, amíg saját nemzeti bankja is nem lesz meg. Így végezte beszédjét: Mocskoljanak engem ellenfeleim, amennyit tetszik. Megjjeszténi nem fog senki, megjjeszténi Vázsonyi ur durvaságaitól nem fogok. Küzdeni fogok a magam útján, a magam igaz meggyőződéséért azon az alapon, amelyen a 48-as és függetlenségi párt áll. Botzenhardt mellett való kitartásra hívja fel a polgárokat.

Gróf Batthyány Tivadar után beszéltek még Sággy Gyula, Németh Imre és Becsey László képviselők és még mások. A vacsora lelkes hangulatban ért véget.

Az óbudai választás alkalmából vasárnap mondott beszédében Vázsonyi Vilmos országgyűlési képviselő oly kijelentést tett, hogy dr. Botzenhardt János, a függetlenségi és 48-as párt jelöltje, látogatást tett Sztérfényi József kereskedelmi államtitkáránál és kérte, hogy a kerület egy részénél támogassa jelöltségét. Erre vonatkozólag Sztérfényi József államtitkár a Magyar Tudósító-t felhatalmazta annak kijelentésére, hogy Vázsonyi Vilmos képviselő urat informálójára alaposan féltrevezette, mert Botzenhardt nála látogatást sohasem tett, támogatást sem szóval, sem írásban nem kérte, sőt Botzenhardtot mindezeideig egyáltalán nem is ismeri. — A Magyar Távirati Iroda közli: Báró Léva János kir. kivándorlási biztos annak a kijelentésnek közlésére kért fel bennünket, hogy egyes lapoknak az a híre, mintha ő belügyminiszteri tisztviselőket rendelt volna magához és igyekezett volna rábírt, hogy az óbudai választás alkalmával Komjáthy Bélára szavazzanak, nem felel meg a valóságnak, hanem teljesen koholt állítás. Báró Léva János Óbudán életében soha sem járt. Az óbudai választás ügyében magához senkit sem hívott, senki érdekében és senki ellen nem korteskedett és nem korteskedik, mint ahogy az óbudai választás egyáltalában nem érdekli. Minden ellenkező állítást ráfogásnak minősít.

Az országos alkotmánypárt elnöksége ma a következő táviratot küldte az óbudai választókerület alkotmánypárti elnökségének:

Az óbudai választókerület alkotmánypárti polgárai ezen választásnál jelöltet nem állítottak. Ennek folytán a jelenlegi választásnál azon tisztelt polgártársainkat, akik zászlónkhoz tartoznak és elveinket osztják, arra kérjük, hogy Botzenhardt János jelöltségét, aki a koalícióhoz tartozik és ez idő szerint egy táborban küzd velünk, szíveskedjenek lelkes és hathatós támogatásukban részesíteni. Hazafias üdvözléssel Széll Kálmán, az országos alkotmánypárt elnöke.

Az EGYETERTÉS
szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

Parlamentari zavarok Franciaországban.

Budapest, január 21.

Csak pár nappal ezelőtt, újévkor hangzottak el Brisson lelkesült szavai a francia parlament higgadt és üdvös munkásságáról és az eredmények máris rázáfoltak erre a rózsaszínbe mártott dicséret nyilatkozatra. Clémenceau miniszterelnök legutóbb nyílt parlamenti ülésben kudarcot vallott, aminek ugyan nem kabinetválság az eredménye, de nagyon is jellemző arra, hogy a parlament munkálkodását kissé kétes színezetben tüntesse fel a távolabb álló elfogulatlan szemlélő előtt. Napirendkérdés volt az ütközőpont. Clémenceau a katonai igazságszolgáltatásról szóló javaslatot kívánta tárgyalatni első sorban, a többség a kormányelnök javaslatát 277 szavazattal 208 ellenében elvetette és a jövődelmi adóról szóló javaslatot tüzte ki napirendre. Clémenceau a maga javaslatából nem csinált ugyan kabinetkérdést, de javaslata mellett oly behatóan érvelt, hogy mindenki kiérezhette, hogy a kormány nagy súlyt vet a maga napirendjének elfogadására és arra, hogy az adóreform javaslatát máskorra halasztják. Megdöbbentőbbé teszi az incidens még az, hogy éppen a mostani ellenzék az, amely nem barátkozott meg mindaddig a kormány adójavaslatával és mégis ez az ellenzék tartózkodott a szavazástól, a kormány tehát a saját többségi pártjától szenvedett vereséget.

Clémenceau hideg nyugalommal viselte el a leszavaztatását, amelynek tényleg nem kell megszemélni fontosságát tulajdonítani, de azért azt sem lehet ám mondani, hogy az ilyen esetnek ne volna semmi jelentősége, mert a kabinet leszavaztatásának utóhatásai, ha nem is érezhetők még ma, mégis kedvezőtlenül befolyásolják az ügyek menetét és előbb-utóbb kifejezésre is jutnak. Clémenceau nem az az ember, aki az efféle tüszúrásokot megtorlás nélkül elviselné.

De egészen eltekintve a leszavazás személyes oldalától, ki kell még emelni azt is, hogy az adótervezési javaslatnak előtérbe helyezése tárgyi okokból sem helyeselheto, sőt azt lehet róla mondani, hogy könnyen válságra is vezethet még. Clémenceau a maga javaslata mellett többek közt azzal is érvelt, hogy a törvényhozás, ha gyakorlatilag hasznos munkát akar végezni, csakis olyan javaslatokat tárgyaljon, amelyek eléggé érettek és eléggé el is készültek a tárgyalásra. Ezek közé tartozik a katonai judikatúra, holott az adóreform kérdése még nincs ezidőben kellőképpen megrostálva és kihatása e perczen még kiszámíthatatlan, éppoly készületlen még az a törvényjavaslat, amely a felsőbb oktatás szabadságának felfüggesztését célozza, mert ez a javaslat a közoktatásügyi politikát a maga teljes egészében karolná fel, holott a francia kormánynak ez időben nyomatókos okai vannak arra, hogy mindaddig, míg Franciaország helyzete a római szentszékkel szemben nem tisztázódik véglegesen, az iskolai ügyek ne csapjanak túl magas hullámokat. Minden higgadtan gondolkodó politikus igazat fog adni a francia miniszterelnöknek ebbeli politikai megfontolásában, de Clémenceau pártja, úgy látszik más véleményen van.

Az adóreform javaslatáról úgy vélekednek, hogy válságra vezethet a kormányra nézve éppugy, mint a parlamenti többségre nézve, ha komolyan tárgyalják, vagy pedig pusztá időpazarlás lesz belőle, hogyha hazabeszélt taktikai játékokat csinálnak belőle. Hogy a többség melyik alternatívát kívánja most jobban, azt még ma senki sem tudja. Talán a „Gaulois”-nak van igaza, midőn azt írja, hogy a többség nem akarja a kormányt megbuktatni, de nem akarja azt sem, hogy a kormánynak tulságosan jól menjenek a dolgai. A többség eme játékkal bizonyára nem fog igényt tartani a világnak osztatlan elismerésére, ez azonban nem változtat többé azon a tényen, hogy az adóreformjavaslat napirenden van és hogy a javaslatot most tárgyalni is kell. Ennek a javaslatnak még az az érdekes oldala is van, hogy mindenki azt mondja róla, hogy belátható idő alatt nem lehet életbe léptetni. Maga Caillaux pénzügyminiszter is nagy kétkedéssel nyilatkozott javaslata kilátásairól. M a s s é pedig, a radikális szocialisták egyik vezére a „Laternen” azt a kérdést veti fel, hogy vajjon hiszi-e a kormány, hogy pénzügyi javaslata szá-

mára többséget szerezhet a kamarában és a szenátusban, mikor erre a javaslatra nézve nincsen meg az egység a kabinetben sem? Látható ebből, hogy mekkora a zavar az adóreform kérdésében és milyen zavarosak lehetnek az állapotok a francia kamarában, ha ilyen javaslatot tesznek a tárgyalás napirendjére még a saját pártkormány megszavaztatása árán is!

KÜLFÖLD.

Német birodalmi gyűlés. A birodalmi gyűlés mai ülésén a német birodalmi táviró ügyre vonatkozó törvény módosítását tárgyalták. A javaslat egyik rendelkezése szerint a birodalomban dróttalan táviró csak a birodalmi gyűlés engedélyével állítható fel. Német vizeken horgonyzó idegen hajók dróttalan táviró állomásainak üzeme ügyében a birodalmi kancellár dönt. Kretke államtitkár kifejti, hogy a dróttalan táviró fejlődése adott okot a törvényjavaslat benyújtására, amely minden irányban alkalmazást nyert. Majdnem az összes pártok szónokai a javaslat mellett foglaltak állást, mire azt egy 14 tagú bizottság elé utalták. A felségsértések megtorlására vonatkozó javaslat tárgyalásánál Roehren centrum-párti kifejti, hogy a legfontosabb módosítás az, hogy csakis a rosszakaratu előzetes feltétele mellett történt felségsértés toroltatik meg. Bár bizonyos tekintetben hibákat lát a javaslatban, de koncedálja, hogy a javaslat javít az eddigi viszonyokon, miért is a bizottság határozatának elfogadását ajánlja.

Brunstermann képviselő birodalmi párti kijelenti, hogy nincs aggodalma a bizottság által elfogadott szövegezés iránt. **Hein** szociáldemokrata kifejti, hogy a javítás dacára sem a javaslat, sem a bizottsági határozat mellett nem foglalhat állást, amennyiben a felségsértési paragrafus megszüntetését kívánja. **Nieberding** államtitkár kifejti, hogy ha indítványozók következtetések volnának, azt a rendelkezést is eltörölnék kellene tartaniok, hogy a külföldi fejedelem ellen irányuló sértések megtorlandók. Hosszabb vita után elvetették a szociálisták indítványát és elfogadták a bizottság indítványát, mire a ház a csekk-törvényjavaslatot kezdi tárgyalni, majd az ülést berekeszti. A holnapi ülés napirendjén a csekk-törvényen kívül a szociálistáknak a német szövetséges államok tartománygyűléseinek birodalmi gyűlési választójogára vonatkozó javaslat áll.

Cseh-német kiegyezés. Dr. Kramarz tegnap Klatáuban egy ifjucseh népgyűlésen részletesen nyilatkozott a tervbe vett cseh-német kiegyezésről. Kramarz a következőket mondta:

Tegnapelőtt részletesen megvitattam a kérdést báró Beck miniszterelnökkel, aki csodálkozott azon, hogy honnan származnak a kiegyezési tárgyalásokról mindenünnen felhangzó híresztelések; ő maga semmit sem tud azokról. Tény csak az, hogy a cseh-német kérdésnek nem egy pontját okvetlen meg kell oldani; de a megoldásnak csak törvényes formák között szabad mozognia.

Ha a megoldás a mi kárunkra történne — folytatta Kramarz — mi gondoskodnánk róla, hogy ezek a megállapodások törvényerőre ne emelkedjenek. A kiegyezési tárgyalások tudvalevőleg mindig eredménytelenek voltak s csak ártottak az ügynek. De ha a jövőben mégis tartanak ilyen tárgyalásokat, helytelen dolog, ha cseh részről már jó előre veszedelmeknek tartják azokat. A kisebbség védelmének kérdése egyelőre a legfontosabb probléma.

A népgyűlés végül határozati javaslatot fogadott el, melyben köszönetet és bizalmat szavazott Kramarznak.

A francia kamarából. A Kamara tegnapi ülésén a kormány törvényjavaslatot nyújtott be Reinach József volt lovassági kapitány reaktíválása iránt. Reinach ugyanis tartalékos tiszti rangját a Dreyfus-pör idején vesztette el, amikor több heves hírlapi támadást intézett Mercier tábornok, akkori hadügyminiszter ellen. A nacionalistáknak természetesen minden újabb törvényjavaslat, amely a Dreyfus-pör egyes részeitel vonatkozásban áll, nagyon kellemetlen és éppen ezért kísérletet tettek, hogy a kormánynak ilyen irányú tevékenységét megakadályozzák. Lasies nacionalista képviselő például azt indítványozta, hogy a tartalékos tiszteknek a polzári életben elő-

forduló mindennemű ügye vétessék ki a hadügyminiszter hatásköre alól. Ez az indítvány különösen arra az eshetőségre vonatkozik, ha valamely tartalékos tiszt a tényleges katonai szolgálatán kívül eső időben a hírlapokban vagy egyéb nyilvános uton állást foglal a kormány vagy a hadügyminiszter ellen. Lasies indítványát a Kamara a hadügy bizottsághoz utasította, Reinach visszahelyezési ügyét pedig elnapolta.

Porosz szociálisták a szavazati jogért. A berlini munkáttalanok ma délelőtt a német főváros több nagy gyűléstermében gyűléseket tartottak, amelyekben szociálista vezetők mondtak beszédeket. A gyűléseken határozatokat fogadtak el a poroszországi általános szavazati jog érdekében. A munkáttalanok számát a szociáldemokraták ötvenezer emberre becsülik. A gyűlések rendezői felhívták a munkásokat, hogy szigorúan ragaszkodjanak a renchez és különösen tartózkodjanak a gyűléstermek előtt való csoportosulástól, nehogy a rendőrségnek alkalmat adjanak arra, hogy közbelépjen. A birodalmi gyűlésben holnap fognak válaszolni a szociáldemokrata-párt részéről a poroszországi általános szavazati jog dolgában előterjesztett interpellációra. Ebből az alkalomból széleskörű intézkedések történnek a rend fenntartására. A birodalmi gyűlés épülete körül nagy területet körül fognak zárni.

A Lokalanzeiger értesítése szerint a kormány nem fog válaszolni holnap a szociáldemokrata részről a választói jog tárgyában benyújtandó interpellációra, mert ragaszkodik ahhoz az elvi álláspontjához, hogy porosz belügyek nem tartoznak a birodalmi gyűlés elé és nem szabad e részben precedenst alkotni, hiszen akkor más szövetséges államok ügyeit is a birodalmi gyűlés elé hurcolnák. Valószínű, hogy holnap nagy tüntetés lesz a birodalmi gyűlés palotája körül.

A marokkói helyzet. A Standard tangeri jelentése szerint Fezben óriási az anarkia, a lakosság kifosztotta az állami gabonarakárokat és a hatósági személyeket, kik ezt megakarták akadályozni, halállal fenyegették. A magzenhez közel álló személyiség azon nézetének adott kifejezést, hogy Mulej Hafid proklamálása Fezben nem nagy jelentőségű aktus. Mulej Hafidot nem a törzsek, hanem a kaidok proklamálták, kik a reformoktól tartanak, amelyek véget vetnének rablásaiknak. A proklamáció ügyes sakkhúzás volt, mindazáltal Mulej Hafid nem fog bevonulni Fezbe, melynek lakossága türelmetlen és bátoratlan. Végül mégis csak El Meranit fogják szultánná kikiáltani. A reformok keresztülvitele az egyedüli mód Marokkó függetlenségének megtartására. A kaidok és ulámok ki fogják jelenteni, hogy Mulej Hafid proklamációja semmis. A Petit Parisienne tangeri jelentése szerint Abdul Aziz szultán föl akarja használni testvére, Mulej Mohammed segítségét, akit már tizenegy év óta fogva tartott egy rabati palotájában, mert azt reméli, hogy e segítséggel hathatósabban küzdhet Mulej Hafid ellen.

Arra a hírre, hogy Rabatban a szultánnal tisztelgető spanyol misszió több kedvezményt, a többek között monopóliumot kap és a tangeri villamos és közúti vasutak építésére vonatkozó engedelmet kapott, az Echo de Paris látszólag félhivatalos jellegű cikkében azt mondja, hogy ez ellenkező az algezirászi egyezményvel, miért is alig lehet fel, hogy a fentiekre vonatkozó kérdéseket a magzenben elő terjesztették volna.

D'En tábornok, az algéri első gyalogdandár parancsnoka, rendelkezési állományba kívánja magát helyezni, állítólag azért, mert nem őt, hanem D'Amade tábornokot bízták meg a kazablankai csapatok főparancsnokságával.

A porta és a macedóniai reformok. A porta köréből származó hírek szerint a minisztertanács tegnap a nagyhatalmaknak a reformszervek mandátumának meghosszabbítására vonatkozó kívánságával foglalkozott és elhatározta, hogy újra azt fogja javasolni a hatalmaknak, fogadják el legalább próbaképpen a porta ajánlatát. Ezt a választervezetet az összes miniszterek aláírták, kivéve Menduk basa belügyminisztert. A szerdai minisztertanács ismét foglalkozott e kérdéssel és esütörtökön elküldik a porta választát.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Zenta város képviselőtestülete a múlt évben tartott rendkívüli közgyűlésén kimondotta határozatban, hogy az épülő Tisza-hidat Kossuth-hidnak fogja elnevezni. A képviselőtestület e határozatáról fölterjesztésben értesítette Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert. A miniszter leiratban értesítette a közönséget, hogy a hidon levő emléktáblák fölírásának megállapításánál gondoskodni fog arról, hogy a táblákon a hid neve is föl legyen tüntetve. Egyben örömet fejezte ki, hogy a képviselőtestület hazánk történelmi nagy alakjai emlékezetének megőrzése érdekében kimondotta, hogy az épülő Tisza-hidat Kossuth-hidnak nevezi el.

Szarvasról jelentik, hogy a kereskedelmi miniszter most vizsgálta felül azt a tárgyalást, amely annak idején a szarvas—mezőtúri vasútvonalon fekvő és hajózási érdekből átépítendő Hármas-Körös-hidra vonatkozó műszaki műveletek tárgyában november 15-én tartott. Ez alkalommal felmerült az az eszme is, hogy a kérdéses hid oly módon építtessék, hogy ez a közforgalom igényeinek lebonyolítására is teljesen alkalmas legyen. Erre nézve a miniszter most közölte a vármegyével, hogy hajlandó ugyan a közforgalom igényeit a hidépítésnél figyelembe venni, azonban csak abban az esetben, ha a törvényhatóság az építés költségeihez aránylagosan hozzájárulni hajlandó lesz. Az erre vonatkozó miniszteri leirat a legközelebbi vármegyei közgyűlés elé kerül.

Trencsénből jelentik, hogy a belügyminiszter jóváhagyta a törvényhatósági bizottság azon 1907. évi határozatát, amely szerint a király koronázásának negyvenedik évfordulója a nyugdíjszámításnál kétszeresen számítassék azon megyei tisztviselőknek, akik már a koronázás évében szolgálatban voltak.

Olvasóinkhoz!

Január elsejével negyvenharmadik évfolyamába lépett az Egyetértés, a legrégibb, legelterjedtebb s tartalomra a legnagyobb függetlenségi napilap. Az a hosszú út, melyet a függetlenségi és 48-as eszmék törhetlen kiküzdésében megtett, olvasóink egyre bővülő lelkes tábora s azok az eredmények, melyeket az ország függetlenítésében elért, mind igazolják, hogy ez alatt a hosszú idő alatt nemcsak Magyarország önállóságának leghevesebb előharcosa, hanem ennek a harcznak legerősebb tényezője is volt.

Az Egyetértés múltja egyuttal a jelene és a jövője is.

S ahogy a múltban, úgy a jövőben is pillanatig sem szűnünk meg szakadatlanul munkálkodni önálló államiségünk kiépítésén, pillanatig sem pihenünk a nagy 48-as eszmék kivívásában.

Emellett az Egyetértés úgy hazai, mint külföldi legelső hírszolgálati összeköttetései folytán a legbővebben s a legnagyobb változatossággal adja a napi eseményeket s úgy társadalmi, mint szépirodalmi és közgazdasági téren mindenkor csak a legkiválóbbat nyújtja.

Az Egyetértés ezenkívül a magyar család számára a Magyar Szalon rendkívül változatosan és irodalmi nívón szerkesztett havi folyóiratot küldi meg teljesen díjtalanul.

Az Egyetértés a magyar olvasóközönség legkedveltebb lapja, s ezt a szeretetet a jövőben csak fokozottabb munkássággal fogja gyarapítani.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . .	7 kor. — fill.
Félévre . . .	14 kor. — fill.
Egész évre . . .	28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, szíveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

TÁVIRATOK.

Az osztrák vasutak államosítása.

Bécs, január 21. (Saját tudósítónktól.) A vasutak államosítási akciója a vasuti miniszter betegeskedése miatt szenvedett halasztást, de mind a két részen serényen folynak tovább az előmunkálatok. A kormánynak eleve az volt a célja, hogy a parlament összehívásának időpontjáig dűlőre juttassa ezt az ügyet és ez a cél biztosítottnak látszik.

Közgazdasági táviratok.

New-York, jan. 21. *Terményárak. Gyapok.* New-Yorkban 12.10, jan.-ra 11.20. apr.-ra 11.40. New-Orleansban 12.13, *Petroleum stand with* New-Yorkban 8.75, Filadelfiában 8.70, raffined in cases 10.90, Credit Balances of oil City 178.—. *Zsir.* Vestern Steam 8.25 Rohe testvérek 8.45. *On* 27.62—27.87 *Réz* 13.75—14.—. Csikagó, jan. 21. *Gabonaiárak.* Zárlat. Buza irányzata szilárd, májusra 102.25—102.37 K., júliusra 98.37—98.—. K. Tengeri szilárd, máj.-ra 60.50—60.25. Csikagó, jan. 21. *Terményárak.* Zsir január 7.70, tegnap 7.75, májusra 7.95, tegnap 8.02 Szalonna short clear, 6.81 tegnap 6.87. Sertéshus májusra 12.17, tegnap 12.37.

UJDONSÁGOK.

Az az egy dollár.

Hiába! Az ur, a pokolban is, sőt Amerikában is ur. Régi mondás, igaz mondás. Hogy mennyire gaz, csak tegnap bizonyította be megint egy magyar mágnás.

Akár ki se írjam a nevét, bizonyosan kitalálják, hogy kiről beszéltek. De ki másról beszélhet s ma az újságíró, ha magyar mágnást meg Amerikát emleget. Csak róla, az egyetlenről, akit méltónak ítélte a dollárok istennője arra, hogy férjeitől fogadja. Hogy a boldog kiválasztott csak gróf és is nem uralkodó herceg, az is csak az ur volt bizonyítja. Mert elvégre egy uralkodó herceg akár milyen sárgacsőrű nyim-nyám legény legyen is, csak isten kegyelméből való fenség. Egy szimpia gróf azonban, ugyan gróf legyen a talpán, ha azt akarja, hogy a dollárhercegnő, az Egyesült Államok szemefénye és büszkesége, halálos, nagy szerelembe essék miatta. Ilyen bűbájos hatalma pedig, ekkora káprázató uri ragyogása senki másnak nem lehet, csak egy valóságos és igazi magyar grófnak, — ha gróf kell; vagy egy barnaképi magyar cigányprímásnak, — ha csak művésztől van szó.

A nemes gróf lovagias szíve tehát megilletődött a leányzó irdatlan nagy kegyetlen — szerelmétől és elment, hogy boldoggá tegye az epekedőt.

Egész Amerika odalet cnyi nagylelkűség láttára; sőt utóbb, hogy a hun arnauta, „a szelek mérgé t n e m e s e n k i á l l v á n” partot ért, egyenesen és végleg behabaro dtak odaát valamennyien. A yankee azonban praktikus náció még szívügyekben is. Akit, amit megszerel, attól nem szívesen válik meg. Most is kitalálta, hogy hol kell megfogni a dolgot, ha szerette nemes gróftól nem akar végleg elszakadni. A logikája ez volt:

— Egy magyar gróf, aki főrend és zászlós ur, az nem kalmárkodik a vagyonával; legfeljebb csak elkölti a pénzét. Annak tehát semmi szüksége a tőkére, sőt alkalmatlanságára lehet, mert nagyuri szórakozottságában még összelúvesztheti a kamattal és tulad rajta. Hogy tehát ilyen baj ne legyen, — mondta a yankee, — itt fogom a szapora milliókat s csak a dollárfiókatat bocsátom utnak Hunniába, ahová olyan közel van a bécsi zsokeklub, hogy csupa borzalom.

Igy azok!

Hanem azért mégis csak megbámulni való az olyan vőlegény, akinek huszonöt millió után dukál kamat a menyasszonya möringlevele révén. Másrészt meg, az a menyasszony se akárci lánya ám aki ilyen kis szegénységéből möringol.

Hát meg is nézte már eddig mind a kettőt, aki csak szerét tehette. De még az is látni akarja

most már őket, aki közel nem férhet hozzájuk. Elvégre holnapután esküszik Amerika leggazdagabb leánya, hát aki mindene van annak a sok újságnak, egy-egy képes ábrázolat legyenek osztán róluk, mer' különben nincs előfizetés!

Hiszen nem mondom, hogy valami nagyon kellemes érzés lehet, ha az ember minden léptenyomon fotografirozó masinákba ütközik. De mikor az ember boldog vőlegény, a maga nagy boldogságában ezt a kis kellemetlenséget megbocsáthatja azoknak, akiknek muszáj úgy tenni, mintha 5 grófságuk és 5 dollárságuk őket nagyon érdekelné. Muszáj, mondom, mert az újságok azért a verejtékes szaladgálással kiharcolt rossz fotográfiaért keresik meg azokat a huszonöt milliónál jóval kevesebb dollárokat, amelyek okvetlenül kellenek — kenyérre.

Már most egészen mellékes, hogy miként vélekedek én egy olyan urról, aki egy ilyen szegény embert ezért megüt. De az is mellékes — úgy gondolom — hogy egy kicsit toladó volt-e az az utcai fotográfus, vagy sem. Egészen mellékes! Azért az az egy dollár birság, amiben holnap délelőtt a newyorki polgárbíró egy magyar urat el fog marasztalni, mégis dokumentum lesz.

Bizonyítani fogja, hogy egy magyar gróf megittott egy szegény, de szabad állampolgárt, akinek hazájában vendéglátást élvezett. És ezért megbüntették, akár egy botrányt okozó részeg napszámot. (—vay.)

Napirend. Napjár. Szerda, január 22. — Római katolikusok: Vince szp. VI. — Protestánsok: Vince. — Görög-országi: január 9. Polcent. — Zsidók: Tel. 19. — A nap két est 7 óra 40 perczkor, nyugszik délután 4 óra 42 perczkor. — A hold két est 8 óra 41 perczkor, nyugszik délelőtt 10 óra 5 perczkor. — A horvát miniszter fogad délután 4 órakor. — A közoktatásügyi miniszter fogad délután 4 órakor. — A függetlenségi és 48-as párt kivándorlói bizottságának ülése délután 5 órakor. — A Természettudományi Társulat választmányi ülése délután 6 órakor. — A képviselőház pénzügyi bizottságának ülése délután 5 órakor. — A képviselőház zárszámadási bizottságának ülése délután 4 órakor. — A képviselőház ülése 10 órakor. — A főrendiház ülése délelőtt 10 órakor. — A Budapesti Orvosok Szövetségének közgyűlése délután 6 órakor Szentkirályi-utca 21. szám alatt. — A közművelődési egyesületek értekezése déli 12 órakor gróf Károlyi Mihálynál. — A Budapesti Torna-Klub táncestélyo Eszterházy-utca 4. szám alatt. — A VII. ker. Jótékonyági-egylet estélye a Róvay-szállóban. — A Nőfőnökök Országos Egyesületének előadása 8 órakor. — A M. I. E. N. K. kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9—6-ig. — Belépőj 1 korona. — Az Uj Művészeti Szalon (Kocsishegy-utca 3. szám) nyitva egész nap. — Belépőj 1 korona. — A Műhely kiállítás az Uránia Király-téri szalonban nyitva 9—12-ig. — Belépőj 40 fillér. — Zombory Lajos gyűjteményes kiállítása a Könyves Kálmán múzeumában (Nagyterem-utca 57—59.) nyitva egész nap. — Belépőj 10 fillér. — A Nemzeti Múzeum évszámára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A Földtani Intézet múzeuma megtekinthető 1 korona belépőjűl. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-múzeum nyitva 1 korona belépőjűl. — Az Aquincumi Múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9—1-ig és 6—8-ig. — Az Országos Rádió Gyűjtemény zárva. — Az Erzsébet királyné emlékműze nyitva 9—12-ig és 3—4-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9—4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3—7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár nyitva 9—12-ig és 3—5-ig. — A Fővárosi Könyvtár nyitva 9—2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9—2-ig. — A Pedagógiai könyvtár és taneszköztár nyitva 3—6-ig.

— Vilmos császár Kielben. Vilmos császár tegnap este váratlanul Kielben temett automobilon, hogy részt vegyen fiának, Albert hercegnek álarcos bálján. A császárt, aki egy ideig, éppugy, mint Henrik herceg és neje, fekete dominóban volt, nem ismierte fel a közönség, de később megtudták, hogy kik a fekete álarcosok és a császár új jelmezt vett föl, a nagy választófejedelem kosztümjét. A császárnéknak telefonon adtak hírt Berlinbe a bál fényes sikeréről.

— Szerényi államtitkár betegsége. Szerényi József kereskedelemügyi államtitkár betegségében lényeges javulás állt be. Az elmúlt héten meghülés következtében szerzett torokbaja már javult, de azért még mindig tartózkodnia kell hosszabb beszélgetésektől. Kezelőorvosainak tanácsára az államtitkár a tengerre fog utazni. Edigi betegsége alatt Szerényi államtitkár a lakásán is végzte az akták elintézését.

— Kihallgatás a kultuszminiszternél. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter e hónap 24-én, pénteken, másirányú elfoglaltsága miatt, rendes kihallgatását nem tartja meg.

— Czimadományozás. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király Bogoyó Samunak, a budapesti kereskedelmi akadémia tanárának a királyi tanácsosi czimet, dr. Heinrich Károly budapesti kereskedelmi akadémiai tanárának a felső kereskedelmi iskolai igazgatói czimet és Bölöni-Mikó Béla nyugalmazott főmérnöknek, a nagybányai vegy-elemzőhivatal volt főnökének saját kérelmére történt nyugdíjazása alkalmából, sok évi hű szolgálata elismeréséül, a bányatanácsosi czimet aományozta.

— Kintünetés. A király, mint a hivatalos lap mai száma jelenti, Soppán Vilmos királyi tanácsosnak, a Budapesti Kereskedelmi Akadémia igazgatójának a III. osztályú vaskoronarendet adományozta.

— A toszkánai nagyherceg ravatalon. A toszkánai nagyherceg koporsójának beszentelésére Lipót bajor herceg és neje, György, Konrád és Henrik bajor hercegek és a kazertai gróf képviselőiben Ferdinánd kalabriai herceg érkezett Salzburgba. Délelőtt szentelte be Kacstaler biboros érsek a vörös teremben a ravatalra helyezett koporsót. A hivatalos lap mai száma közli, hogy királyunk rendelete szerint a toszkánai nagyhercegről az udvari gyász január 22-ikétől kezdve tizenhat napon át, bezárólag február 6-ig fog tartani.

Délután 1 órakor Alice toszkánai nagyhercegnő leányaival Bécsbe utazott, hogy a temetés szertartáson résztvegyen. Délután 1/3 órakor az elhunyt nagyherceg koporsóját gyászkoocsra emelték, időközben katonaság, egyesületek, valamint testületek sorfalat képezték. Ezután a gyászmenet elindult. Elől egy század gyalogság haladt, utána kereszt- és gyertyahordók, majd két koszorúval és virággal megrakott diszkocsi következett. Ezután a hatfogatos gyászkoocsi jött, amelyet két kocsi követett, amelyekben az udvari főméltóságok foglaltak helyet. E két kocsi után a nagyherceg hivatalnokai és szolgaszemélyzete haladt, kik bársonyvánkoson vitték az elhunyt kintünetéseit. A temetési menet végén a többi, a gyászszertartás alkalmával megjelent ment. Az utcákat, amelyeken a gyászmenet végighaladt, ezernyi tömeg töltötte meg. Az utcai lámpásokat gyászfátyollal vonták be. A pályaudvaron József, Péter és Henrik főhercegek fogadták kíséretükkel a gyászmenetet, amelynek megérkezése után alitsták az udvari váróterembe vitték a koporsót, ahol a főhercegek jelenlétében beszentelték a koporsót. A szertartás után az udvari különvonat halottas kocsijába vitték a koporsót, amelyben a koszorukat és az elhunyt nagyherceg kintünetéseit is elhelyezték. József, Péter és Henrik hercegek is a különvonattal utaztak Bécsbe. A vonat 4 órakor indult el.

— A miniszterelnök főajtónállója. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel az elismerés melez szavainak kíséretében nyujtotta át Szincsák Mihály főajtónállónak a király által adományozott koronás ezüst érdemkeresztet. Szincsák Mihály, aki hetvenöt éves, végigküzdötte a szabadságharcot s ezelőtt negyvenkét esztendővel kezdte meg a szolgálatot, eleintén gróf Andrássy Gyula miniszterelnöknél, akit Bécsbe is elkísért, ahol a külügyminisztériumban teljesített szolgálatot. Gróf Lónyay miniszterelnökkel visszajött Budapestre, ahol azóta — most már harminczhat esztendeje — valamennyi miniszterelnök alatt tölti be a főajtónálló szerepet. A kintünetett ősz szolgának a minisztérium valamennyi tagja szerencsét kívánt.

— A vezérkari főnök betegsége. Hötzendörff Konrád Ferencz altábornagynak, a közös hadsereg vezérkari főnökének betegségről a következőket jelentik Bécsből: A vezérkari főnök állapotában a mai nap folyamán javulás állott be, minthogy tegnap éjjel állta ki a betegség krízisét. A tegnapi napot a beteg ugyszólván teljesen láztalanul töltötte és ehhez képest sokkal élénkebb is volt. Estefelé a hőmérséklet kissé emelkedett. Kezelőorvosai, Itzinger császári tanácsos és Höfer ezredorvos teljes nyugalmat és kiméletet parancsoltak. A napokban Bamberger tanár is megvizsgálja a beteg vezérkari főnököt, kit éjjel-nappal irlgalmas nővérek ápolnak. A király mindennap jelentést tétet magának a beteg állapotáról, míg Ferencz Ferdinánd trónörökös, aki jelenleg üdülés végett Davosban tartózkodik, táviratilag érdeklődött a betegség lefolyása felől.

— Hevesi Ödön a ravatalon. Hevesi Ödön a Pesti Hazai Első Takarékpénztár elhunyt vezérigazgatóját tegnap este kilenc órakor átszállították a Stefánia-uti halottasházból a kerepesi-uti temető halottasházába, ahol ma reggel diszes ravatalra tették. Ma délelőtt az elhunyt ismerősei és rokonai közül sokan látogattak el a ravatalhoz. A temetés a római katolikus egyház szertartása szerint holnap, szerdán délután félhárom órakor lesz.

— Vidéki hírlapiradalom. Pozsonyban Bokó Imre szerkesztése alatt új hetilap indult meg „Pozsonyi Hírlap” czimén.

— **Nagybeteg herceg.** Mirkó, montenegrói herceg, aki vasárnap a „Dániel Ernő” magyar gőzösön Trieszbe érkezett, ma nejevel és nagybeteg fiával, István herceggel Velenczébe érkezett. A hercegi család az orvosok tanácsára Cannesbe utazik hosszabb időre. Velük utazott el Wienus bécsi orvos-tanár és Concetti híres római professzor is, akiket a nagybeteg István herceg konzultálására hívtak Trieszbe.

— **Az alkotmánypárt pártvacsorája.** Az országgyűlési alkotmánypárt kedden este tartotta a Hungária-szálló nagy éttermében az ünnepi szünet után első pártvacsoráját, amelyen a függetlenségi pártnak is több tagja vett részt. Így gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter, Szentiványi Árpád, gróf Bethlen István, Nagy Emil és Putnoky Mór képviselők. Az alkotmánypárt tagjai részéről ott volt a párt elnöke, Széll Kálmán, vezére, gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, továbbá dr. Wekerle Sándor miniszterelnök, Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter, Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter, Návay Lajos, a képviselőház alelnöke, Bolgár Ferenc államtitkár, gróf Batthyány Lajos, Hertelendy Ferenc főrendiházi tag, Rakovszky Endre min. tanácsos, Szilassy Zoltán, Semsey Boldizsár, Pécsi Zsigmond, Szivák Imre, Isekutz Győző, Nehrebeczky György, Buday Barna, Fodor Kálmán, Moskovitz Géza és Iván, Heinrich Antal, Dániel Pál, Osztrouluucky Miklós, Burdai Szilárd, báró Inkey Béla, Rudnyánszky György, Kabdebó Gergely főispán, Bezerédi István főispán, Jekelfalussy Zoltán, Cserny Károly, Hagara Viktor, Rubinek Gyula, dr. Szűcs István miniszteri titkár és még több főtisztviselő és a pártnak számos küllaga.

— **A Thaw-pör.** Nagy feszültséggel várták, hogy Dowléy elnök mit fog határozni a vádhatóság részéről tett indítvány dolgában, hogy ugyanis a nyilvánosságot zárják ki a további tárgyalásból. Az elnök a törvényszék határozatát ma hirdette ki. A törvényszék nem fogadta el a zárt tárgyalásról szóló indítványt. A kíváncsiság ekképpen kielégítve, az egész érdeklődés Thawné felé irányult, akinek vallomására került most a sor. Thawné megint elmondta a legnagyobb részletességgel, mint esett áldozatul White Stanfordnak, aki leitatta és visszaélt öntudatlanságával. Amikor ezt Thawnak megmondta, őriöngeni kezdett és valósággal tombolt. Felszólította őt, hogy kísérelje Newyorkba. Vele ment és a Waldorf-fogadóban szállottak meg. Thaw unszolta, hogy haljanak meg együtt. De ő irtózt az öngyilkosságtól. Este Thawval színházban voltak. Elbeszélte a fiatal asszony, hogy Thaw nemsokára azután Monte-Carlóban nagy adag ópiumot vett be s csak hosszú élesztgetés után tért magához. Majd azt beszélt el a tanu, hogy milyen nagyon gyűlölte White Thawt, mennyire átkozta, hogyan találkozott a Martin-féle étteremben és hogy történt a tragédia. A főügyész minduntalan közbeszólt, de Thawnét nem hozta vele zavarba, folyékonyan beszélt, néha elcsuklott szava a visszafojtott sírástól, sőt kétszer kitört belőle a zokogás. Thaw az arcára könyökölve, arcát két tenyerébe rejtve, érdeklődéssel figyelt az asszony minden szavára és nem egyszer könyek pergett le arcán. Az elbeszélés ezuttal nem volt olyan borzalmas, mint az első tárgyaláson, mert az ügyész mindjárt elterelte Thawné vallomását a kényes részletekről. Az esküdtek is feszült figyelemmel kísérték Evelin Thaw szavait, de ezuttal nem intéztek hozzá kérdéseket, mint a tavalyi tárgyaláson.

— **Tüntetés egy főispán ellen.** A Hrvatska pozsegi jelentése szerint Junkovics Juliot, az új főispánt, megérkezésük után ottani pályaudvaron igen barátságatlanul, nagy tüntetéssel fogadták. Egyszer főnyí tömeg gyűlt egybe a pályaudvaron, amely a főispánt, mikor az elhagyta kocsiját, hangos abuzugolással fogadta. A főispán mindazonáltal gyalog akart a városba menni, a tömeg azonban kövekkel és záptojásokkal akarta megdobálni, mire a főispán a postafőnök lakására ment, ahonnan csendőrjárdát fedezete mellett ment lakására. Hivatalos jelentés mindedig nem érkezett.

— **Elített rabló.** Prosch Tivadart, aki Hertzával együtt követte el Krausz gépkereskedő ellen az automobil-rablást, a bécsi hadbírósg ma 10 évi szigorított börtönre ítélte.

— **Az Újságírók Egyesületéből.** A Budapesti Újságírók Egyesületének választmánya ma délután dr. Bródy Lajos elnöke alatt ülést tartott. A választmány elhatározta, hogy a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesülethez, amely az egyesület vagyonát fennállása óta kezeli, Hevesi Ödön vezérigazgató elhunyt alkalmából, részvétlívratot intéz. Herceg Ferenc indítványára a választmány melegen üdvözölte Molnár Ferenc választmányi tagot abból az alkalmából, hogy Torinóban az „Ördög” című darabjával nagy sikert aratott s ennek kapcsán elhatározta, hogy a tiszteletére rendezendő ünnepi lakomán küldöttségileg képviselteti magát. Az Operaházban az egyesület segítő-alapja javára rendezett Svárdström Valborg-előadás jövedelméből 4573 korona folyt be. Dr. Dióssy Béla indítványára elhatározta a választmány, hogy gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszterhez a jótékony-célú előadás megengedéseért s Mészáros Imre operaházi igazgatóhoz az előadás rendezéseért hálájának kifejezéséül köszönő iratot intéz. Seress László főtítkár referálása alapján több folyó ügyet intézett el még a választmány.

— **Széchenyi László és a newyorki rendőrség.** Gróf Széchenyi Lászlónak, Vanderbiltd Gladisz boldog vőlegényének egy héttel esküvője előtt egy kis kellemetlensége volt. Az a kellemetlenség annál nagyobb, mert a newyorki rendőrség fogja érte felelősségre vonni. Az történt ugyanis, hogy egy fotográfus egy lókiállítás leányképezte a grótot. Gróf Széchenyi László emiatt dühbe gurult és figyelmeztette a fotográfust, hogy ilyent többé ne tegyen; ő nem akarta, hogy leányképezék. Igért is mindenféle jókat a fotográfusnak, ha még egyszer megpróbálja; többek közt azt is igézte, hogy tenyerét közeli érintkezésbe hozza a fényképész arcával. De a fotográfus nem félt a fenyegetéstől és ismét odaállította a fotográfáló szekrényt a gróf elé. Ezt a gróf többnek tartotta a soknál. Mi lehetett tőle? Nagyot ütött botjával a fotográfus fejére. A szabad Unió földjén egy fotográfus is nagy ur. Nemcsak följelentette Vanderbiltd Gladisz vőlegényét a rendőrségen, hanem le tartóztatásá t is kérte. Kicsibe is mult, hogy le nem tartóztatták. Ellenben a gróf idézést kapott a rendőrséghez. New-Yorkban nagy feszültséggel néznek a tárgyalás elé.

— **A Nasi-pör folytatása.** A római szenátusi törvényszék ma folytatta a Nasi-pör tárgyalását, amely december elején félbeszakadt, mert a védők lemondtak tisztükről. Manfredi főügyész erőiesen vezeti a tárgyalást és ma 15 terhelő tanút hallgatott ki Nasi jogtalan utiköltség-számláiról. Érdekes volt annak a rendőrnök kihallgatása, akit a római rendőrfőnökség a közoktatási minisztérium palotájába osztott be szolgálatra és akit Nasi arra használt, hogy örködjék, valahányszor fiának szerelmi találkaja volt, ami sok dolgot adott a szegény rendőrnök. A vég-tárgyalás valószínűleg husz napig fog tartani.

— **Ugron Gábor lapvezér.** Ugron Gábor, a függetlenségi eszmék régi, kiváló harcosa, lapvezér lett, átvette a „Magyar Nemzet” vezetését és irányítását. Ugron Gábor eddig is cikkirója volt a „Magyar Nemzet”-nek, melyben sürin jelentek meg az ő tollal írt tüzes és ékesszó, meggyőző erejű vezércikkek.

— **Emberlő hőség Ausztráliában.** Szinte iróniának látszik, hogy most, amikor nálunk a tél ugyszólván kulminációs pontjához ért, emberek öldöklő hőségről közlünk híreket. Pedig Ausztráliában most akkora a hőség, hogy számtalan ember pusztul bele. Viktoriában a meleg eddig nem tapasztalt hőfokra emelkedett. A nagy hőség következtében Viktória minden részében erdőégés volt, amely nagy kárt okozott. Számos telep, postahivatal, templom, valamint más középület elpusztult. Az Ederkopa kerületben negyven angol mérföldnyi kiterjedésű erdő ég.

— **Az orosz foglyokért.** Nyolcz asszonyból álló küldöttség egy Parfellojawa nevű asszony vezetése alatt, akinek fia két év óta vizsgálati fogságban van, felkereste Antonius pétervári metropolitát s arra kérte, hogy a karácsonyi ünnepek alkalmából látogassa meg székelyének börtöneit és hatalmas befolyásával szabadítsa ki az ártatlan foglyokat. A metropolita azt felelte, hogy ezekben a nehéz időkben, amikor mindennapos a rablás, gyilkosság, gyújtogatás, éppen mint patriárka, a keresztény

emberszeretet elvénél fogva, nem vehet oltalmába olyanokat, akiknek részük volt e borzalmas cselekedetekben. Később az asszonyok könyörgésére megígérte a metropolita, hogy iparkodni fog enyhíteni a börtönökben levő vizsgálati foglyok sorsán.

— **A czár karácsonyja.** A tulajdonképpen karácsonyt Vizkeresztkor inneplik az oroszok. A legelső hivatalos karácsonyt Carszkoja-Szelóban, a czár teli palotájában tartották meg. December 25-én és 26-án orthodox számítás szerint, különféle ajándékokat juttatott a czár a kozáktestőrségnek, a vasuti ezrednek, a vár-rendőrségnek, a carszko-szeloji rendőrségnek és a különböző gárdák elítélből kombinált testőrezrednek. Az ajándékosztásnál jelen volt a czár és a czári család. És hogy a czár csak azokat az ezredeket ajándékozta meg, amelyekre a czári család fölött való örködés van bizva, az bizonyára nem jelentőség nélkül való. A főudvarmesteri lovaglóiskola közepén pompázott a gyönyörű karácsonyfa, amely majd megrogyott a rája aggatott sok drágaság alatt. Ezüst órák, teás kannák, czukortartók, ezüst kanalak, billikomok, szivartárczák csillogtak le a zöld ágak közül. Aztán hatalmas asztalokon piramosban állottak a különféle csomagok. A háttérben tribünt építettek a katona-bandák részére. Adott jelle felharsan a kürtész és lassu méltósággal megjelenik II. Miklós czár, nyomában Alexis trónörökös és a nagyhercegek, nagyhercegnők, miniszterek, udvari méltóságok egész serege. A szokásos üdvözlések után megkezdődik az ajándék-osztogatás. A katonák egymás után lépnek az urna elé, kihuznak egy számot, amely megjelöli az ajándéktárgyat, amit a czár tizenhárom éves leánya, Olga nagyhercegnő nyújt át a katonának. Az ajándékokat a tisztek keresik ki, de részt vettek ebben a munkában a trónörökös, a nagyhercegek és nagyhercegnők is. A czár ezenközben kegyesen elbeszélget a katonával. Ugy látszik, nagyon kegyeztetik mostanában az orosz katonát.

— **Bacsányi János tetemelt hazahozzák.** Bacsányi Jánosnak, a kiváló magyar írónak és költőnek tetemét Linz városából, ahol 1845 óta nyugszanak, hazahozzák Magyarországra és itt fogják örök időkre eltemetni. Irodalmunk e kiváló uttörőjét, mint ismeretes, 1817-ben internálták Linzbe, annak a vádnak alapján, hogy Napoleonnak 1809-ben a magyarokhoz intézett proklamációját, ő fordította le magyarra, pedig e vád, amint az újabb nyomozások alapján kiderült, teljesen alaptalan volt. Linzben is egészen haláláig rendőri felügyelet alatt élt s a Magyar Tudományos Akadémia élete alkonyán, 1843-ban választotta tagjai sorába, amikor Bacsányi már nyolczvan éves aggyastán volt. Daczára annak, hogy irodalmi életünkben már évtizedekkel előbb vezető szerepe volt, még sem juthatott be a tudós társaságba, mert az irodalmi körökkel nem volt a legjobb viszonyban. A megtiszteltetést ekkor már némán is fogadta s két esztendővel ezután meghalt. A tetető, amelyben együtt van elföldelve feleségével: Baumburg Kamilla, ismert nevű költőnővel, Linz városának régi temetője, amelynek felelőtlenségét a városi hatóság már tíz esztendővel ezelőtt kimondotta. Akkoriban az Akadémia lépéseket tett a hatóságnál, hogy Bacsányi a k és feleségének hamvai a tíz esztendő elteltéig háborítatlanul pihenésenek és megfizette a szükséges illeteket. Most ujabbán ismét érintkezésbe lépett az elnökség Linz városával, ahonnan értesítették, hogy a tetetőt a jövő esztendő végén teljesen felszaltják. Ez értesülés alapján az Akadémia tagjai egyhangulag elhatározták, hogy Bacsányinak és feleségének tetemét hazahozatják Magyarországra. Az elnökség pedig megbizta dr. Heinrich Gusztáv főtítkárt a szükséges lépések megtételére, aki még az idei nyár folyamán Linzbe utazik, hogy személyesen érintkezésessék a hamvak hazaszállításának dolgában az illetékes hatóságokkal. Hogy a hamvak hazaszállításának kérdése napirendre került, a költő szülőhelyének, a zalamegyei Tapolczának közönsége is megmozdult, hogy a tetemetek ott temessék el, azonban ebben az irányban még nincsen végleges megállapodás.

— **Nagy tűzvész Konstantinápolyban.** Tegnapelőtt este a Yildizszomszédos Besigtas külvárosban leégett Izzet basának, a szultán második titkárnak palotája. A tűz rövid zárlat következtében keletkezett. A hadügyminiszternek a közelben lévő palotáját nagy fáradsággal sikerült megmenteni.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Borzalmas vasuti szerencsétlenség történt tegnap este kilenc óra tájban Pávia és Róma között az Aquabella folyó fölött épített vasuti hidon. Az összeütközés következtében az egyik vonat lokomotívja a másik sínparra esett és ott belé ütközött egy harmadik vonat. A három vonat romjai alól eddig kilenc halottat és számos sebesültet huztak ki. Az összeütközés borzasztó volt. A bergamói vonat több kocsija összetört és romjai alá temette utasait. A halottakat csak nehezen tudták kihuzni a romok alól. A legtöbbnek holtteste iszonyuan meg volt csonkítva s levágott karok és egyéb testrészek hevertek mindenfelé. Egy fiatalembernek csak a levágott fejét találták meg, a testét eddig nem tudták megtalálni. A sebesülteket a milánói kórházba szállították. Karkano pénzügyminiszter és több szenátor, akik a római gyorsvonaton utaztak, nem sebesültek meg. A szenátorok táviratot küldtek a szenátus elnökének, hogy a Nasi-pörnek mára kitűzött tárgyalását halasztza el, mert vasuti katasztrófa miatt nem lehetnek jelen a tárgyaláson. A három vonat alkalmazottjai közül csodálatos módon, senki sem sebesült meg. Csúpan egy gépész ünt el, de lehetséges, hogy az illető megszökött. A vizsgálóbíró azt mondja, hogy a három lokomotív vezetői nem vették figyelembe a jelzéseket és ez okozta a szerencsétlenséget. — Később érkezett milánói távirat szerint a tegnap esti vasuti összeütközésnél kilenc ember, a többek között egy nő és egy gyermek vesztette életét. Ma a romok alól huszonöt sebesültet mentettek ki, ezek közül is három súlyosan sebesült. A halottakat, valamint több sebesültet eddig nem sikerült agnoszkálni. Az eddigi megállapítások szerint külföldi ember nem esett áldozatul a katasztrófának.

Éjjel jelentik: A katasztrófa áldozatai közül az összes sebesülteket és két holttestet agnoszkáltak. Ezek között nincsenek külföldiek. A szerencsétlenül jártak valamennyien Bergamo felől érkeztek. Carcano pénzügyminiszter és a Rómába indult, a vonattal utazó szenátorok hosszabb ideig maradtak a katasztrófa színhelyén, ahol a mentési munkálatokat vezették. A pálya szabaddá tétele után az expresszvonat folytathatta útját Róma felé. Nem tudni, vajon ezen vonat utasai közül nem sebesült-e meg valaki. A vasuti forgalom nem szenved fennakadást. Hírlapi jelentések szerint a katasztrófát a váltóór gondatlansága okozta. A váltóór megszökött, de elfogató parancsot adtak ki. A mentőmunkálatokat egész éjjelen át folytatták. Azt hiszik, hogy a romok alatt még egy holttest fekszik.

— **A hősies váltóór.** A kötelességteljesítésnek ritka és meghatározó példáját közlik velünk Londonból. Az eset maga a következő: A Great Northern-vasutvonal peterboroughi állomása közelében egy kisebb órházban teljesítette nehéz és felelősségteljes szolgálatát a különben teljes egyedüllétben éldegélő Edward Woods váltóór, akit feljebbvalói is rendkívül lelkismeretes és pontos embernek ismertek. Az elmúlt napok egyikén, egy tehervonat áthaladása után, halálos rosszul lett fogta el a már korosabb váltóórt, aki érezve, hogy erejével lasanként az öntudata is elhagyja nemsokára, az utolsó pillanatokban minden erejét összeszedte és az összes jelző-készülékeket tilosra állította. Alig egy órával később az első vonat megérkezett az órház közelébe. A mozdonyvezető a „tilos"-jelzés láttára természetesen megállította a vonatot, melynek személyzete rögtön utánanézett, hogy mi az akadály. Az órházban aztán a jelző-gép mellett holtan találták az öreg váltóórt, aki még utolsó pillanataiban is arra gondolt, hogy a felügyelet nélkül maradt vonalrészben könnyen szerencsétlenség történhetik.

— **Házasság.** Farkasfalvi idősebb Mauks Árpád és neje, fekésházi Fekésházy Ilona fia, Árpád, eljegyezte hadszásvai Spillenbergtől József és neje, felsővályi Vályi Ilona leányát, Elzát, Gál-szécsen.

Aprily Lajos magánhivatalnok tegnap vezette oltárhoz Hruska Margitot, Hruska János fővárosi vendéglős leányát.

— **Chikagó diktátorát elítélték.** Chikagóból táviratozzák, hogy John R. Walsh-t, a hírneves bankárt, „Chikagó diktátorát”, aki spekulációival, váltóhamisításaival és sikkasztásaival 54 esetben összesen hét millió dollár erejéig károsította meg azokat a bankokat, amelyeknek igazgatója volt,

a törvényszék öt évi börtönre ítélte. Walsh felebbezett.

— **Munkás-zavargás.** Ma délelőtt egy hannoveri lap szerkesztője előtt mintegy 600 munkátlán gyülekezett, hogy az ott kiosztandó segélyben részesüljenek. A munkások egyike összetűzött az egyik rendőrrel, mire az kénytelen volt kardot rántani. Összetűzésre került a dolog, amelynek folyamán egy munkás súlyosan megsebesült, annyira, hogy kórházba kellett szállítani.

— **Nagy lopás a Rókus-kórház paplakában.** Több, mint ötvenezer koronás lopás dolga foglalkoztatja a főkapitányságot tegnap este óta, amelyet állítólag egy tiszthelyettes követett el a Rókus-plébánián. A tolvaj azonban nem fogja sok hasznát venni zsákmányának, mert mindössze az értékpapírosokról szóló elismervénynek jutott birtokába, amelyet csak a plébános, vagy a gondnok tudnak értékesíteni. A Rókus-kórház plébánia-hivatala tette a följelentést ma délelőtt a rendőrségen, hogy Tihanyi Károly rókus-kórházi plébános fiókját valószínűleg tolvajkulcsal fölnyitották és az asztaliókból ötvenezer korona értékű értékpapírosról szóló elismervényt elloptak. A tolvaj az íróasztalt a lopás után újra bezárta. Ellenben feltört egy másik fiókot, ahonnan a templom vasszekrényének kulcsait lopta el. Azonkívül magával vitte a tolvaj azt a tizenkét korona készpénzt, ami az íróasztalon hevert. A följelentés tudatta a rendőrséggel azt is, hogy az értékpapírosok a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankjának részvényei voltak. A nyomozás fontos dolgokat állapított meg. Kiderült, hogy a lopást tegnap délután négy és öt óra között követték el, még pedig mindössze nyolcz-tíz perc alatt. A rendőrségen ugyanis kihallgatták Mihalecz János inast, aki elmondotta, hogy tegnap délután négy és öt óra között egy gyalogos tiszthelyettes kereste a plébános urat. Ő a vendéget leültette, mert tudta, hogy a plébános hamarosan hazatér. Közben azonban mások is keresték a plébánost és az inas ajtót nyitott. Egy ilyen alkalommal nyolcz-tíz percig tartózkodott az előszobában s mire visszament a hivatali szobába, a tiszthelyettes azzal fogadta, hogy nem vár tovább, hanem később visszatér. El is távozott, de vissza nem tért. Csak este, amikor a plébános hazatért, vették észre a lopást. A rendőrség kihallgatta Tihanyi Károly plébánost is, aki a tiszthelyettes-látogatóról csak annyit tudott mondani, hogy volt egy tanítványa, aki most tiszthelyettes s aki néhány nappal ezelőtt nála járt és megkérte, hogy támogassa. A plébános a fiatal embernek, akinek különben a nevét sem tudja, azt felelte, hogy néhány nap múlva keresse föl Tihanyi plébánost, akit ma újra kihallgattak. Feljelentette, hogy senkit sem gyanúsít a lopással.

A rendőrségen egész nap házas házsa folyt a titokzatos tiszthelyettes után. Délután azonban egyszerre váratlan fordulat állott be ez ügyben. Négy óra tájban ugyanis megjelent a rendőrségen Tihanyi plébános és bejelentette, hogy miután kára nincs, nem kívánja a nyomozás folytatását. Tekintettel azonban arra, hogy nem magánvádra, hanem hivatalból üldözendő büncselekményről van szó, a rendőrség, a bejelentés dacára is folytatja a vizsgálatot.

— **Gyilkosság Abbázia mellett.** Tegnap éjjel Abbázia határában, a Mantugliuba vezető országuton borzalmas gyilkosság történt. Az áldozat egy Amerikából nemrég hazatért munkásember, aki a múlt éjszaka egy kocsmában mulatott s onnan éjjel után egyedül ment hazafelé. Útközben a Toniza-féle kocsmában közelében egy hét tagból álló munkáscsapat támadt rá. Egyikük revolvert rántott elő és lelőtte az áldozatot. A többiek erre rávetették magukat és miután a szerencsétlen embert a legbrutálisabb módon összerugdosták, még a nyakát is átmetsztették, majd elmenekültek. A meggyilkolt munkás tetemére reggel bukkantak rá az országuton. A voloskal hatóság nyomában csendőroket küldött ki a gyilkos utonállók kézrekerítésére. Hét gyanús embert már le is tartóztattak, akikről a Toniza kocsmá tulajdonosa azt vallotta, hogy múlt éjszaka náluk mulattak. A letartóztatottak nem tagadják tettüket, de ezt azzal mentegetik, hogy a meggyilkolt provokálta őket, mert ő előbb kövekkel támadt rájuk. A vizsgálat folyik.

— **Egy „csendes” ház.** Amerikában Minneapolisban van egy tizennégyemeletes ház, amelyben 129 zongora, 19 orgona, 7 hegedű, 37 kisbőgő és több

különféle hangszer van. A rengeteg épület házirendje szerint tilos reggel nyolcz óra előtt s este tíz óra után muzsikálni. De azért mégis szép élet lehet abban a házban, ha az összes hangszereken napközben felváltva játszanak a lakók.

— **A terroristák Odesszában.** Odesszából érkezett tudósítások szerint a város lakossága nagy rémületben van, mert alig mulik nap rablás és gyilkosság nélkül. Tegnap a zsidókórház előtt terroristák megtámadtak egy házaspárt, egy kereskedőt és feleségét. Pénzt követeltek tőlük s mikor segítségért kiáltottak, agyonlőtték mindkettőjüket és zsebeiket kiforgatták. A rablógyilkosok elmenekültek.

— **Halálozás.** Takács Béla, a Nagykőrösi Hírlap felelős szerkesztője, a hó 19-én, életének 43-ik évében elhunyt.

— **A főherceg fogata.** Ma délelőtt negyeddízenegy óra tájban József királyi herceg fogata balesetnek lett az okozója. A fogat éppen a Deák-téren akart áthajtani, mikor a kocsis elő került Müller Ferenéz magánzó, akit az udvari fogat elütött. József királyi herceg, aki egyedül ült a kocsiban, megállította lovait és leszállva kocsijáról, a szerencsétlenül járt asszonyhoz sietett. Felsegítette a hatvanhat éves matrózát és melegen érdeklődött, nem történt-e komolyabb baja. Azonnal értesítették a mentőket is, akik az asszonyt, akinek állapota nem veszedelmes, a lakására szállították.

— **Hajósok sztrájkja.** A Dalmácia gőzhajós-társaság alkalmazottainak sztrájkja egyre terjed. Eddig 23 hajó kapitányai, gépészei és fűtői léptek sztrájkba, de ugyszólván megbénult a társaság egész forgalma. A kereskedelmi minisztérium a kereskedelmi kamarákkal és a trieszti tengerészeti hatósággal együtt fáradozik a békéltetésen. A sztrájkolók nyugdíjintézetet, választott bíróságot és béremelőt követelnek. Erős agitáció indult meg a sztrájkolók közt, hogy csatlakozásra bírják az Ungaro-Croata és a raguzai gőzhajós-társaság alkalmazottait.

— **Elhamvadt város.** Buenos-Ayereszből érkezett tudósítások szerint a különösen németek által lakott Menuko nevű délcsilei várost, óriási tüzvész teljesen elpusztította. A kár igen nagy.

— **Elfogott kasszauró.** Veszedelmes kasszaurótolvaját tartóztatott le ma a rendőrség. Jurkovic Gergely szabósegéd, aki Bécsből és Budapestről ki van tiltva. Sokszor volt már büntetve, legutóbb Steinban öt hét évet betörés miatt, ahonnan a múlt évben szabadult. A betörő szabadulása után újból régi mesterségéhez fogott. Pollák János betörőt vette magához társul és Bécsben rövid idő alatt nyolcz betörést és kasszaurást követelt el. Az ellopott holmik értéke több ezer korona. Egyik helyen, a Mariahilferstrasse 70. száma alatt a kasszán a bécsi rendőrség két ujjnyomot talált, amelyet megvizsgáltak. Kiderült, hogy az ujjnyomok azonosak Pollák János ujjnyomaival, hasonlóképp megtalálták egy vaskazettán Jurkovic Gergely ujjnyomait. Hosszas nyomozás után Pollákot a bécsi rendőrség letartóztatta. Jurkovicot pedig, aki Budapestre szökött, a Rottenbiller-utca 36. sz. alatt tartóztatott le ma a budapesti rendőrség.

— **Fratelli Deisinger** fiúmei cég Budapestén a királyi bérlapoltában árulja a létező legjobb kávét 3 korona 90 fillérért.

x **Ki adna kölcsön tíz koronát?** Kecskeméti konyakot, baracklikört és aiföldi fehérkeresztes sós-horszeszt akarok venni.

x **Zászlók,** címerek, minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **Gichner János** (Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.) paplan-, vas- és rézbutorgyáros, kínél a legtartósabb és legszebb hazai gyártmányú áruccikket oly olcsó áron kaphatók, hogy azokat bárki is beszerezheti. Megkapta a legújabb árjegyzéket?

x **Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

x **Az előke!B világ kiváló előszeretettel keresi fel a Michelstaedter utóda Váci-utca 3. szám alatti cipő-áruházát: magunk is méltányoljuk a közönség ezen elismerését, mert cipőinek mindegyike egy-egy különlegesség. A szabott árak a talpba bevésvé vannak és így tulkövetelés nem létezik.**

x **Fodor-léle vívőterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vívásra.**

DR. HÖNIGZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézet. Elektromágneses gyógyítást

Budapest, IV. Károly-körut 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102-39.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők, Villamos masszázs (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők, Szénsavas fürdők.

Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria.)
— **Rendelés d. c. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig.** —
Kezelés egész napon át. — — Kívánatra prospektus

Ideggyengeségi állapotok
Almatlanság.
Hűdések (Paralysis).
Idegfájdalmak, Idegzsábák (Neuralgiák, Ischias).
Gerincvelőorvadás (Tabes).
Szívbetegségek.
Véredényelmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, húgysavas lerakódások, ízületi és csontbetegségek).
Székrekedés.
Anyagcserebajok. (Elhízás, cukorbetegség, vesebetegség).
Bőr-bajok. Bőrviszketeg
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszosság).
Aranyeres csomók.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **A Nemzeti Színház igazgatója.** Ujabban mind sürribben merül fel annak a híre, hogy a Nemzeti Színház igazgatóságában változás áll be. Mint ilyenkor rendszeresen, most is megindultak a kombinációk az egész vonalon és mi sem természetesebb, minthogy a fantáziának ezuttal is bő táplálék jutott osztályrészül. Irói és művészi körökben, változás esetén, e díszes és előkelő igazgatói állásban **Ambrus Zoltán** szeretnék látni.

(*) **Lehár Ferencz sikere Bécsben.** A Theater an der Wien-nek ma este forró estéje volt és Lehár új operetteje, „Der Mann mit den drei Frauen” előreláthatólag kasszadarab lesz. A muzsika fiúbemésző, a hangszerelés mesteri és a libretto sikerült. Mindjárt az első felvonásban hatalmas sikere volt a belépőnek és Lori valczerének, de a legpompásabb — holnap már mindenfelé dudálni fogják — az altató-dal, amely mind a három felvonásban megismétlődik: az elsőben Lori, a másodikban Coralie, a harmadikban pedig Olivia énekl. A Moulin Rouge-valczer, amely duett Ademár-örnagyt és János közt, magas stílusú hangszereléssel válik ki. Nagyon karakterisztikus és felelté tetszetős az első felvonás utolsó jelenetének Bosszu-terezettje és hosszú életének igérkezik a második felvonás elején az örnagy és Coralie duettje ez a rövid, de gyönyörű valczer, amely csupa fiúbemésző melódia. János, Coralie és Lori tereztettjével aig győzött betelni a közönség. Érdekes ideát dolgozott fel Lehár a kirtjelek duettjében: a közös hadsereg kirtjeleinek vezető motívumai hangzanak fel benne, átfonva Lehár sajátos melódiáival. A harmadik felvonásban a legnagyobb sikere Olivia telefon-dalának volt és pompás a tánc-duett az örnagy és Coralie közt. Melódikus a kuplézene is a harmadik felvonásban: Zipser János dala Ausztriáról, Angliáról és Franciaországról, amelyet szintén megismételt a publikum.

Az előadás kifogástalan, a siker igen nagy volt. Lehár dirigált s minden felvonás után addig zugott a taps, míg a szerző nemcsak a szereplőkkel, hanem egyedül is kijött megköszönni a kihívásokat. Günther és Kartus asszonyok állottak az előadás középpontjában, játékkuk, énekük egyaránt elsőrangú, ellenben a berlini Kristian Zipser János szerepében nem változta be a nagy várakozást. Az előadás a sok ismétlés és ünneplés miatt majdnem 11 óráig tartott.

(*) **Komlóssy Emma Aradon.** A kiváló művésznő tegnap kezdte meg aradi vendégszereplésének újabb sorozatát. Egyik legjobb szerepében, a Liliben játszotta el a cím szerepet, melyben tudvalevőleg a fővárosban is nagy sikere volt. Az aradi közönség, mely zsufolásig megtöltötte a színházat, ezuttal is nagy óvációkban részesítette Komlóssy Emmát és minden énekszámát oly zajos tappsal kísérte, hogy néha percekig megakadt az előadás. Szendrői igazgató —

mint Aradról jelentik — a közönség általános kívánságára, állandó vendégnek akarta szerződötteni Komlóssyt, mivel azonban a művésznőt a nagyobb vidéki színházok legtöbbjéhez vendégszereplési kötelezettség köti, csak havi hat vendégszereplésre szerződhetett le. Holnap Béli-Fehér Katalinában Germaint játszotta el, mely szintén kedvenc szerepeihez tartozik.

(*) **Darabváltozás a Vígsházban.** A Vígsházban ma este a hirdett Baccarat helyett Bernát került színre, mert a Baccarat szereplői közül négyen betegget jelentettek. Bernátot is csak szerepcserék után adhatták elő.

(*) **Hangversenyek.** Kedves két fiatal leány: Regéczy Ilona hegedűművésznő és Wajdics Sári hárfaművésznő együttes hangversenyt rendezett ma este a Royal-teremben. Regéczy Ilona már nem egészen ismeretlen a zenevilágban. Több ízben magára vonta már nyilvános föllépései alkalmával közönségünk figyelmét, sőt legutóbb Bécsben is nagy sikerrel hangversenyzett. Eddig elért sikereinek számát mai föllépése is szaporította. A fiatal művésznő már most is nagy virtuozitással kezeli hangszerét, de technikája kétségkívül még tökéletesedni, finomulni, csiszolódni fog, kivált ha a mostaninál jobb hegedűre fog szert tenni. Hogy művészi temperamentuma van, azt bebizonyította Csajkovsky hegedűversenyének, valamint Wieniavszky tarantellájának és Sarasate „Spányol tánc”-ának bravúros előadásával. Chopin „Nocturne”-je és Hubay „Bölesödál”-a pedig finom zenei érzékének kimutatására nyújtott neki alkalmat. Egy dologra azonban jóakarólag figyelmeztetjük a művésznőt, szokják le azokról a cigányos allűrökről, amelyeket különösen akkor tapasztalunk nála, amikor a Gihuron játszik. Vegyen e tekintetben példát Geyer Stefflól és ne utánozza a cigányprimásokat. A díszes közönség, amely a termet egészen megtöltötte, sűrű tappsal és számtalan kihívással fejezte ki elismerését és rokonszenvét a fiatal művésznő iránt. Hasonló meleg fogadtatásban részesült Wajdics Sári is, aki magas művészi színvonalon álló hárfajátékával szinte elbűvölte a hallgatóságot. A fiatal művésznő föltétlen biztossággal uralkodik a hangszerén és olyan étheri hangokat tud kicsalni belőle, hogy a szférák harmóniáját véljük hallani.

Ugyancsak ma este a Nemzeti Zenede rendkívül sikerült hangversenyt rendezett a fővárosi vígadó nagy termében. Az érdekes műsornak legértékesebb száma volt Beethoven híres „Trippelkoncert”-je, amelyet Drumár László (hegedű), Kovács N. (gordonka) és Pessi Margit (zongora) a Gobbi Alajos karnagy vezényelte zenekar kísérettel nagyon szépen adták elő. Érdekes újdonság volt Wolf-Ferrari kamara-szimfóniája, amelynek zongoraszólamát Rappaport Ernő és Déak Flóra nagy bravúrral játszotta. A másik újdonság: Beer József „Szerenád”-ja igénytelen, de tetszetős munka. A zenekar kifogástalanul adta elő. Heinrich Hermin ügyesen játszotta Bach D-moll zongoraversenyének első tételét, Posszert Emma pedig kellemes, csengő hanggal énekelte Czinka Panna dalát Aggháznak „Rákóczi” című zene-költeményéből. A közönség zajos elismeréssel adózott a közreműködőknek és meleg ovációkban részesítette Gobbi igazgató-karnagyot.

(*) **Nemzeti Színház.** Holnap, szerdán Ferenczy Ferencz új színműve, „Az örök küzdelem” negyedszer kerül színre s e héten még vasárnap este is előadják. Mindkét alkalommal Cs. Alszegey Irma, Rákosi Szidi, Helvey Laura, Nagy Ibolya, Vizvári Mariska, Odry, Gál, Mihályfi, Dezső és Náday Béla játszanak benne. Csütörtökre a Nők barátja van kitűzve Náday Ferenczettel és P. Márkus Emmával a két főszerepben. Pénteken a Vetélytárs, Kistemeckers és Delard színműve kerül színre s három főszerepét P. Márkus Emma, Cs. Alszegey Irma és Odry játszza. Szombatra Molière klasszikus vigjátéka, „A képzelt beteg” van kitűzve, a cím szerepben Gabányival. Göethe „Egmont”-jának a jövő hétfőn lesz a reprize. A cím szerepet Odry fogja játszani.

(*) **Zenei remekművek népszerűsítése.** Somogyi Mór, a kiváló zongoraművész, aki mint konzervatóriumi igazgató is, évek óta komoly sikerrel szolgálja a zenei nevelés ügyét, érdekes és uiszerű akciózt kezdett most a zene remekműveinek terjesztése és népszerűsítése érdekében. A művész-társaság, mely ezt az ügyet szolgálja, számos fővárosi és vidéki társaskörben és szakegyletben rendezett

hangversenyt igen tiszteletreméltó erkölcsi sikerrel. A hangversenyeket mindenütt, a munkások szakegyleteiben is, áhítatos figyelemmel és lelkesedéssel hallgatták és a zeneterjesztésnek ez a módja alkalmasnak látszik arra, hogy széles néprétegek megismerjen a művészi zenének. A hangversenyekhez szolgáló műsor az előadott darabok rövid magyarázatával szolgál és a hangversenyeket dr. Bárdos Artur esztétikai előadása vezeti be. Legutóbb a Magántisztviselők Otthonában interpretálta Weber, Beethoven, Mendelssohn, Mozart, Liszt stb. műveit Somogyi Mór pompás technikai tudása és nemesen érett előadása, Somogyiné B. Carola magas színvonalu, gyönyörű ének-előadása és Szentgyörgyi Schnur komoly igényű előadása.

(*) **A Vígsház.** Holnap, szerdán, az Ördög Molnár Ferencz mesterműve kerül színre, amelynek legutóbbi előadására is valamennyi jegy elkelt. A népszerű vigjátékot az első előadás változatlan szereposztásában ismétlik Varsányi Irénnel, Gázi Mariskával, Hegedűs Ilonával, Hegedűs Gyulával, Fenyvesi Emillel és Szerényi Zoltánnal a főszerepekben. A Sámsont, Bernstein Henry új színművét, kedden, e hó 28-án mutatják be.

(*) **A Tündérszerelem jubileuma.** Huszka Jenő és Martos Ferencz operetteje a Tündérszerelem csütörtökön kerül huszonötödöször színre. A jubileumi előadás a premier szereposztásával megy. Szerdán este a nagy sikert aratott Parasztabeszület kerül színre Ney Leonával és Környei Bélával, míg utána a Bálkirálynőt adják harminczadöször, ezuttal Turchányi Olga látszza Angélat.

(*) **A Műhely kiállítása.** Az Uránia helyiségeiben februárban nagyszabású interieur-kiállítás nyílik meg, amelynek keretében belül az olcsó polgári lakásnak részlete lesz berendezve. Ebben a helyiségben két periodikus kiállítás kerül bemutatásra; az egyik modern magyar mesterek műveiből, a másik magyar grafikusok java munkáiból fog állani. Az új művészcsoporth Benkó Lajost bízta meg az adminisztratív ügyek intézésével.

(*) **Vizsgálati előadás.** A Solymosi-féle színiiskola növendékei tegnap tartották meg intézetük helyiségében legelső nyilvános előadásukat Pálffy Nina igazgatónő kitűnő vezetése alatt. A „Varázshegedű” című kis egyfelvonásos operett és magán-számok kerültek színre. A nagy számban megjelent közönség sokat tapsolt Várhegyi Gizinek és Nagy Tittának, akik az iskola egyik legjobb erői. Verő Ilona énektudásával aratott sikert. A fiuk közül Vajda Lajos érdemel dicséretet.

(*) **Uránia Színház.** Ma délután volt az Urániában Pekár Gyula: A szerelem története című darabjának a főpróbája. A darab csütörtöki bemutatója iránt máris ritka nagy az érdeklődés s a közönség nem is fog csalódni sem a szövegben, sem a kiállításban.

(*) **A Thália Társaság** elnöksége tudatja a közönséggel, hogy a belügyminisztérium nem adott neki engedélyt arra, hogy előadásait most négy hónapi küzködés után megkezdhesse. Az 1907. december 20-án kelt engedély ugyanis rendkívül terhes átalakításokat kötött ki, melyek nem terhelik az ugyanazon helyiségben dolgozó délutáni vállalkozást, csakis a Tháliát. Erre a Thália azt kérelmezte, hogy az Intim-Színház átalakításait júniusra halaszthassa el, de a belügyminiszter kérését elutasította. Az elnökség a jelen pillanatban még nincs abban a helyzetben, hogy a Thália sorsáról nyilatkozhassék, de reméli, hogy talál módot rá, hogy a három évi sikeres és hasznos munka után, nem kell működését megszüntetni.

Mulatságok.

** **Technikus-bál.** A bál iránt oly nagy érdeklődés mutatkozik, hogy a meghívók, 1500 darab, mind elfogytak, azért kéri a rendezőség azokat, kik meghívót kértek s még nem kapták, legyenek pár napig türelemmel, míg az újonnan megrendelt meghívók elkészülnek. Együttal kéri a rendezőség mindazokat, kik meghívóra igényt tartanak, forduljanak minél előbb a rendező-bizottsághoz (Rákóczi-ut 17.), mert meghívókat már csak igen korlátozott számban bocsátanak ki.

** **Medikus-táncpest.** A január 29-én megtartandó medikus-táncpestélyre a rendező-bizottság már szétküldte a meghívókat. A rendezőség ez uton kéri fel az érdeklődőket, akik tévedésből nem kaptak meghívót, hogy forduljanak ez iránt a bálrodába január 27-ig IX., Tüzoltó-utca 58., január 28. és 29-én Hungária-szálló.

** **Az Országos bál.** A bál bizottsága a napról-napra fokozódó érdeklődés folytán a bál irodáját ma nappal a Royal-szállóba helyezte, ahol naponta délután 5 órától esti 8 óráig szívesen szolgál a bálbizottság az érdeklődőknek felvilágosítással.

** Vasutas-bál. A Magyar Szent Korona Országai Vasutas Szövetségének budapesti három kerülete Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter védnöksége alatt, a felállítandó „Országos Vasutas Arvaház” és részben a budapesti „Máv. Altiszti Kör” könyvtáralapja javára 1908. évi február hó 1-én a székesfővárosi Vigadó összes termeiben vasutas bált rendez.

** Budai tornász-bál. A Budapesti (Budai) Tornaegetlet tornacsarnok-építési alapja javára 1908. január hó 25-én, szombaton, a budai Vigadó összes termeiben bált rendez.

** Az artisták tingli-tanglija. A Magyarországi Artista Egyesület rokkant alap javára e hónap 25-én, szombaton rendezendő Tingli-Tangli-ünnepély iránt, amelyet a Szabadság-téri Upor-kávéházban rendeznek, a közönség körében igen nagy érdeklődés nyilvánul meg. A korlátozott számban kibocsájtott jegyek nagy részét már elkapkodták. A még meglevő jegyek a falragaszon jelzett elárúsító-helyeken kaphatók.

Nyilt-tér

(E rovatban közöltéért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Vérgyógyítás.

Hemopatia

Uj, eredeti gyógymód, mely rendkívül sikerrel alkalmazható közhvény-, asztma-, görvéllyör-, szív-, idült gyomor-, bél- és ideghajókban (neurasthenia) és nemoly fontosabb bőrbajban (pl. Lupus). Biztos védelem szélhűlés és elmezavar ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedül képviselőjének Dr. Kovács J. egyet. orvosnak (Hemopatia) rendelésintézte van Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt. Rendelés naponta 9-1-ig és 3-8-ig. Díjazott leveleire válaszol. — Bottegetek intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódi.

Cognac
CZUBA-DUROZIER & Cie.
FRANCIA COGNACGYÁR, PROMONTOR.
Mindenütt kapható.
Vezérügynökség: RUDA ES BLOCHMANN, Budapest

Gyengélkedő, tanulás miatt vagy bármely okból fejlődésünkben visszamaradt gyermekek, ugyancsak vérszegény, túlfeszített munka folytán ideges, izgékony és korán kimerült felnőttek mint erősítő szert a legnagyobb eredménnyel használják a Dr. Hommel-féle Haematogen-t.
Ez javítja az étvágyat; fokozza a testi és szellemi erőket, erősíti az egész idegrendszert.
De határozottan valódi Dr. Hommel-féle Haematogen-t kell kérni, az utánzatoktól pedig gondosan óvakodni kell, kapható a gyógyszerárakban.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület Igazgatósága mely fájdalommal jelenti az intézet fáradhatatlan és érdeműs vezérigazgatójának

Hevesi Ödön

urnak

a vaskoronarend lovagjának stb.

f. évi januárius hó 20-án történt gyászos elhunytát.

A megboldogult hült tetemei f. hó 22-én délután fél 10 órakor fognak a kerepesi-uti temető halottasházában, a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni.

Budapest, 1908. januárius 20.

Aldás hamvaira!

Az Érsekújvári Takarékpénztár Igazgatósága mély fájdalommal jelenti nagyérdemű tagjának

Hevesi Ödön

urnak

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület vezérigazgatójának

ma reggel rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát.

Intézetünk az elhunytban odaadó lelkes igazgatósági tagját vesztette el, kinek emlékét a legnagyobb kegyelettel őrizzük.

Érsekújvár, 1908. január 20.

Áldás és béke poraira!

WIKUS TÁTRA

NYERS EVÉSRE
a legjobb tejcsokoládé
BUDAPEST, DEÁK FERENC-UTCA 17.

FŐVÁROS.

(Tisztviselők fegyelmi ügye. Pető Sándor, Bródy Ernő és Rácz Dezső ma tizenhárom fővárosi alkalmazott ellen fegyelmi feleletést tettek Bárczy István polgármesternél. A fegyelmi feleletés korteskedéssel, lázítással és hivatalos hatalommal való visszaéléssel vádolja a városi alkalmazottakat. Azt állítják a feleletők, hogy a városi alkalmazottak a Botzenhardt-párt irodájában dolgoznak, a zsidóság ellen lázitanak, antiszemizmussal csinálnak Ó-Budán s hivatalos eljárásukat is korteskedésre használják fel. Különösen a tanítók és végrehajtók ellen vannak elkeseredve s azt állítják, hogy a végrehajtók mindenütt, ahová végrehajtani mennek, arra kapacitálják a választókat, hogy Botzenhardt Jánosra szavazzanak. A demokrata vezérek a következőket jelentették fel: Kéménydy Rezső, Krén József, Marks Henrik, Bell Péter, Török Gyula, Bozó József és Murányi Imre tanítókat, Mörö Kálmán, Scheiter János és Matusek István végrehajtókat, Hellmich Ottó pénztári tisztet, Turányi Ferenc utifelügyelőt és Trenkó József ellenőrt.

(Az új vízdíj-szabályzat. A tanács ma hirdetésben tudatja a közönséggel, hogy a belügyminiszter az új vízdíj-szabályzatot 1912. év végéig terjedő érvénnyel jóváhagyta. Ennek következtében az új szabályzat 1908. évi február hó első napján lép életbe. Értesíti egyúttal a tanács a közönséget arról is, hogy az életbelépő új szabályrendelet értelmében mindazon helyiségek után, melyek az eddigi általánosozás helyett az új szabályrendelet 27. §-a rendelkezésének megfelelőleg a jövőben külön vízmérővel fognak elláthatni, a régi szabályrendelet szerint járó általánosozásokat mindaddig meg kell fizetni, míg ezekben a helyiségekben a vízmérőt felszerelik s a vízmérő mellett való fogyasztás tényleg megkezdődik.

(A költség-előirányzat tárgyalása. A pénzügyi és gazdasági bizottság január 24-én, pénteken délután négy órakor fogja tárgyalni az idei költség-előirányzatot. A tárgyalás a Váci-utcai Ujváros-háza közgyűlési termében lesz.

(Sütők és kihordók. A pékek és a süteménykihordók erős harcban állanak egymással. A sütők ipartársulata a fővárosihoz intézett memorandumában

azt vitatta, hogy a kihordók drágították meg a péksüteményt, mert illetéktelenül a pékek és a fogyasztók közé furakodtak. Arra kérték a sütők a fővárost, mondja ki, hogy csak a pékmester alkalmazottja hordhatja ki a süteményt. A kihordók viszont nagy küldöttséget menesztettek Bárczy István polgármesterhez és Melly Béla tanácsoshoz s ellenememorandumot adtak át, amelyben azt állítják, hogy a sütők kivánságának a teljesítése háromszáz családot fosztana meg a kenyertől s a közönség még jobban ki lenne szolgáltatva a pékmesterek kartelljének.

(Budapest szabályozási tervének megújítása. A Magyar Mérnök és Építész-Egylet mű- és középítési szakosztályában e hó 27-ikén Palóczy Antal tanár érdekes előadást fog tartani ezen a czímen: Miért szükséges Budapest szabályozási tervének megújítása?

(A katonai ügyosztályból. A katonai ügyosztály most tette közzé hivatalosan a múlt év december 2-ki királyi kéziratot, amelynek értelmében kegyelmet nyertek a katonaszökevények, a büntetésből a rendes időn túl katonai szolgálatot teljesítők pedig elbocsájtattak. A honvédelmi miniszter rendelete értelmében ez a kegyelem a katonaszökevényekre csak 1909. év december 31-éig terjed ki s ha addig nem jelentkeznek, köröztetésük, mint katonaszökevényeké, ismét el lesz rendelve.

(Laufenauer-utca. A közmunkatanács az első kerületben a Lenke-utczát keresztező névtelen utczát Laufenauer Károly orvostanár emlékére Laufenauer-utczának nevezte el.

EGYESÜLETEK.

(Magyar ünnep Bécsben. A Magyar Ottókor Bécsben e hó 25-én a Central-szálloda (II. Taborstrasse 8) báltermeiben elsőrangú művészek közreműködésével tánczczal egybekötött alakuló ünnepélyt rendez.

(A kelet kereskedelmi viszonyai. A Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesülete díszteremben e hó 26-án, vasárnap délelőtt 10 órakor László István „A kelet kereskedelmi viszonyairól.” előadást tart.

(Gyógyszerészek közgyűlése. A Magyarországi Gyógyszerészek Országos Szövetsége e hó 26-án, este 9 órakor, a Ferencvárosi függetlenségi és 48-as pártkör helyiségeiben IX. ker. Ferencváros körút 4. sz. rendes évi közgyűlést tart.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Megzavart szerelmi idill. A múlt év július 29-én, az esti órákban csendesen üldögélt a Kuglerczukrázda egyik alkalmazottja, Pásztor Károly, Polgár Juliskával a városliget egyik elhagyott részében egy padon, amidőn eléjük toppant egy szőke fiatal ember s rákiáltott Pásztorra:

— A törvény nevében felszólítom, hogy kövessen.

Alig tettek néhány lépést, a detektív újból megszólalt:

— Nem akarok keblemelenséget csinálni magának. Nézze, ott jön éppen a rendőrellenőr ur, tanácslom, adjon neki 5 koronát, azzal el van intézve az ügy!

Pásztor most már tudta, hogy szélhámossal van dolga, azért, mikor az állítólagos rendőrellenőrhöz érték, úgy „megvágta” az állítólagos rendőrellenőrt, hogy ez a kocsiut közepére esett. Aztán pedig a „detektív” urat csipete nyakon s minden ellenkezése daczára bevitte a Buloyovszky-utczai rendőrorszobára. Itt nyomban kiderült, hogy az áldetektív Liszkay Ödön nevű foglalkozás nélküli rézöntősegéd, aki ismeretlen társával, a „rendőrellenőr”-rel naponta razzitát tartott a liget fái között szerelmeskedő párokra, akik közül többeket meg is zsarolt. A büntetőtörvényszék Jamnitsky bíró elnöklésével ma vonta felelősségre zsarolás büntettségéért Liszkay Ödönt. A tárgyalást elnapolták.

§ A lopott váltó. Pénteken tárgyalta a budapesti kir. ítélőtábla dr. Gruder Adolf lajostmizsei ügyvéd bűnpörét, aki a sógorának felperessége alatt peresített Nagy János kecskeméti terménykereskedő ellen egy 300 koronás váltót, amelyről kiderült, hogy Nagy Jánostól valaki ellopta. Minthogy dr. Gruder nem tudta kellőképpen igazolni, hogy honnét került hozzá a váltó, a kecskeméti törvényszék okirathamisításért hat hónapi börtönrre ítélte. A kir. táblán Horváth Béla tanácsvezető kuriai bíró ma hirdette ki a másodfoku határozatot, amely bizonyítás kiegészítést rendelt el az ügyben.

§ Az

Ilona az legutóbb kölcsönüg ellenében aki ezen csönt kap koronás ellenében koronát f korona Végre ké Lujza nev aki most ré. Ma szék Tho azt vitat pénzzük zet sem gett a fő

K

Létesít

(Gellé

A m

nyatlásá része a inasképz zalom, m kézműipé ban és j

Külö

centrum

jobb, leg

tanak in

rosi kisi

annyira

nek alap

sok ipar

legények

oldalú k

diumába

igényül,

ros sem

vetkezm

sok eset

Más

dául a l

városai

televő

tőlünk.

vissza

Pedig a

lamit e

sére, m

keik itt

kereset

házajuk

De

lők átá

iparos-p

tatása

nek, m

képzés

része

értelme

Az

kodését

létesíté

azért

szonyo

és drá

több,

volna;

pedig

dozato

ban a

sabb

sének

idejük

tén sz

felelős

§ Az uzorásnő. Basa Péterné szül. Dezső Ilona az uzorajelmeiről ismeretes pénzközlőtől legutóbb egy budapesti gyakorló-orvossal kötött kölcsönügyletet. Basáné ugyanis 600 koronás váltó ellenében 1904. évben ékszert adott az orvosnak, aki ezen ékszerekért a zálogházban 340 korona kölcsönt kapott. A 600 koronás váltót utóbb egy 800 koronás váltóval cseréltette ki, megint ékszerek ellenében, amelyekért a zálogház az orvosnak 480 koronát fizetett. Ezt az összeget Basáné alig néhány korona kivételével provízió fejében megtartotta. Végre két évvel ezelőtt a 600 koronás váltót Reich Lujza neve alatt beperelte a megsarczott orvos ellen, aki most már uzoravétségért jelentette fel Basánét. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntetőtörvényszék Tholt bíró elnökelete alatt. A tárgyaláson Basáné azt vitatta, hogy ennél korrektebb ízetlet ebben a pénzsűk világban még egy renomirozott pénztintézet sem köthet. A bíróság egy tanu kihallgatása végett a főtárgyalást elnapolta.

KÖZGAZDASÁG.

Létesítsünk inasotthonokat a fővárosban.

(Gelléri Mór indítványa a székesfőváros köztörvényhatósági bizottságához.)

Budapest, január 21.

A magyar kézműipar folytonos és rohamos hanyatlásáról szóló panaszok egy igen jelentékeny része a mai tarthatatlan viszonyok elajulását az inasok hiányának tulajdonítják. És így az a bizalom, mely az új iparoszteráziótól várja a jövőbeni kézműipar helyzetének javulását, napról-napra jobban és jobban csökken.

Különösen a székesfővárosban és a többi ipari centrumokban tapasztaljuk sajnálattal, hogy a legjobb, legelsőbrendű mesterek egyáltalán nem tartanak inasokat és így az inasok túlnyomó része a külvárosi kisebb műhelyekbe szorul, amelyekben nem annyira erkölcsi nevelésre, mint inkább testi erejének alapos kiaknázására helyeznek súlyt. Így igen sok iparágban a felszabadult inasok mint fiatal, kezdő legények a primitív tudás és a legtöbb esetben egyoldalú képzettség, helyesebben képzetlenség oly stádiumában vannak, hogy azokat sem a magasabb igényű, sem az egyszerű, de jóvalvaló szakmabeli iparos sem szívesen alkalmazza, aminek természetes következménye így fiatal munkaeöreknek elernyedése, sok esetben pedig elkallódása.

Másrészt több oldalról panaszolják, hogy például a határszéli szülők gyermekei Ausztria nagyobb városaiba kerülnek inasi alkalmazásba, az ottani levegő és nevelési rendszer pedig elidegeníti őket tőlünk. Ilyen inasok csak ritkán kerülnek hozzánk vissza és ha visszajönnek — nincs köszönet benne. Pedig a magyarországi szülők szívesen tennének valamit az újabb kivándorlási rendszer megszüntetésére, mert sokkal nagyobb érdekük, hogy gyermekeik itthon nevelődjenek és itthon találjanak biztos keresetet, mint hogy külföldre térve, övéiktől és hazájuktól elidegenedjenek.

De van még egy baj. Az intelligens polgári szülők általában nem szívesen adják gyermekeiket az iparos-pályára, mert ezeknek ellátása és foglalkoztatása távolról sem felel meg azoknak az igényeknek, melyeket gyermekeik gyakorlati és elméleti kiképzéséhez fűznek és ez az oka, hogy az inasok jó része minden előképzettsége nélkül való, gyakran értelmetlen falusi síhederekből rekrutálódik.

Az egyetlen mód az elsődrendű iparosok idegenkedését az inasoktól eloszlatni — az inasotthonok létesítése volna. Mert a legkiválóbb iparosok csak azért nem tartanak inasokat, mert a fővárosi lakásvizonyok nem engedik meg, hogy annyival nagyobb és drágább lakást tartsanak, amely 16—12, avagy több, vagy kevesebb inas befogadására elegendő volna; a főváros igen drága élelmiszeri viszonyai pedig természetesen az inasok élelmiszeri is áldozatokat követelnek, amelyek nem állanak arányban a remélhető ellenszolgáltatásokkal. A legfontosabb oka pedig egyes kiváló mesterek idegenkedésének az inasoktól az, hogy a mestereknek nincs idejük az inasok nevelésével foglalkozni és — őszintén szólva — nem szívesen vállalkoznak arra a nagy felelősségre, mely a — gyakran rakoncátlan —

fiatal emberek gondos gyakorlati kiképzésén felül, a házi neveléssel jár.

Mindezen bajokon alaposan segíthetne az inasotthonoknak a főváros iparoskerületeiben való létesítése.

Az ilyen inasotthonok létesítése érdekében újabb minden iparosállamban nagyobb és rendszeres akció indult meg. A szomszédállamban a parlament külön rezolúcióval kötelezte erre az ország nagyobb városait. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter nálunk is megtette ily intézményeknek az ország nagyobb emporiumaiban való létesítése érdekében a kezdeményezést.

De seholsem oly fontos az inasotthonok létesítése, mint Budapesten, ahol ezen a réven módot adnánk száz elsőrendű kézműves-telepnek inasok képzésére, a mi rövid szóval — néhány év múlva — a magyar kézműipar regenerációját jelenthetné. Annál is inkább, mert mihielyt az inasotthonok létesítésének, az intelligens szülők is szívesen adnák az iparospályára gyermekeiket, akik eddig — mint már érintettem — főleg a kézművesiparban ismert rossz viszonyok és éppen nem kielégítő bánásmódtól való félelem miatt idegenkedtek ettől a pályától.

Egyelőre ez otthonok talán valamely létező iskolához, vagy nevelőintézethez volnának kapcsolhatók. Esetleg talán a hajléktalanok menedékházának valamely felszabaduló épülete, vagy a Kén-utcai házak egyike volna erre a célra kísérletképpen berendezhető.

Az inasotthonok mintaszerűen higiénikus berendezésén fölül a benntlakók példás élelmiszeri, tisztességes ruházata, sőt kellő fegyelmezésére kellene gondot fordítani; fontos volna továbbá az inasok szabad idejének szórakoztató szellemi foglalkozásokra és testező játékokra való felhasználása. A Thé Endre által alapított orosházi mintaintézetben például van nagy előadási és hangversenyterem, könyvtár, stb. A növendékeket többek között katonai gyakorlatokra is nevelik. A külföldön (Stuttgart, Prága, Wien) számos ily mintaintézet áll fenn, melyeknek szervezete elég utmutatást adhat a nálunk létesítendő intézmény szervezésére nézve.

A költségek nem terhelnék túlságosan a főváros budgetjét, mert hiszen internátustól lévén szó, a fenttartás költségei jórészt megtérülnek: a kereskedelmiügyi és közoktatási miniszter urak pedig bizonyára szívesen támogatják majd ezt a hézagpótló humánus és praktikus intézményt.

De megfontolás tárgyává teendő az is, nem lehetne-e a millenáris alapítvány tizenkét év óta esedékes kamatainak egy részét erre a célra felhasználni?

Mindezek előrebocsátása után indítványozza Gelléri:

mondja ki a közgyűlés, hogy inasotthonoknak a fővárosban való létesítését a kézműipar fejlesztése szempontjából szükségesnek tartja és hogy az iparügyi és munkajóléti bizottmányokat felhívja az erre vonatkozó tervek kidolgozására és a Tanács véleményezése alapján a közgyűléshez leendő mielőbbi beterjesztésére.

* * *

Megszoktuk ugyan, hogy a székesfőváros törvényhatósága minden olyan közérdekű kérdés megoldásánál, amely nem egyes városi klikkek és befolyásos városatyák önös érdekeit szolgálja, — a legnakaesabb indolenciát szokta tanúsítani és kerékkötője minden közhasznú dolog létesítésének — reméljük ezuttal, hogy most mégis szakítani fog hagyományos nemtörődömségével s Gelléri megszívlelésre méltó, nagy horderejű indítványát érdemileg tárgyalni és magáévá fogja tenni. Elvégre is az indítványtevőnek a magyar iparfejlesztés terén kifejtett több évtizedes közhasznú munkássága és fölmutatott sikerei az iparügyek előbbrevitele terén elég biztositókat nyújtanak arra, hogy fölvetett indítvány elfogadásával és realizálásával nem fog a székesfőváros hatósága fölösleges beruházásokat eszközölni. A magyar főváros jövőbeni iparos nemzedékéről van itt szó, a javasolt iparos-inas-otthonok létesítésével. A székesfővárosra nem lehet ugyanis közömbös az, vajon azon közigazgatási ágazatok művelői, értjük az ipart és kereskedelmet, — melyből a székesfőváros magát fontartja s háztartásának költségeit adó-tételek alakjában beszedi, — a közel vagy távol jövőben miként töltik be városfejlesztő hi-

vatásukat. Világvárost, egészséges ipar és kereskedelem nélkül elképzelni nem lehet. A főváros közgyűlésének erkölcsi kötelességeit kell tehát éreznie arra nézve, hogy a jövő fejlődés szempontjából oly élethevő indítványokat, mint aminő Gelléri Mór indítványa, mielőbb a megvalósítás stádiumába juttasson. Nem akarunk itt egyébre utalni, csak arra, hogy az iparfejlesztési mozgalom tekintetében is az ország első városának vezetnie kell, már pedig ki vonná tagadásba, hogy Gelléri Mór indítványa szintén ezt az üdvös és hazafias mozgalmat szolgálja?!

Főtanács-ülés a jegybanknál. Az „Egyetértés” vasárnapi számában elsőnek jelentette, hogy a jegybank főtanácsát mára egybehívják. Ez meg is történt s az ülés tárgyai abban a keretben mozgogtak, ahogy azt vasárnap említettük. Az ülésre vonatkozólag Bécsből a következőket jelelték: Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa ma délelőtt ülést tartott, melyen a jövő hó 3-án tartandó rendes közgyűlésen előterjesztendő üzleti jelentést állapították meg. Ezenkívül Pranger udvari tanácsos, vezértitkár referált a pénzpiac helyzetéről és konstataálta, hogy az e hó 10-én megtörtént kamatlábemelés teljesen indokolták a pénzpiacokon azóta szemlélt fejlemények, többek között az is, hogy Berlinben és Londonban a 10-i ülés óta következett a rátaleszállítás. A devizaárfolyamoknál csak jelentéktelen emelkedés tapasztalható; az esedékességek, valamint a visszafizetések jelentékenyek. A kamatláb mérséklésre vonatkozólag nem tettek indítványt.

A főtanácsülés alkalmából konstataálni kívánjuk, hogy ezuttal már harmadszor tartották egymásután az ülést Bécsben. Már pedig a bankalapszabályok, illetve a törvény megfelelő szakaszai úgy intézkednek, hogy a főtanács üléseinek helyét a kormányzó jelöli ki, azok lehetőleg fölvaltva, Budapesten és Bécsben tartandók. A korábbi gyakorlat is megfelel ennek, de egy idő óta, úgy látszik, már nem követik e gyakorlatot. A decemberi, a január 10-i és a mostani ülést Bécsben tartották meg. Gazdasági szempontból ugyan mindegy, hol tartják az ülést, közjogi szempontból azonban nem és nem felel meg a paritás elvének. Mindezeket az illetékesek s különösen a kormánybiztos figyelmébe ajánljuk.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéképtelenségeket közli: Stern Albert kézműárkereskedő Szempcz; — Czukermann Bernát kereskedő Szentcs; — Kövér Endre kereskedő Kunszentmárton; — Guttman Adolf kereskedő Czeldömölk; — Rosner Lázár kereskedő Károlyváros; — özv. Bressler Mórné Zalaegecszeg; — Zág-rábból jelentik, hogy Saridja F. kézműárkereskedő 200.000 korona passzívával fizetéképtelenséget jelentett.

Hevesi Ödön — utóda. Hevesi Ödönnek, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár érdemes igazgatójának elhalálása folytán az intézet ügyvezető igazgatójának teendőit Walder Gyula igazgató fogja végezni, aki mindenképpen rátermett erre a felelősségteljes állásra. A Pesti Hazai Takarékpénztár alapszabályai nem ismernek vezérigazgatót. Hevesi Ödön volt az első, akit két évvel ezelő a czimmet felruháztak, aki mellett két igazgató működött s osztozott az intézet vezetésében. Walder Gyula ügyvezető igazgató czimmet veszi át az intézet vezetését, amely már Hevesi Ödön betegeskedése ideje alatt is az ő vállaira nehezedett.

A gazdasztek kötelező nyugdíja. A Magyar Gazdasztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete több, a mezőgazdaság ügyeit felkaroló országgyűlési képviselőt felkért arra, hogy a földmivelésügyi tárca költségvetésénél tegyék szóvá a gazdasztek nyugdíjgyének mai tarthatatlan voltát s kérjék fel a minisztert, hogy a kötelező gazdasztszi nyugdíj ügyében elvi kijelentést tegyen. Az egyesület kívánságának teljesítését már is több képviselő megígérte.

A Vacuum Oil Co. terjeszkedik. Rockefellerék európai kirendeltségei ugylátszik nem hagyják abba nagyhatalmi törekvéseiket, hanem egyre bővítik te-lepeiket, minek nem lehet más czéja, mint a bel-földi petroleum-iparral való török-szakad verseny, amint arról már több ízben beszámoltunk. Ezuttal nem a magyarországi erőlködésekről, hanem a petroleum-fejedelem osztrák telepeiről van szó, ahol is egy félmilliót fordítanak beruházásokra, amennyi-ben a porislawi telepen nyolcz rezervoárt építenek

s ezeket már meg is rendelték. Ez főleg abból a szempontból érdekel bennünket, mert biztosra veszzük, hogy a galicziai telep üzemképességének fokozásával jelentékenyen fokozza majd a felsőmagyarországi fogyasztás körüli harcokat. Szóval Rockefellerék megint valamire készülnek a nagy beruházásokkal s a magyar finomították jól teszik, ha ismét kissé szemmel kísérik ezt a törtető vállalatot.

Az alföldi gazdálkodás reformja. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület már régebben mozgalmat indított az Alföldön szokásos s ma már kevésbé kifizető gazdálkodás reformálására. Az egyesület első sorban az adatgyűjtés munkáját végezte el, arra hivatott szakemberekkel megíratta egyes vidékek monografiáját, legújabbán pedig elhatározta, hogy a már több ízben megvitatott kérdés alapján konkrét javaslatokat terjeszt az illetékes tényezők elé. Az egyesület már legközelebb napirendre tűzi az alföldi gazdálkodás reformjának a kérdését s szükséges javaslatok kidolgozására felkérte az egyes vidékek monografiáinak szerzőit.

Magánüzemből — részvénytársaság. Wolf Sándor fémárnyaggyáros a céget részvénytársasággá alakítja át. Az átalakulás — mint értesülünk — úgy történik, hogy Wolf a gyárért 150.000 korona értékű törzsrészt kap, míg a nagyobbításhoz 100.000 korona névértékű elsőbbségi résztvevőt bocsátanak ki. Az igazgatóságban Wolf Sándoron kívül — hír szerint — részt fognak venni: Cserháty Jenő és Schimanek Emil műegyetemi tanárok, Deutsch Artur gyáros, Mechwart Hugó mérnök, Friedmann Zsigmond magánüzem és Gárdonyi Miksa londoni mérnök. Az ügyvezetést Wolf Sándor kezében marad, melléje, illetve helyetteseként Gárdonyi Miksa lesz kirendelve.

Az „Adria” viteldij-bizottsága. A m. kir. minisztertanács az „Adria” m. kir. tengerhajózási részvénytársasággal fennálló és az 1901. évi VII. t.-cz.-be iktatott szerződés 34. szakasza értelmében az említett részvénytársaság viteldijai iránt netán felmerülő vitás kérdések elődöntésére illetékes választott bizottság elnökévé az 1908. év tartamára gróf Batthyány Tivadar országgyűlési képviselőt nevezte ki. Ezen bizottság tagjaivá ugyancsak az 1908. év tartamára a kereskedelemügyi m. kir. miniszter Szájbély Kálmán m. kir. államvasuti igazgató, udvari tanácsos és Hajnal Vilmos m. kir. államvasuti főfelügyelőt nevezte ki, az „Adria” m. kir. tengerhajózási részvénytársaság pedig Kállányi Hugó és Simon Jakab igazgatóságai tagjait küldte ki.

A Máv. mozdonyrendelése Ausztriában. Mai számunkban említettük, hogy a Magyar Királyi Államvasutak 860 személykocsit szándékozik megrendelni s lehetséges, hogy külföldön lesz kénytelen fedezni szükségletét, mert a belföldi gyárak nem képesek a kocsikat a kitűzött határidőre szállítani. Most arról nyertünk értesítést, hogy a vasut igt írt a mozdonyrendeléseknél is s máris kénytelen volt az osztrák iparnak juttatni egy közel nyolc millió koronás megrendelést. A vasut ugyanis 40 lokomotívot rendelt meg egy osztrák gyárnál. Érdekes, hogy a magyar gyárak tavaly elbocsátották munkásaik egy részét, az idén pedig annyira tul vannak halmozva munkával, hogy képtelenek elvállalni a megrendeléseket s így azután nem lehet előhozakodni azzal a panasszal, hogy nem támogatják eléggé a hazai ipart, hanem ehelyett inkább a gyártelepek üzemképességét kellene sürgősen fokozni, nehogy a szándékolt nagy vasuti beruházások is idegen iparnak juszanak.

Gazdasági tudósítók. A földmívelésügyi miniszter Bácsbodrog vármegye titeli járására Zitta János titeli, Bácsbodrog vármegyében Zombor sz. kir. város területére Fratricsevits János zombori, Fehér vármegye moóri járására Dégenhardt Miklós moóri, Tolna vármegye tamási járására Havas Béla maisamiklósvári, Torontál vármegye pancsovai járására Lövy Izidor révújfalusi lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

A bortörvény revíziója. Az új bortörvényt a múlt év őszén léptették életbe Ausztriában. Nálunk is úgy a szőlőtermelő gazdák, mint a borkereskedelmi körök évek óta szorgalmazták a bortörvény revízióját s tudomásunk van arról, hogy az erre vonatkozó törvénytervezetet ér is készítette már a földmívelésügyi minisztérium. Most pedig, hogy Ausztriával a kiegyezést megkötöttük, föltétlen sürgős követelmény

gyanánt merül fel az új magyar bortörvénynek megelőbb való életbeléptetése.

A Magyar Bortermelő és Borkereskedők Országos Szövetsége most foglalkozott a bortörvény revíziójának kérdésével. Zwack Akos szakigazgató referált a szövetség igazgató-választmányának ülésén a bortörvény revíziójának kérdésében. Kifejtette, hogy a benyújtandó törvénytervezet megismerése előtt nincs mód az érdemleges állásfoglalásra: Mindössze annyi bizonyos, hogy az Ausztriával létrejött kiegyezési megállapodások értelmében az új magyar bortörvény legalább olyan szigorú lesz, mint a megfelelő osztrák bortörvény. Hogy az érdekeltség kellő időben állást foglalhasson e fontos kérdésben, szükségesnek tartja erre a célra egy szakértekezlet egybehívását, nehogy úgy járjanak, mint az adre-formmal. Javasolja, hogy eziránt tegyen a szövetség az illetékes minisztereknek előterjesztést. Dr. Szilágyi Gyula felszólalása után az igazgató-választmány a javaslatot egyhangulag elfogadta és ilyen irányban felírt a földmívelésügyi miniszterhez.

Egy fakeskedelmi cég szanalása. Ismeretes, hogy a Mélik István Dobriban és Markovits szegedi fakeskedelmi cég hetekkel ezelőtt fizetési nehézségekkel küzdött. A cég hitelezői nem sokára összeültek és megkezdtek a mentési akció szervezését s — amint azt annak idején regisztráltuk — tervbe vették, hogy a céget a Magyar Lezámitoló és pénzváltó bank égisze alatt részvénytársasággá alakítják át. Erre vonatkozólag a hitelezők több ízben folytattak tárgyalásokat a céggel, valamint a bankkal, amelyek az utóbbi időkben már eredményre vezettek, úgy, hogy a részvénytársasággá való átalakítás a közeli jövőben per-fekté válik. A bank — mint értesülünk — az új társaság alapításában résztvesz, illetőleg részesedést vállal. Az alaptőkét 1½ millió koronára tervezik, a részvényeket a főbb hitelezők vennék át, míg a kisebb hitelezőket készpénzzel elégítenék ki.

Kelet és nyugat között. A Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesülete szakfelolvasások egész sorozatával iparkodik megvilágítani azt a kérdést, hogy az iparpártolás problémájából a magyar kereskedelem milyen feladatot vállalhatna leghasznosabban. Ilyen szakfelolvasásokat tartottak eddig: Auer Róbert, maróthi Fürst Bertalan, dr. Kunos Ignác, Arányi Ignác és mások. Legutóbb Dénes Leó gyakorlati utazó, az egyesület igazgatósági tagja, tartott felolvasást, amelynek keretében azt fejtegette, hogy a magyar ipar megerősödéséig a magyar kereskedelemnek olyanformán lehetne a Keleten tört hódítani és a bizalmat megnyerni, ha geográfiai helyzetének előnyeit kihasználva, közvetítő volna a nyugat és kelet között. Az egykori lipcsei vásár mintájára a kormány és a főváros támogatásával meg kellene teremteni a nagy budapesti vásárokat, melyeken a nyugat és kelet találkozónk s melyeknek kedvéért nemcsak Budapest volna a leglátogatottabb kereskedelmi központ. Ennek pedig az időközben megerősödött magyar ipar látná legnagyobb hasznát. Az érdekes felolvasás körül nagyobb vita fejlődött. Mindenekelőtt Auer Róbert elnök köszönte meg a felolvasó fejtegetéseit, hangsúlyozván, hogy a kereskedelmi utazók egyesülete nagyobb ösztöndíjjal tanulmányra fog kiküldeni alkalmas szakembereket, akik új piacok szükségleteiről tájékoztassák a magyar ipart és kereskedelmet. Majd maróthi Fürst Bertalan magyarázta nagyon érdekesen, hogy a vasuti- és tarifapolitika minő változására volna szükség, ha nyugat és kelet között Budapestet igazán kereskedelmi központtá akarjuk tenni. Arányi Ignác a maga keleti útjának tanulságai alapján bizonyította, hogy Törökországból minden más ország iparát hogyan szorította ki Németország, de persze úgy, hogy maga a német kasszár látogatott el a keletre s mint országának első kereskedelmi utazója, akinek magát nevezte, kellő propagandát tudott csinálni a német iparnak. Végül Zerkovitz Emil, a Kereskedelmi Múzeum new-yorki levelezője, hangsúlyozta, hogy amennyiben az egyesület New-Yorkba, a kereskedelem klasszikus főiskolájába is küldene ösztöndíjas tanulmányutast, ő szívesen lesz segítségére a legfontosabb tanulságok megismerésében. Mert ő elmondhatja, hogyha Amerika külkereskedelmi mérlegében Magyarország csak elenyésző perccenttel szerepel, ennek oka talán legnagyobb mértékben abban rejlik, hogy a magyar kereskedelem nem ismeri sem az amerikai viszonyokat, sem azokat a kereskedelmi tulajdonságokat, melyekre az amerikai kereskedő a legnagyobb súlyt fekteti. Megismerni a külső piacok viszonyait, aztán pontosan, megbízhatóan leírni; ez a haladás és siker titka. S ebből a szempontból szerencsésnek tartja a gyakorlati utazók kezdeményezését, mert csak a gyakor-

lati utazó fog új piacokról megbízható és használható információkat hazahozhatni. — Jövő vasárnap László István utazó, később pedig Strausz Adolf tanár fog újabb szakfelolvasást tartani az egyesületben.

Komlótermesztésünk. Hazánkban a sörgyártás meg lehetőségen kifejlett mezőgazdasági iparág, sörárpát is annyit termelünk, hogy kivételre is jut. Főként Németországba visznek ki tőlünk jelentékeny mennyiségű sörárpát, sőt néhány év óta komló kivételünk is föllendült. Ennek daczára a hazai sörgyárak jórésze külföldről szerzi be komlószükségletét, amely eljárás gazdasági körökben eléggé kárhóztatnak, mert azt állítják, hogy a hazai komló kiállja a versenyt a külföldi komlóval. A saazi komlópiacra a magyar komlót az első- és másodminőségű áruk közt jegyzik. Hogy a hazai sörgyárak külföldről hozatnak főzéshez nagymennyiségű komlót, annak okát a termelők abban találják, hogy a sörgyárakban legnagyobb részt külföldi sörfőzők vannak alkalmazva, akik ragaszkodnak a külföldi termékhez. A gazdasági testületek régen hiába sürgetik a kormányt egy sörfőző-iskola föllállítását valamelyik gazdasági akadémia kapcsolataiban.

Az utolsó pontos számbavétel 1898-ban 636 katasztrális holdról mai napig 1700 katasztréri holdon felül telepítettek hazánkban komlós kerteket. Ezzel oly tömegű lett a termelés (7500—8500 q), hogy azzal a hazai sörgyárak évi (4500—5500 q) szükségletén felül a külföldnek is termelünk már. Egyelőre a komlósterület fejlesztése befejezettnek tekinthető, most a minőségjavítást kell nagy vonalon czélba venni, erre a célra a földmívelésügyi miniszter eddig (évente 40.000—60.000 darab) jófajta komló dugványokat osztatott ki, figyelemmel lévén arra, hogy az egyes komlóvidékeken egységes fajú és minőségű komló honosodjon meg. Az intézkedések révén Csécsér Lajos szaktanár 1904-ben meggyűlési s kísérleti tervezetét dolgozott ki, melyek eredménye, hogy fajta és talajminőség szerint 2—3 inda szám az, mely kielégítő hozam mellett jó minőségű (lupulindus) toboztermést ad. Ugyancsak talajminőség, fajta figyelembevételével kell megállapítani a komlóinda fejlődésének azon átlag (6—7 méter) hosszúságát, melylyel sok mellékágot is nevel, tehát bőséges a toboztermés, azok rendese s a lehető lupulin mennyiséget választják ki. A tobozszedés idejét elhíházni nem szabad, mert a túlérett tobozban a lupulin szemcséi száraz lesz, porzik s kevesbedik. Elsietni sem szabad a szedést, mert a toboz még nem fejlődött rendszerre s benne a lupulin is még alig vált ki, bár általában szabály, hogy kisebb baj, ha 5—6 nappal előbb kezdjük a szedést, mintha el késünk.

Szesztermelők gyűlése. A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete gróf Széchenyi Géza elnökle alatt igazgatóválasztmányi ülést tartott, amelyen Goldfinger Gábor számvizsgáló-bizottsági elnök előterjesztése alapján jóváhagyta az évi számadásokat; a tagsági ügyek elintézése után Bujanovics Gyula alelnök javaslatára a tagdíjak felemelését határozta el. Zórád István titkár az igazgató-választmány múlt évi működéséről szóló jelentést terjesztett elő, mely különösen a szeszadó-reformmal kapcsolatos intézkedésekről számol be. A jövő évi költségvetés elintézése után Bujanovics Gyula javaslatára a választmány kijelentette, hogy Darányi Istvánnak, a Szepesmegyei Szeszfinomító r.-társaság vezérigazgatójának az ipari szeszkontingens kisajátítása, a bonifikáció kérdése s általában a szesztermelés terén várható kormányintézkedés miként való kialakulására vonatkozó legutóbb megjelent tanulmányával a választmány magát nem azonosítja. Dr. Szilágyi Gyula javaslatára elhatározták, hogy a pénzügyminiszterhez felterjesztést intéznek az erjesztő-ipari, illetve szeszgyárvezetői tanfolyamok állandósítása érdekében.

Gazdasági szakelőadások a kaszárnnyában. Az olasz hadügyi kormányt igen életrevaló intézkedése az, hogy a hadseregben a legénység egyéb hadi tudományokon kívül gazdasági kiképzetetésben is részesül. Ez az üdvös. Olaszországban teljesen bevált reform nálunk is követésre talál. Az esztergomi 76. gyalogezred parancsnoka, Hess Rezső ezredes ugyanis megkereste a város parancsnokát, hogy keressen módot és alkalmat arra, hogy az ezred legénységének része lehessen a népakadémia ismeretterjesztő előadásaiiban. A város természetesen örömmel tesz eleget az ezredes kérelmének s az ismeretterjesztő előadások szervezésével Szölgyémi Gyula igazgatót bizta meg. A tervezett 25 előadás cikklusa most vaite kez-

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidhauer-léle
Használatra valódi áldás gyomorbetegségeknél és székzsorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz
az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér

Szerda
detét, mely
kivül a tár
adások meg
tással, szől
ezenkívül
vényt, a g
az állatbet
gazdának s
ezred legé

A BUDA

A mal
utolsó buza
nem egyes
téntek, lév
lomkörökb
annyira fé
azoknak b
kényszerít
töbe fuvar
vagon bu
kevesebbet
vevő. Az
lanyha. A
kellene, ol
rülmenyek
kulációt.
rozs 11.10-
őjjel fagy
többi cikl
tént.

Elada
Buza
100 mm/ 7
korona, 20
kg. 25.10 k
Fehér
Pestvi
Raktár
Luczer
Lóher
Az ára

A ha

Előto
Buza 1908
Buza 1908
Rozs 1908
Rozs 1908
Zab 1908
Tengeri 1

23	C
24	F
25	S
26	

Szerda, január 22.

EGYETÉRTÉS

detét, melyeken Esztergom tanári és tanítói karán kívül a társadalom számos tagja vesz részt. Az előadások megismertetik a hallgatóságot az állattenyésztéssel, szőlőtelepítéssel, a gazdálkodási rendszerekkel, ezenkívül ismerteti az adózást, a mezőgazdasági törvényt, a gazdasági gépeket, az időjárás alakulását, az állatbetegségeket, szóval mindazt, amire egy kisgazdának szüksége van. Az előadásokon az egész ezred legénysége résztvesz.

TŐZSDEK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

A malmoknál a vételkérő ismét megszünt. Az utolsó buzavételek sem fogyasztási szükségletre, hanem egyes fajok minőségszerinti feljavítására történtek, lévén a lisztüzlet a lehető legrosszabb. Malomkörökből nyert értesülés szerint a lisztkészletek annyira felszaporodtak, hogy alig van már hely azoknak beraktározására. Egy nagy malom már is kényszerítve volt 20 ezer zsák lisztet a téli kikötőbe fuvaroztatni. A készpénzpiacpon mindössze 20 vagon buza kelt el, melyért 50 kilónként 5 fillérrrel kevesebbet adtak, mint tegnap. Rozson nem volt vevő. Az irányzat ezen cikkben kifejezetten igen lanya. Ausztriában, ahová a rozsunknak menni kellene, olcsóbb az ára, mint nálunk. Mindezen körülmények ma nagyon elkedvelenítették a helyi spekulációt. Áprilisi buza 12.81-ről 12.65-re, áprilisi rozs 11.10-ről 10.92-re esett vissza és csak délután éjjeli fagyok avizálására történt némi javulás. A többi cikkben jelentékenyebb árváltozás nem történt.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 79 kg. 26.10 korona, 100 mm. 77.4 kg. 25.75 korona, 200 mm. 77 kg. 25.70 korona, 200 mm. 77 kg. 25.60 korona, 200 mm. 76 kg. 25.10 korona, 6-buza.
Fehérmegyei: 200 mm. 77.6 kg. 25.30 korona, Pestvidéki: 100 mm. 74 kg. 23.60 korona, sárga. Raktári: 1000 mm. 75.5 kg. 24.80 korona.
Luczerna: 180 mm. 110 korona, ab. Bp.
Lóhere: 100 mm. 144 korona, ab Bp.
Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

Budapesti gabonaforgalom.

1908. január 19-től január 20-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	2495	—
Rozs	604	250
Arpa	510	—
Zab	1846	—
Tengeri	2640	—
Liszt	105	7166
Korpa	—	2444

A határidőpiacpon köttetett:

Délután:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. áprilisra 12.79, 12.81, 12.68, 12.73, 12.67.
Buza 1908. októberre 10.64, 10.65, 10.56, 10.61, 10.59.
Rozs 1908. áprilisra 11.10, 11.15, 10.92, 11. —, 10.97.
Rozs 1908. októberre 9.25, 9.26, 9.20, 9.17.
Zab 1908. áprilisra 8.30, 8.29, 8.31, 8.27.
Tengeri 1908. májusra 7.11, 7.12, 7.03, 7.07, 7.04.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

áprilisi buza	12.66	12.67
októberi buza	10.59	10.60
áprilisi rozs	10.94	10.95

októberi rozs	9.16	9.18
áprilisi zab	8.26	8.27
májusi tengeri	7.03	7.04

Délutáni forgalom.

Délután emelkedett irányzat mellett az árak is drágábban zárultak.

4 óra 30 perczkor zárulnak

Buza 1908. áprilisra	—	—	—	—	12.70	12.71
Buza új októberi	—	—	—	—	10.62	10.63
Rozs 1908. áprilisra	—	—	—	—	10.97	10.98
Rozs új októberi	—	—	—	—	9.19	9.20
Zab 1908. áprilisra	—	—	—	—	8.25	8.26
Tengeri. 1908. májusra	—	—	—	—	7.06	7.07

Értéktőzsde.

Mialatt a nemzetközi értékek piacán meglehetősen gyér érdeklődést nyilvání a spekuláció az értékek iránt, a figyelem inkább a helyi értékek felé fordul, melyekben ma a tegnapi áremelkedés folytatást nyert. Az érdeklődés főképp a Hazai bank-részvények felé irányult, melyek már a délelőtti tőzsdén 6 koronával emelkedtek. A javulásból kijutott még a Salgótarjáni részvényeknek is, melyek ma elérték a 600 koronás árfolyamot. Élénk kereslet mutatkozott még a Magyar aszfalt, a Kőszénbánya és téglagyár, a Felsőmagyarországi bányá- és kohó-részvény s a vaggongyári részvények után. Általánosságban azonban az irányzat nyugodt volt, az üzlet nem vett nagyobb lendületet.

Áttérve a részletekre, az előtőzsde szilárd alapszint mellett nyugodt hangulattal folyt le és az árfolyamok mérsékelten javultak, különösen Hazai bank részvények élénk kereslet mellett 6 koronával emelkedtek. A forgalom időnkint élénk volt. A déli tőzsde buzdítás híján üzletelen volt és az értékek árfolyamai tartottan zárultak. A forgalom szűk keretben mozgott. Az utótőzsdén alig volt üzlet, az árfolyamok nem változtak.

Előtőzsde.

Előtőzsde szilárd.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 639.—639.75. Magyar hitelrészvény 770.—770.50. Osztrák-magyar államvasut 677.55—677.50. Magyar leszámítoló bank 495.—496.50. Jelzálogbank 423.—423.50. Közuti vaspálya 568.75—569.75. Városi villamos vasut 280.—280.50. Magyar koronajáradék 93.45—93.50. Hazai bank 287.50—293. Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. 599.—601.— Weitzer-féle vaggongyár 364.—370.— Orosz járadék 90.65—90.85. Észak magy. kőszénbánya r. t. 253.—255.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde gyengült.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 639.— Magyar hitelrészv. 769.50. Osztrák-magyar államvasut 677.25. Rimamurányi vasmű 528.50.—529. Magyar leszámítoló bank 495.—495.50. Jelzálogbank 422.—423.50. Közuti vaspálya 568.—569.— Városi villamos vasu 279.— Magyar koronajáradék 93.42—93.50. Hazai bank 291.50—293. Konvertált jelzálog sorsjegy 120.— Észak-magyar kőszénbánya 255.—259. Drasche-féle téglagyár 496.— Aszfalt r.-t. 170.—182.— Salgótarjáni kőszénbánya 596.—600.— Magyar vasuti forgalmi r.-t. 378.—

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—5.— K, 8 napra 10.—12.— K, 1908. január végére 16.—18.— K.

Utótőzsde.

Az utótőzsde változatlan árfolyamok mellett folyt le. Köttek: Osztrák hitelrészvény 639.— Magyar hitelrészvény 760.50. Rimamurányi vasmű 528.50. Magyar vasuti forgalmi r.-t. 370.—

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, január 21. (Az Egyetértés távirata.)
Jegyzetelt buza: tiszavidéki 13.05 13.50 korona, mosoni 12.05—12.50 korona, tótfelvidéki — kor., déli vasuti — kor., marchfeldi 11.80 12.15.

Uj-rozs: tótfelvidéki 11.20—11.45 korona, csepeli 11.15—11.40 kor., pestmegyei 11.20—11.40 korona, külföldi magyar 11.05—11.35 kor., osztrák 10.95—11.20 korona.

Arpa: morvaországi 9.30—9.80 kor., marchfeldi 8.80—9.30 kor., bácsvidéki 8.80—9.40 kor., tótfelvidéki 8.15—9.80 kor., csepeli 8.10—9.10, győri 8.20—9.15 kor., déli vasuti 8.—9.60 kor., tiszavidéki 7.20—8.10 korona.

Magyar tengeri: régi 7.75—7.95, új 7.55—7.70 korona, cinquantin 8.75—8.95, új 8.40—8.70 korona.

Magyar zab: selejtes 8.40—8.50 kor., közepes 8.50—8.75 korona, elsőrendű 8.75—9.— kor., válogatott 9.—9.25 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, január 21. A mai tőzsde kedvetlen irányzattal nyílt meg. A már tegnap észlelt kedvezőtlen irányzat a mai előtőzsdére is átterjedt, jóllehet a vezető értékek megtartották tegnapi árfolyamaikat. A déli tőzsde nyugodtan nyílt meg kevésbé változott árfolyamokkal, később nagy volt az üzletelenség, csak a fegyvergyári részvény emelkedett. Berlinből a bányáértékek piacáról kedvetlen irányzatot jelentettek. A zárlat nyugodt volt, kevésbé változott árfolyamok mellett.

11 óraker zárulnak:

Osztrák hitel. 638.75, Magyar hitel. 770.—, Länderbank —.—, Allamvasut 677.—.—, Elbavölgyi vasut —.—, Déli vasut 149.—.—, Alpési bányatársulat 601.25, Rimamurányi 527.50, Májusi járadék 96.75, Magyar koronajár. 93.50, Orosz érték 90.95, Török sorsjegy 187.—, Német márka 117.65.

1 óraker jegyzetek:

Osztrák hitel 639.—, Magyar hitel 770.— Länderbank 412.75, Unio-bank 544.—, Allamvasut 676.50, Angol-bank 295.—, Bankverein 522.—, Déli vasut 149.—, Gőzhajó —.—, Alpési bányarészvény 601.25, Májusi járadék 96.75, Magyar koronajáradék 93.50, Török sorsjegy 187.—, Német márka 117.65, Elbavölgyi vasut —.—, Rimamurányi 528.—, Orosz járadék —.—, Keleti vasutak —.—, Skoda —.—, Magyar jelz. —.—, Kárpáti petroleum —.—

Bécs, január 21. (Osztrák értékek zárlata.)

4.2 százalékos papír-járadék 96.75, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.70, 1860-as sorsjegy 150.25, Osztrák hitelsorsjegy 454.— Angol osztrák bankrészvény 298.50, Bécsi Bankverein 521.50, Osztrák-magyar bank 17.76, Déli vasut 149.—, Dunagőzhajózási társaság 1007.—, Dohány részvény 412.50, Cs. kir. arany (vert.) 11.35, Német bankváltók 117.76, Osztrák Lloyd 413.—, 4.2 százalék. ezüst járadék 96.70—98.60, Osztrák koronajáradék 96.75, 1864-es sorsjegy 259.—, Osztrák hitelintézeti részvény 638.25, Union-Bank 542.25, Osztrák Länderbank 412.50, Osztrák-magyar államvasut 676.25, Elbavölgyi vasut 424.—, Alpési részvény 600.25, 20 frankos 19.15, Londoni váltóár 241.20, Lipótkohó 425.—, Töröksorsjegy 186.75. Tartott.

Bécs, január 21. (Magyar értékek zárlata.)

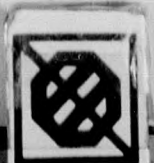
4 százalékos arany-járadék 111.65, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 150.50, Magyar hitelbank részvény 767.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény 494.—, Rimamurányi 528.25, Magyar cukoripar —.—, Adria hajózási részvénytársaság 417.—, Magyar koronajáradék 93.50, 4 százalékos magyar földiteherm. kötv. 93.80, Magyar nyer.-k. sorsjegy 194.50, Kassa-Oderberg vasut részvény 362.—, Magyar jelzálogbank 422.—, Magyar keresk. bank —.— kor.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, jan. 21. (Tőzsdejelentés.) A német vasipar helyzetéről érkezett kedvezőtlen jelentések hatása alatt a mai tőzsde tulnyomólag nyomott irányzattal nyílt meg, ami leginkább bányáértékekre hatott ked-

HETI MŰSOR.

Január	Nemzeti Színház	d. kir. Operaház	Vígyszínház	Állami Színház	Népszínház (Vic-Opera)	Magyar színház	Vár Színház	Uránia színház
23 Csütörtök	A nők barátja	Sámson és Doila	Az őrnagy ur	Varázskeringő	Tündérszerolelem	Hercegek iskolája	A hálás utókor	A szerelem története
24 Péntek	A vetélylárás	Mari, az ezred lánya. Piro cipő	Patachon	Varázskeringő	Parasztbecsület Balkirálynő	Hercegek iskolája	—	A szerelem története
25 Szombat	A képzelt beteg	Mignon	Figaró házassága Nincs elvámolni valója?	Varázskeringő	Boubourache Tündérlak Magyarhonban	Hercegek iskolája	Az gazság felé Az utolsó fejezet	—
26 Vasárnap	d. u. este	Pry Pál Az örök küzdelem előtt	Denevér	Az őrnagy ur Ordög	János vitéz Varázskeringő	Balkirálynő Parasztbecsület Tündérlak Magy.	Hercegek iskolája	A tánc A szerelem története

EGYETÉRTÉS

vezetőnl, ellenben az amerikai vasutak nyomott árfolyama inkább newyorki jelentésekre vezetendő vissza. Bankok megtarthatták árfolyamaikat. Hajózási részvények némileg javultak. Általánosságban az üzlet igen csöndes volt. Csupán a járadékpiaczon, melyen a megnyitás szilárd volt, későbbben a forgalom nagyobb terjedelmű nyert. Előnyben részesültek oroszok és japánok, amíg német beruházási kölcsönök csak későbbben jutottak kedvezőbb helyzetbe. A kedvező irányzat a későbbi folyamatban egyéb értékpapírokra is kiterjedt, ugyannyira, hogy az árfolyam állásából általános javulás volt konstatalható. Élénk kereslet tárgyát képezte a nagy berlini közuti vasut részvényei és nem csekélyebb keresletnek örvendettek Prinz Heinrich és Varschau-Wiener vasuti részvények is. A tőzsdei utolsó órájában a bányajárékok piacán is észrevehető javulás mutatkozott, amelynél azonban a forgalom csekély maradt. Készpénzpiac ipari értékei irányzatával kapcsolatban utótszdei irányzat határozottan szilárd. Napipénz 5. magánleszámitolási kamatláb 4 1/2 %.

Záratok jegyeztetik: 4 1/2 százalékos papírráradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék —, osztrák hitelrészvény —, Déli vasut 27.60, orosz bankjegyek 214.30, 4 százalékos új orosz kölcsön 74.50, Disconto Commandit 172.—, Dinamit-truszt —, Harpeni 203.50, Unifikált török járadék 95.70, 4 1/2 százalékos ezüst-járadék 96.75, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.50, Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar államvasut 144.60, Bécsi váltóár 84.85, Olasz járadék 153.90, Alt. villamosági Edison 201.30, Gelsenkircheni 187.50, Laura-cső 218.—, Szilárdult.

Frankfurt, (Zárlat.) január 21. 4 1/2 százalékos papírráradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.20, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.75, Osztrák hitelintézeti részvény 200.40, Osztrák-magyar államvasut 145.—, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.67, Bécsi Bankverein 130.70, Villamos részvény 146.50, 3 százalékos magyar aranykölcsön 98.55, 4 1/2 százalékos ezüstjáradék 93.50, Osztrák koronajáradék 96.55, Magyar koronajáradék 93.50, Osztrák-magyar bank 127.80, Déli vasut részvény 27.50 Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 848 75, Párisi

váltóár 813.83, Union bankrészvény —, Alpési bányarészvény 300.— Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat.) január 21. 4 1/2 százalékos ezüstjáradék 98.15, 1860. sorsjegy 150.90, Déli vasut 27.80, 4 százalékos Aranyjáradék 98.20, Osztrák hitelrészvény 200.75, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 103.70, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.60 Nyugodt.

London, január 21. Angol consol 84 1/2 %.

Páris, január 21. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.62, Osztr. aranyjáradék 98.35, Magyar aranyjáradék 93.90, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 481.90, 4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 316.—, 5 százalékos marokkói járadék 505.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 95.35, 4 százalékos Kons. amort. román járadék —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 1905. 91.25, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 96.55, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 505.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. 452, 4 százalékos spanyol járadék 93.85, 4 százalékos unifikált török jár. 96.25, Török sorsjegy 175.75, Török dohányrészvény 439.—, Osztrák földhitelintézet 11.14, Osztr. Länderbank 453.—, Magyar jelzálogbank 459.—, Banque de Paris 14.65, Banque Ottomane 707.—, Osztr. magyar államvasut 681.—, Déli vasut —, Meridional vasut 679, Keleti vasutak 659, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 606.—, Rio Tinto 17.31, Sucrerie d'Egypte 36.—, Tula 376, Thomson Houston 640.—, Urikányl köszén 157, Chartered 21.—, De Beers 358.—, East Rand 94.25, Jagersfontein 88.25, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 45.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.25, Váltó német piacokra (rövid) 122.75, Váltó Bécsre (rövid) 104.25, Váltó Belgiumra (rövid) 3/8, Olasz aranyváltó (rövid) 1/16, Váltó Svájcra (rövid) 3/8, Csek Londonra 251.70, Magánkamatláb 3 3/8, Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Vásárcsarnok.

1908. január 21-én.

A piacon ismét élénkebb a forgalom. Ugy a húsfélék, mint vágott baromfiban az enyhébb idő daczára kielégítő az üzlet. Vaj változatlanul lanyha,

turó ára is az időszaknak megfelelően nyomott. Munkásturót (csipőset) megfelelő minőségben nagy tételekben bocsáthatunk most vevőink rendelkezésére. A tojáspiaczon várjuk a tavaszi forgalom megindulását. A visszaesés a közeli napokban valószínű.

Mai árak:

Husneműk: Helybeli marhahus hátulja 120—148 K, eleje 1—116 K, vidéki borjú, borbén, hosszan mérve súlylevonás nélkül 100—116 K, helybeli borjúhús 116—120 K, sertésbús szalonna 122—124 K, lehuzott sertés 112—120 K, szalonna friss 136—140 K, szalonna sózott 116—120 K, szalonna füstölt 136—140 K, olvasztani való 136—140 K, hárj 140—144 K, sertészsír 140—144 K, mind métermázsánként. Füstöltbús (vidéki) kg.-ja 140—180 K, hazai sonka 1.80—2.— K, szalámi magyar 3.60—4.— K, nyári szalámi 1.20—1.40 K.

Vad: Öz 1.50—1.70 K, szarvas 1.—1.10 K, dämvad 1.—1.20, vaddisznó 90—1.00 K kg.-ként egészben, nyul nagy 3.20—3.40 K, nyul stildó 2.—2.20 K, fogoly 100—120 K, fácán 2.80—3.— K, szalonka — K, darabonként. Fenyvesmadár kötege —.—

Baromfifélék: Élő rántani való csirke 150—2.20 K, sütni való 2.90—3.40 K, kacsza sovány 3.60—4.20 K, kacsza hizott 4.40—5.40 K. liba fiatal —.— K, lud hizott 12.—16.— K, tyuk 3.40—4.— K, pulyka 12.—14.— K páronként. Vágott: szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.36 1.40 K, hizott kacsza 2.60—3.20 K, hizott pulyka 1.20—1.50 K, levestyuk 2.—2.40 K kg.-ként, Pulárd 1.80—2.20 darabonként.

Tejtermékek: Teavaj (centrifugált) I. 2.—2.20 K, II. 1.80—2.— K, főzővaj (köptül) 1.40—1.60 K, tehénturó 12—18 K, kilogr.-ként. Valódi erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldsejfélek: Burgonya (vagonár) sárga 6.20—6.40 K, róza 6.—6.40 K, fehér 5.20—5.40 K, kifli 10.—11.— K, sárgarépa 7.—8.— K, petrezselyem 12.—16.— K, vöröshagyma makói 10.—12.— K, közönséges hazai 7.—8.— K, fokhagyma 36.—44.— K, káposzta 2.40—3.— K 100 kg.-ként.

Gyümölcsfélek: Szőlő 1.60—2.— fillér kg.-kint, Alma válogatott elsőrendű áru (aranyparmet,

Table with columns: Buza, 100 kilogramm ára, 100 kilogramm ára. Rows include: Lisztvidéki, Tehérmegyel, Pestvidéki, Bányási, Bécsi.

Table with columns: Egyéb gabonaneműk, 100 kilogramm ára. Rows include: Rossz elsőrendű, Arpa, Zab, Tengeri, Repce.

Table with columns: Burgonya, 100 kilogramm ára. Rows include: Dániai, Német, Szász, Pesti.

Table with columns: Különféle termények, Faj, 100 kilogramm ára. Rows include: Hazánizott, Szalonna, Szilva, Szőlő, Koremag.

Allamadésság közlekedések

Table listing various bank shares and interest rates, including Magyar aranyjáradék, Kassa-odorb. v. 1889. frk. 6 1/2 %, and others.

Zálogvelek. Elsőbbsége

Table listing mortgage loans and interest rates, including Bejáró, Egyesült, Kisbirt., and others.

Takarékpénztárak

Table listing savings banks and their assets, including Budapesti, Magyar, and others.

Bankok részvényei

Table listing bank shares and interest rates, including Magyar aranyjáradék, Kassa-odorb. v. 1889. frk. 6 1/2 %, and others.

Takarékpénztárak

Table listing savings banks and their assets, including Budapesti, Magyar, and others.

Sorsjegyek

Table listing lottery tickets and their values, including Bazilika sorsjegy, Bécsi nyar. kőca 1874. év, and others.

Vertical text on the right edge of the page, including 'Szerda', 'Budapest', 'Hizott sertés', 'Máj árak: 100 kg.-ként (144)', 'Budapest', 'radt 1220 c', 'malacz. P', 'malacz.', 'tés, 54 da', 'sen 2150 da', 'malacz. E', 'stildó, — d', '1086 drb se', 'Máj árak: 1', 'felül élets', 'levonással', '350 kgr.-j', '—116 fil', '— fillér', 'fiatal közép', 'korona, éle', 'nyl 220 kg.', '110—116 f', 'rona. Hor', '— koron', 'grammonkir', 'zata lanyha', 'St.-Mar', 'hajtott 15', 'zsr-iz 477', 'rendű hizott', 'fiatal sertés', 'ban levonás', 'Budap', 'sára felhaj', 'rugott), 14', 'elő borjúkér', 'Középmínős', 'borjúként 9', 'nélkül. Az i', 'fillérel kilog', 'Egy', 'Szárdin', 'Paszau', 'Linz', 'Bécs', 'Pozson', 'Komár', 'Budap', 'Paks', 'Mohács', 'Gombó', 'Páncs', 'Unics', 'Orsva', 'Morsva', 'Zsolna', 'Trenes', 'Szered', 'Szt.-G', 'Sárvár', 'Győr', 'Zákány', 'Bács', 'M.-szé', 'Zágráb', 'Sziget', 'Mítrov', 'Dées', 'Kraszna', 'N.-Mat', 'Latorca', 'Munká', 'Homon', 'Ug', 'Perce

EGYETERTÉS

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1908. január 21-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt szórva-nyosan fordult elő némi csapadék. A hőmérséklet nagyjából lényegtelenül változott, de az északnyugati határmezsgyékben ma reggelre jelentősen emelkedett; a maximum: Fiumében 12 C° és a minimum: Rozsnyón -11 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Száraz idő várható, erősebb éjjeli fagygal.

Table with columns: Állomás, Legnagyobb mín., A hőmérséklet Celsius skálán, Irány és erője, Felhőzet, Csapadék mm, Hőmérséklet max., Hőmérséklet min.

Kivonat a hivatalos lapból.

Január 21.

Kinevezések. A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök a kunszentmártoni adóhivatalhoz Tompos László számrégi adóhivatali ellenőrt pénztárnokká és Konecsó Károly munkácsi adótitestet adóhivatali ellenőrré, a mezőturi adóhivatalhoz Nagy József nagyvárad adóhivatali segédet adóhivatali ellenőrré; az igazságügyminiszter dr. Felföldi Elemér pestvidéki törvényszéki, dr. Vaisz-féle alapítványi joggyakorlatot a budapesti büntető törvényszékhez, dr. Scholtz Elemér debreczeni törvényszéki joggyakorlatot a hajdusoboszlói, dr. Sartory Zsigmond nagykanizsai törvényszéki joggyakorlatot a dunaföldvári és dr. Herke Ferenc szabadkai járásbírói joggyakorlatot a nagyszentmiklósi járásbírói joggyakorlatot, Szabó Mihály bátfai járásbírói és Szász Tamás aradi törvényszéki irnokokat a m. kir. Kuriához irodatiztéké, Schrank József budapesti törvényszéki irodatiztett a budapesti V. ker. járásbírói joggyakorlatot végrehajtóvá; a vallás-és közoktatásügyi miniszter Markovits Katalin okleveles tanítóné, a crepajai állami elemi népiskolához rendes tanítóné, May Mária okleveles tanítóné a poklosteleki állami elemi népiskolához rendes tanítóné, Grad Bazil berendi gör. kat. elemi iskolai tanítót a kövárhosszúfalui állami elemi népiskolához rendes tanítóné, Fecser István okleveles tanítót a zugói állami elemi népiskolához rendes tanítóné, Kapus István okleveles tanítót a bajszai állami elemi népiskolához rendes tanítóné és Lőrincz Antal okleveles tanítót a felsőnémeti állami elemi népiskolához rendes tanítóné nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter dr. Szende István karánsebesi törvényszéki aljegyzőt a temesvári és dr. Fraller Jenő gyulai járásbírói aljegyzőt gyulai törvényszékhez, Engelmann Frigyes bácsalmási járásbírói telekkönyvvezetőt pedig a gyöngyi járásbírói joggyakorlatot helyezte át.

Pályázatok. Az alibunári járásbírói aljegyzői állásra 2 hét; a pozsonyi ítélőtáblánál irnoki, a pécsi törvényszéknél hivatalosjogi állásra 4 hét; Győr szab. kir. város törvényhatóságánál I. oszt. számtiszt. Pécs szab. kir. város törvényhatóságánál negyedmesteri állásra 5 hét; a körmöcbányai pénzügyhivatalnál hajdú, a Kuriánál hivatalosjogi, a budapesti törvényszéki fogháznál fogházormesteri állásra 6 hét; a lugosi pénzügyigazgatóságnál több pénzügyi vigyázói állásra 8 hét; a jászberényi járásbírói aljegyzői állásra 8 hét; a szegedi ítélőtáblánál ítélőtáblai bírói, a kézdívásárhelyi ügyészségnél ügyész, a löcsei ügyészségnél alügyész, az újpesti járásbírói aljegyzői állásra 2 hét; a kolozsvári áll. gyermekmenhelynél másod-orvosi, a sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgatóságnál áll. végrehajtói, a németvári adóhivatalnál díjas gyakorlatnok állásra 2 hét; a kolozsvári kataszteri igazgatóságnál kataszteri becselő biztosi, a vizaknai sóbánya-

ranett, Jonathán, Törökbálint, batul stb.) 60-100 K, másodrendű 30-40 K., harmadrendű apró áru 16-24 K. Körte elsőrendű 1.02-2.- K, másodrendű 40-80 K., dió I. 40-60 K., II. 30-40 K., 100 kg.-ként.

Tojás: bacsikai 104-108 K, erdélyi apróbb áru K, meszes K, eredeti ládánként (1440 drb).

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya.

Budapest, január 21-én. (Hivatalos tudósítás.) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) fillér Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő súlyban) fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felül súlyban) 118-118 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban) 120-122 fillér. Könnyű (páronként 250 kg-ig) 120-124 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül súlyban) fillérig, közép (páronként 240-260 kilogramm súlyban) fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) fillérig.

Sertéslelészám: 1908. évi január 19. napján volt készlet 21873 drb., 1908 január hó 20-án felhajtott 36 darab, 1908 január 20. napján elszállított 122 darab, 1908 január 21. napjára maradt készletben 21787 drb. A hízott sertéslelészlet irányzata: változatlan.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, jan. 21. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 1220 darab sertés, 54 darab süldő, - darab malacz. Pótfelhajtás - drb sertés, - drb süldő, - malacz. Mai napi felhajtás 930 darab sertés, 54 darab süldő, - darab malacz, összesen 2150 darab sertés, 54 darab süldő, - darab malacz. Eladatott 1064 darab sertés, 3 darab süldő, - darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 1086 drb sertés, 51 darab süldő, - drb malacz. Mai árak: Zsírsertés öreg elsőrendű 350 kg-on felül ételsúlyban 79-92 fillér, ételsúlylevonással - fillér. II. rendű 280 kg-tól 350 kg-ig 88-92 fillér, ételsúlylevonással -116 fillér, fiatal nehéz, 300 kg-on felül - fillérig, ételsúlylevonással 108-118 fillérig, fiatal közép 220 kg-tól 300 kg-ig - korona, ételsúlylevonással 109-116 fillérig, könnyű 220 kg-ig 88- korona, ételsúlylevonással 110-116 fillérig. Belföldi süldő -76 korona. Horvát süldő -96 korona. Malacz - korona. (Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsúlyban értendő.) A vásár irányzata lanya, az árak 2-4 fillérrel hanyatlottak.

Bécsi sertésvásár.

St.-Marx, január 21. (Távirati tudósítás.) Felhajtott 15183 darab sertés és pedig 9199 darab zsír- és 4773 darab húsértés. Árjegyzékek: elsőrendű hízott magyar sertésekért 110-112 fillérig, fiatal sertésekért 70-94 fillérig kgként ételsúlyban levonás nélkül.

Borjuvásár.

Budapest, január 21. (Hiv. tud.) A mai vásárra felhajtottak 143 darab élő borjút (közte 1 rugott), 14 darab leült borjút. Fizettek elsőrendű élő borjukért 92-100 fillért, kivételek 104 fillért. Középmínőségű élő borjukért 80-90 fillért, leült borjukért 96-100 fillért kilogrammonként levonás nélkül. Az irányzat igen lanya volt, az árak 4-6 fillérrel kilogrammonként csökkentek.

VIZÁLLAS.

Table with columns: Állomás, Jan. 21, Jan. 20, Jan. 21, Jan. 20. Lists various stations and their corresponding values.

hivatalnál pénztárnoki állásra 4 hét és Sandon (Somogy megye) postai ügynöki állásra 6 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND

DELI S.

csemeye-különlegességek

BUDAPEST,

Ferencz József-tér

= CRESHAM-PALOTA.

Újdonság!

PEDAÓGUSOK, ORVOSOK,

Most jelent meg!

JOGÁSZOK ÉS A MŰVELT

KÖZÖNSÉG SZÁMÁRA

A GYERMEKI

ELME ÉP ÉS RENDELLE- NES MŰKÖDÉSE, EGÉSZSÉGTANA ÉS VÉDELME

Írta: Dr. Ranschburg Pál.

ÁRA 6 KOR.

Második, lényegesen bővített és átdolgozott kiadás 2 melléklettel és 89 szöveggel.

ÁRA 6 KOR.

Megrendelhető a kiadó ATHENAEUM részv. társ.-nál (Budapest, Rákóczi-út 54.) és az összes hazai könyvkereskedésekben.

INGYEN

diszkrét és bármilyen külföldi rendkívül érdekes tartalma ábrákkal és használati utasítással ellátott árjegyzéket.

HALHÓLYAG 2, 4, 6, 8, 10, 12 K tucattal PESAR, OCLUS, NŐI ÖVSZER 3-5 kor. feltétlenül megbízható valódi angol és francia gyártmányok.

„NAKIRA“ törv. védett írásvető különlegesség, valódi indiai párgummiból feltétlenül megbízható, tucattal - 12 K

MINTAGYŰJTEMÉNY 12 darab legfinomabb óvószertől - 4 korona.

UTERUS-SPRAY eredeti Dr. védő női különlegesség 14 korona.

Universalis-sérvköttők páratlanok, kis gummi nyomólapnál, a legnagyobb sérv is cserélhető. Egyoldalon 6-12, kétoldalon 10-24 korona.

Műlábak, műkezek, egyesestűrtők ferdénmóttéknak, támgópek, stb. Haszköttők, gummiharisnyák stb. Irrigátorok, betegápolási cikkek kaphatók.

Magyar Orvosi Műszertár Budapest VII., Rákóczi-út 32.

Pontos címre és a veres keresztre ügyeljünk.

KÜLÖNFÉLÉK.

Volt egy királyfi . . .

A dér belepte az első virágot —
Sebaj! Terem helyette más . . .
Az első forró, lángoló szerelmet
Megölte rég a megszokás.

Ne hidd igaznak örült vallomásom,
Ha elstutogtam csendesen!
Arczomnak lángja, szivem dobbanása
Hazugság mind, — Ne higyi nekem!

A nap leszáll. A piruló felhőknek
Utolsó csókját adja le —
Elém lebeg az ösregék honából
Egy régi, régi, bus rege.

Volt egy királyfi . . . gazdag és hatalmas . . .
A lelke ábrándos, szelid —
Volt egy királyfi, gazdag és hatalmas,
De elpazarlárá kincseit.

Uttárla dobta a koldus világnak,
Azt hitte, hogy jót tesz vele —
S mikorra észre vette baigaságát,
Nem volt betéví kenyerere . . .

Lichtenberg István.

(Kép-gyár.) Párisban a bazároknak, főként ka-
rácsny táján, tömérdek olcsó festményt vásárolnak.
Csupa kézzel festett kép, egy se nyomás, nagyon
silány valamennyi, de olyan olcsó, hogy egy fran-
cia újságíró kíváncsi lett, hogyan készítik őket. A
mit látott, nagyon érdekes. Összeáll egy féltucat
fiatal festő és közösen dolgozik. A szoba falára föl-
aggatnak egy csomó vásznat és elkészítik a „színe-
ket”, csinálnak kék festéket égnek és víznek, barnát
földnek, zöldet fának. Erre elkezdődik a munka.
Kezdi az égfestő. Sorra veszi a vásznakat és vala-
mennyire odapingálja az eget. Ha víz is jön a képre,
azt is ő csinálja. Nyomában jár az építőmester, aki
épületeket fest az ég alá, amelyek köré, elé vagy
mögé a kertész hamarosan olyan kertet varázsol,
mint a parancsolat. Most jön aztán a figura-festő,
aki benépesíti a kész paradicsomot; rajzol delnőt,
katonát, lovast, embert, állatot, a mit épen a kép
„kiván”. Utóljára jön a mester, aki javít, pótol, tóké-

letesít. Az égre odalehel egy kis felhőt, a zöld gyöpre
egy pár szál virágot. A „remek” elkészült. A vásznat
és az olajat a megrendelő bazár adja, az ecsetet és
a festéket. — az ihletről nem is szólva! — maga
adja a vállalat. A bazáros fizet tizenkét alkotásért
kerek harmincz koronát; eladja darabját — öt koro-
náért. A hat ifju naponkint reggel héttől esti hétig
dolgozva fejenként megkeres — egy 20 koronás ara-
nyat. Négy hónapig tart ez a munka és ez alatt ezek
a szerény dolgos fiuk összekuporgatnak annyit, hogy
azután egy ideig buzgón tanulmányozzák az igazi
művészetet és készüljenek olyan művek alkotására,
amelyekből nem harmincz korona egy tuczat.

(Ötvennyolcz óráig a patakban.) Egy württem-
bergi postatiszt szerencsétlenül járt a minap a Ho-
henfreschen-hegyen. Vezető nélkül indult el s Rank-
weilba akart jutni. Egyszerre sűrű ködbe jutott,
amikor a Garnitzen-patak mentén járt. Nem látott
egy lépésnyire sem, még is folytatta útját. Egy ne-
gyedórával később lebukott egy szikláról a hat mé-
ter mélységben zuhogó patak vizébe. Csak a leg-
nagyobb erőfeszítéssel bírta elkerülni a vízbefula-
dást. Olyan helyre vergődött, ahol sekélyebb a víz,
ott azonban elhagyta az erceje. Nem is birt lábra
állani, mert eltörött a lábszára. Amig csak le nem
szállt az este, segítségért kiáltozott, de hiába. Át-
virrasztotta az éjszakát s a derékig erő hideg víz-
ben egészen megdermedt a teste. Másnap is hasz-
talan leste a segítséget. Kétségbeesett helyzetében az
az ölete támadt, hogy a sebes folyású patak hul-
lámaival küld hirt magáról. Lévetette ingét s bele-
dobta a vízbe. Később egyik harisnyáját is lehuzta
s egy czédulát tett bele, amelyre ezt írta: „Lezu-
hantam a Hohenfreschenbe, hozzatok segítséget.”
Ezt a postát is a patakra bízta. Étlen-szomjan, der-
mesztő hideg vízben töltötte el az egész napot és éj-
szakát. Harmadszor összeszedte minden erejét s a
patakban előre vergődött háromszáz méternyire,
ahonnan megpillantott egy alpesi menedékházat.
Órák hosszáig kiáltozott segítségért, végre meg-
hallották a menedékházban s kimentették borzal-
mas helyzetéből. Ötvennyolcz órát töltött sebesül-
ten a patakban. Hordozható ágyon Innerlaternsbe
vitték, ahol orvosi ápolás alá vették.

(A párisi kutyák.) Párisban a minap egy „kutya-
masször” küldötte szét árijegyzékét, amelyről érdemes
megemlékezni. A kutya orrát negyven koronáért
megváltoztatja a leleményes férfi s potom ötven ko-
ronáért a buldogg ábrázatát a leggyilkosabbra for-
málja. Husz koronát művésziesen fodorítja a kutya
bozontos farkát s ha a tulajdonos még öt koronát nem
sajnál, úgy megnyírja a kedves állatot, hogy akár-
kinek kedve telhetik benne. Ha nem tetszik valakinek

kutyája szőrének színe, a mester harmincz koronáért
olyanra festi, aminőre kívánják. A jólelkű párisi
kutyagazda azonban még ezzel sem éri be. Hűséges
állatjának még a halálát is széppé kívánja tenni. Rég-
mult idő volt az, amikor a peczér közönséges csa-
vargóként bánt a szegény párisi kutyával. Már van
vagy huszonöt éve, hogy gázzal fojtották meg a ki-
mulásra szánt kutyát, később szénsavval s a mai
időben kloroformmal vetnek véget földi életének. A
párisi rendőrfőnök felügyelete alatt álló bizottság
győződik meg esetről-esetre, hogy a kivégzés nem
tartott sokáig s az állat nem igen szenvedett. Ebből
is látható tehát, hogy Párisban még a kutyának is jó
sora van.

(A mandzsuri tigris.) Mandzsuria a világ leg-
kötűnőbb vadászterülete; nemcsak vadállományának
gazdagságával, hanem minőségével is felülmúlja az
összes ismert országokat. Az erdőiség és a folyam-
partok királya itt a tigris, mely nagyobb a bengáliai
királytigrisnél is. A kifejldött mandzsuri tigris fej-
től farktővéig három és fél méter, de akad sok négy
méter hosszúságú is. Az európai állatseregletekben
mutogatni szokott szibériai tigris csak halvány képet
ad a mandzsuri tigris óriási méreteiről. Mandzsuria
nemely vidékén a tigris elő vérengző, hogy az em-
bert még hajlékában is megtámadja; a kunyhó tete-
jére ugrik, keresztültöri és így hatol be. A tigrisvadá-
zatokat rendszeren télen tartják; mely gödröket ás-
nak, azt gázzal befödik és ha a hó belepte, akkor
vagy élő állattal csalják, vagy hajtókkal űzik oda a
csapdába, amikor aztán lándzsákkal megölik. Így ter-
mészetesen teljesen elrongyolják a szép tigrisbőr-
t, úgy, hogy a kereskedelemben nem értékesíthető.

(Hízlelő kura.) A hizást a következő ételek és
italok segítik elő: tej, vaj, zsir, zsíros hus, tézstane-
milk, cukros sütemények, árpa-, dara- és rizsleve-
sek, tejsűrű, méz, kakaó, csokoládé, sör, édes bor,
édes likörök. Főképpen tehát ezekből az italokból
és ételekből kell bőven fogyasztania annak, aki meg
akar hizni. Hogy a gyomor el tudja végezni a rárótt
nagy munkát, nem szabad túltölni, hanem inkább
többször napjában, de kisebb mennyiségben kell az
ételt-italt bekebelezni. A bőséges táplálkozás mellett
elősegíti még a hizást a nyugalom is. Aki tehát meg
akar hizni, annak nem szabad sokat járni, nem sza-
bad nehéz testi és szellemi munkát végezni. A nap
nagyobb részét pihenve töltse el s ha tud, étkezés
után szundikáljon egy fél órát. Ez a nappali alvás
igen elősegíti a zsir lerakódását a testben. Ujabbán
az orvosok a gyenge szervezetteket, főleg a vérsze-
gényeket, ideg- és tüdőbajosokat is ilyen módon gyó-
gyítják.

MEGCSALT ASSZONYOK.

— REGENTY. —

Írta: E. GABORIAU.

64

— A kötelességem azt kívánja: Tremorelt ku-
tassam fel és adjam át a törvénynek, ön pedig
arra kér, hogy vonjam őt ki a büntető igazság
keze alól!

— Egy szerencsétlen, boldogtalan nevében
könyörgök önnek.

— Egyetlen egyszer szegtem meg a köteles-
ségemet; nem tudtam egy anya könyveinek el-
lentállani. Lábaimhoz borult és úgy könyörgött
a fiáért; megkíméltem és a fiuból becsületes em-
ber lett. Ha ismét mulasztást követek el, amit
alig tudok saját magam előtt is mentetni, ezt
tisztán ön iránt érzett barátságból teszem, béke-
bíró ur!

— Oh, hogy hálálhatom meg ezt önnek, —
szólt örömsugárzó arczczal Plantat. — Egész
életem boldogságát önnek fogom köszönni!

— Ne adja át magát tulvérmes reményeknek,
— mondta komolyan Lecou. — Csak egy mód
létezik, melylyel Tremorelt meg lehet menteni a
földi igazságszolgáltatás elől s nagyon kétséges,
vajjon sikerülni fog-e?

— Oh, mindenesetre, mindenesetre, csak ön-
nek akarnia kell!

Lecou nem tudott egy kis mosolyt elfojtani.

— Békebíró ur nagyon nagy bizalommal van
az ügyességem iránt. De most nemcsak tőlem
függ a siker, hanem a gróftól is. Ha ugyanolyan
megítélés alá esne, mint a többi férfi, akkor szinte
jótállhatnék a siker felől, de önála szinte hihe-
tetlen. Itt csak egy segítségére számíthatunk, ha
Courtois kisasszony is velünk tart. De még egy
akadály! Mi történik, ha Valfeillben megtalálják
Sancrey feljegyzéseit, amit Tremorel olyan lá-
zasan keresett?

— Oh, efelől nem kell tartani semmi veszély-
től! — válaszolta élénken a békebíró.

Lecou így gondolkozott:

— Ahá, most végre megfoglak; most már
meg fogom tudni, hogyan lehetséges az, hogy a
kézirat kétféle írást mutat és újból az öreg tisztelt
öreg ur kezeibe került vissza!

Plantat némi habozás után pedig így szólt:

— Oly sokat vallottam már be önnek, Lecou
ur, most tehát ezt a titkot is meg megtud-
hatja. Maga a grófnő volt az, ki a kéziratot, mi-
után még néhány kiegészítő-lapot irt hozzá és
otthon nem tudott neki biztos helyet, nekem visz-
szaadta. És mintha csak sejtette volna hirtelen
halálát, megbízott, hogy ha váratlanul halna meg,
bontsam fel a lepecsételt csomagot és tartalmát
olvassam el.

— De békebíró ur, ha ön mindent tudott,
miért hagyott engem a sötétben tapogatódni és
lassan esetet-esetre kikutatni?

— Bocssásson meg, de én szerettem Laurát
és ő érette akartam megtenni . . .

— Értem! Tehát megegyeztünk és amit em-
beri észszel és erővel el lehet érní, azt megtesz-
szük.

Lecou felkelt s néhányszor fel s alá sétált a
szobában, azután a kandallóhoz támaszkodott és
elmerült gondolataiba.

Plantat nem merte megzavarni, bár égette a
vágý és kíváncsiság megtudni az egyetlen módot,
amelyről Lecou beszélt. Hirtelen felegyenesedett:
a terv teljesen készen volt.

Az óráját nézte.

— Az ördögbe! hiszen már két óra, három és
négy óra között pedig Lusztigné asszonytól kell
lennem, aki Fanny Fancy felől értesítést tud
adni!

Plantat felkelt.

— Én készen vagyok.

— Sajnos, még nem mehetünk, — válaszolta
Lecou, — mert ha még ma végezni akarunk Tre-
morellel . . .

— Hogyan? Ön olyan gyorsan végbe tudja

vinni az esetet? — kérdezte csodálkozva a béke-
bíró.

— Természetes, a mi mesterségünknel min-
den a gyorsaságtól függ. Ma még biztos a grófi,
de ki tudja, vajjon holnap is ilyen jól áll-e a hely-
zet. A megbízottjaim, akiknek a butorkereskedő-
ket kell kikutatni, mindegyikének kocsit pompás
lovakkal áll rendelkezésére s mivel már reggel óta
utban vannak, nemsokára befejezheték körutjú-
kat; meg kell tehát várniuk az értesítést. Ezalatt
azonban nem akarok időt vesztegetni és megte-
szem az intézkedéseket.

Mialatt még beszélt, odalépett az íróasztalá-
hoz és néhány sort irt gyorsan egy lap papírra.
— A levelet egyik segédemhez írom, —
mondta közben Lecou, — nyolcz-tíz emberrel
együtt odarendelem a Lamartine-ut sarkán levő
borozóba, ott fognak reánk várakozni.

— Miért nem rendeli az embereit inkább ide?

— Hogy hiábavaló utaktól megkíméljük
magunkat; először a jelzett Lusztigné ott lakik a
közelben; másodsor, azt hiszem, a gróf mende-
dékvara is ott lehet közvetlen közelben.

— Miből következteti ezt? — kérdezte rend-
kívül csodálkozva Plantat.

Lecou mosolygott.

— Emlékszik még arra a levélre, amit Laura
kisasszony az edesatyjának irt? Mindjárt figyel-
meztettem önt a postabélyegzőre és meg is kér-
deztem, milyen városrészben lakik a kisasszony
néneje? Én így képzelem a helyzetet: Courtois
kisasszony, midőn néneje házát elhagyta, egyene-
sen a Tremorel által bérelt lakásba ment, ahova
Tremorel egy-két nap mulva követte. Onnan
irta meg a gróf által diktált levelet a szüleinek
és a legközelebb eső postaszekrénybe dobta. A
postabélyegző szerint a Lorettó-negyedben lett
feladva, tehát ott kell keresnünk Tremorelt is!

Ez olyan egyszerű volt, hogy Plantat nem
tudott rá mit válaszolni; csak egy dolog nyugtala-
nitotta.

(Folyt. köv.)

Hol kell Erényi-Ichtiol- Salicilt használni?

1. Ahol a viszketegségi bőrbaj ellen nem lehet találni más megbízható szert.
2. Ahol a sömörös viszketegségtől nem tudnak megszabadulni.
3. Ahol a sebek vagy kisebesedések sok bajt és kellemetlenséget okoznak.
4. Ahol az aranyeres fájdalmak napirenden vannak.
5. Ahol végbél-bántalmak óriási fájdalmakat okoznak.
6. Ahol az excema gyakran mutatkozik.
7. Ahol a feldörzsölés és kisebesedés égetési fájdalmakat okoz.
8. Ahol a test bármely része vagy a lábak izzadnak.
9. Ahol a viszkető fájdalmak jelentkeznek.
10. Ahol az ótvár nem volt eddig gyógyítható teljesen.

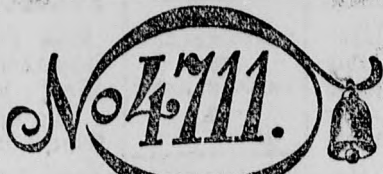
Az eredeti „Erényi-Ichtiol-Salicil” 8 koronás dobozokban csak a kizárólagos készítőnél kapható:

Erényi Béla DIANA-
gyógyszertár
Budapest, Károly-körút 5.

(Postal megrendelések utánvétel mellett aznap szállítanak.)

Több mint egy millió köszönőlevél került be a világ minden részéből.

A MINT AZ ARANYNEMÜN
MEGVIZSGÁLJA A FÉMJEL-
ZÉST UGY VIZSGÁLJA MEG

KÖLNI VIZÉNEK
ZÖLDARANYJELZÉSÉT.

Ez a jele
a
minőségnek

Ez a jele
a
minőségnek

MINDENÜTT KAPHATO.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerlelet gazda tapasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyszervi és bujakeres osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban
emeritált kórházi orvos

gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és mákac

nemi betegséget

(hugyszőfolyást ebeket, syphilit stb.)

Impotentiát (férfiui gyengeség
megidősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszer
foglalkozás megzavarása nélkül.

Biztos elker folyón a honorarium utólag is fizethető.

Levelekre díjlanul válasz. Kívánatra gyógyszersek.

Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-8-ig.

Budapesten, Rákóczi-ut S/A. szám.

(A Pannónia szállóval szemben.)

Általános ház. — Bejárati a lépcsőnél. — Külső vöröslátás.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett
kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerre, rövid idő alatt gyógyít húgyszőfolyást, hólyagbaj
sebeket, bujakeres syphilit, lóheréket, öngyújtott férfij
döcsökben és, emelést és annak utóhatásait, ider- és nat-
perincheit, valamint minden nemi bajokat.

RENDEL: 9-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest VIII., József-körút 2.

Levelekre váaszol, gyógyszeréről gondoskodik.

Levél útján is biztos gyógyásiker.

Titkos betegségek

biztos és lelkismeretes meggyógyítására 24 évi ezredorvos
kórházi tapasztalatai alapján legjobban ajánlható

Dr. CZINCZÁR

egyetemi orvostudós specialista

Igen rövid idő alatt alapos sikerrel gyógyít. Húgyszőfolyást
megemlést, hólyagbaj, fekélyeket, syphilit, férfi szingh-
lést, emelést, hátréteket és egyéb, bujakeres és minden
nemi betegséget biztos módszerrel.

Budapest, 10., Károly-körút 10. 1. emelet

Rendelés d. e. 10-4 és este 6-9 óráig.

Vidékietek levél útján is biztos eredménnyel és
gyógyszeréről gondoskodik.

Munkáikat teremtés iránti önményével szel.

Nyilatkozat. A Csillaghegyi forrásvíz
bakteriológiai szempontból tisztának és kifogástalan-
nak minősítendő.

Dr. Preisz Hugó
a. m. kir. Állami bakteriológiai Intezet
vezetője.

A Csillaghegyi forrásvíz központi tro-
dája Bpest, III., Bócs-ut 94. Telefon 77-88

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz- motorok

Motoros esép-
lőkészletek.

A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem.
Kedvező fizetési feltételek.

Tessék árjegyzéket kárni, ingyen köldjük.

Dobry Ant. motor- és
gépgyárainak

magyarországi kizárólagos képviselője:
Kovács Mihály és Társa
Budapest, V., Hold-utca 23. sz.

GY- szerek

Vidék franczia és amerikai gyártmány
Orvoslágra ajánlva! Feltétlenül biztos!

GINNÉL.

Eredeti csomagolásban!

Arkt: 12 db. finom mintás K 2-4
12 db. francia gyártm. : 6-10
12 db. amerikai : 10-12
Cápet amerikai (rövid) : 4-8
12 db. amerikai : 6-10
12 db. ultra : 12-18

Minta-gyűjtemény
széleskörű csomagolásban, 12 db K 9-10
12 db K 8-9

Női övszer „Pasazim” coln-
pívum : K 9-10

Sérülést orvosi rendelésre valódi
angol nyelvű nyelven K 7-10. Co. és kir.
szabad. Hólettel-jele pneumatiikus por-
lótával : K 12-18

Suspensor (keret nélküli) darabja : K 1-2-40

Hawibaj kötés darabja : K 5-11

Haskötés darabja : K 7-24

Ginnéi görög-herósz darabja : K 3-18

Ujjgator teljesen felszerelve, darabja : K 5-9

Ujj „Auto vaginal Spray” legmegbízhatóbb női külön-
legesség : K 10-18

Szétválasztás titkoltatás mellett. — Képes árjegyzék
ingyen és barmentvo.

KELETI J. gyártmányok és betop-
ápolási cikkek gyára.
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17/1.

Ön gyöngéd férj?

Ha igen, akkor vigyen
haza a feleségének egy
füveg menyecske likört.

Gyártja az
Első Alföldi Cognacgyár
részv.-társ. Kecskeméten.

E hirdetés rovamon minden szövegszerű beiktatása közönséges postai betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovamon minden szövegszerű beiktatása közönséges postai betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C 286

Vigyázzon,

ha meghűlt és vásároljon valódi Réthy-féle cukorkát 60 fillérért. 25271 sz.

A Falkogen

tüdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszer-tár, Budapest, VIII Rákóczi-tér 2. sz. 25828

Lakást,

bérlhelyiséget, üzletet akar venni, akkor csak Gresham-palotába „Huszárhoz” kell menni. Telefon 81-08 Elsőrangú ajánlatok Teljes garancia. Válaszbélyeg. Minden bérlhelyiség naponta nyilvántartva.

Gimnáziumi,

reál, kereskedelmi, polgár egyéves önkéntességi, bármely erőtértségi vizsga letéveséhez igényelt tantárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanított kitűnő philologus és matematikus Egyenkénti oktatás. Tanítványok csak korlátozott számban vétetnek fel. A bannulatos eredményeket igazoló okiratok alakásban megtekinthetők. **Goitein Heinrich** Budapest, VII, Damjanich-utca 89. II. emelet 10.

Asszonyok vigyázzatok!

Tulnag gyermekáldás ellen okvetlen megtanít védekezni Fischer Róza kézikönyve. Több ezer köszönő és hálaírat. 1. koronáért (esetleg bélyegekből) megküldi Fischer Róza asszony, Budapest, Damjanich-utca 28. B. 2. 27853

Butor,

dívalos, szolid minőségben, csakis készítés ellen, hihetetlen olcsó áron eladó és pedig: két matt szekrény 82 forint és feljebb, két ajtos szekrény 16 forint és feljebb, két ajtos szekrény 16 forint és feljebb, egy mosdószekrény 15 forint és feljebb, egy kredenz valódi márványtal 40 forint és feljebb, egy kávéasztal 12 forint és feljebb, egy diván szőnyeggel 35 forint és feljebb, egy íróasztal 15 forint és feljebb, egy otomán szőnyeg 30 forint és feljebb. Szőnyegmunkák, teljes háló-, étkező- és nappali berendezés mahagoni, páriszandor, cseorsznyiében a legújabb stílusban a legújabb minőségben. Borakárossai vállalat, IV., Veres Pálné-utca 13. (ezelőtt Zoldfa-utca) I. emelet. 7078

Autóm. parkány tömegfogó 2

frt, cserélnék 120 frt, egy éjjeli felügyelés nélkül vagy 40 darabot fognak, nem hagynak szagot hátra és önmaguk állnak fel. „Poliszet” svábborgató eszközre fogja elférnek a szűkös és muszkákat. Ára 120 kor. Mindentől a legjobb eredmények. Szétküldés utánvétel Schuller J. Bécs, III/E, Kurzbauer-gasse 4/c Szám alatt köszönő és elismerőlevel.

Polgári draki

Pontos kiszolgálás!!

Kitűnő szabás!

vidékre küldök, nagyobbi és kisebb mély.

Zelisz János

angol ur szabóterem

BUDAPEST

Andrássy-ut 56. I. em.

Allandó vásárlók a legdívalosabb angol és bel-földi szövetekből.

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyesítágyakból is) Kolozsvárra, Budapestre ugyszintén Államszámviteltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészíti. Jogi szeminárium, Budapest VI., Róssa-u. 44. III. 8.

Parketagyár

Gyöngyösdön ajánlja gyártmányait.

Csemegezőllöt

fügymenlesen csomagolva, 5 kilónként 5 koronáért, leginomabb táblaalmát 4 koronáért, mézédés narancsot 3 koronáért szállít **Böttmann Hermán** Biskunthalason 27850

Aczélsodrony-

ágybetétek a legjobb kivitelben kaphatók, fakedre 3.50 frt, vaskeredre 5.50 frt és feljebb **Heizer és isa sodronykerítés- és ágybető-gyárban.** Népszínház-utca 1. sz. Az Apolló színház épületében. 27910

Polgári, gimnáziumi,

kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes, Almásy-tér 13. sz. II. em. 18. sz. Válaszbélyegyet kérek. 25465

Izlésesen

butorozott különbejárati utcai szoba egy vagy két intelligens ur részére fűrdő használatú azonnal kiadó. Csepregi-utca 2. szám, I. emelet 9 ajtó.

Zalogcédulákat,

brilliantokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszerket legmagasabb áron vesznek. Brillantokért többet fizetnek, mint újonnan kerültek. **SCHILLER ISZIDOR**, Sip-utca 8. 26316

Mérnöki műszerekkel

vesz, elad, cseréli, lejtőrök, Planiméter, Teleskop, Goerz-Zeiss-Trimäder stb. **HATSCHKEK EMIL**, Andrássy-ut 13. Flókja: Erzsébet-körút 38

Építkezéseket!

Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen vállallja, tehermentes tevéket törlesztésre felépít. Építési tanácsokkal szolgál. Borsody építésiroda Bpest, Békáscsv-ut 71 782

Veresáfonyabelfőt

B A B T A-téle, 5 kilós postakosárúfogó 6.-korona FELKA, KONZERVGYÁR Felka, Szepes. 26972

Magánkutató iroda

Rákóczi-ut 73. Kényes megbízatásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben. Kossa-Hagyary Géza. Telefon 67 47 26703

Alkalmi vétel.

Butorok, visszamaradt szőnyegek, kényes kőrölmények, miatti eladók; mahagoni hálószoba 180 frt, íróasztal könyvvezekrényvel, olajfestmények 2 frt, nagy perzsaszőnyegek, lámpák, 3 águ villany lámpa. Árverési butoreladás. Dob-utca és Holló-utca sarokpincze. 25616

Fénykép-készítőkkel

objectivet vess, elad, cseréli, az Apolló lemozok egyedül elismert helye.

HATSCHKEK EMIL

Andrássy-ut 13. Flókja: Erzsébet-körút 38. Alapított 1877. Sokkal olcsóbb, mint mások díszletre.

Kanári malacok

kiképzett előnevelésnek daruját 8-9 lit. tenyésztőket 1 forintjával felöltség mellett szállít **STERN Csongrádrol.** 27642

Fenyőborovicska

(Janiperus) BARTA-téle, 3 liter k 7.50, 4 liter k 9.- bórmentve. **FELKAI KONZERVGYÁR** Felka, Szepes. 26973

Polgári iskolai

reáliskolai, gimnáziumi kereskedelmi, egyéves önkéntességre képesítő vizsgákra, valamint mindenféle javító és pótló vizsgákra legelővidebb idő alatt a legjobb sikerrel előkészít. Tanár Budapest, Thököly-ut 8. I. em. 3. ajtó. 26814

Lakást,

üzlethelyiséget akar kiadni, vagy kivenni, akkor csak Huszárhoz kell menni Budapest, V. Mérég-u. 2. Telefon 81-08. Teljes garancia, első rangú ajánlatok. Minden bérlhelyiség és ingatlan nyilvántartva.

Ki a YES-OUI-SI

ezimű lapot megrendeli, játszva minden megérőltetés nélkül és önállóan az

angol és francia

nyelveket alaposan megtanulhatja. Előfizetési ár negydedven. Kéni minden kiadásra 8 koronára. Megrendeléseket elfogad és mutatványzókat küld a kiadott hivatal. Budapest, Andrássy-ut 97. szám.

Csemegealma

léli nemes Isajma és őris borsalma postakosárúfogó 8 kor. 25 kiló ára 12 kor. Házigaz 16zött darabok lekár 2.40 kor. Kifűdő borsalma-sajt 2 kor., Cukorédes szilvale 1.40 K. kilója Faboroknak hettoliterjét 50 koronáért szállítja Szabó X. L. Csongrád.

Urasági butor

Eladok és veszek; mahagoni hálószobákat, ebédloket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és szmra szőnyeget, függönyöket, üveg- és bronzszilárokat, petróleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia

Allandó nagy lakberendezési kiállítás! IV., Sommelweis-(Ujváros) utca 21. kapubejárati Az egész házban. Telefon 17-77.

Főközlet nincsen.

26019

Magán építő iparos

iskola előkészít építő, kőműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat, Vági József műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 27225

1000 családnak

azonnalra szerzett „Huszár” lakást, helyiséget, állást Budapest, Mérég-u. 2. Telefon 81-08. Válaszbélyeg Elsőrangú ajánlatok. Minden bérlhelyiség, ingatlan naponta nyilvántartva.

STENOGRÁFIA

Ha eletpályáján boldogulni akar, tanuljon gyorsírást, gépirást, könyvvitelt, német nyelvet a Stenográfia országos Gabelberger gyorsíró- és gépiró iskolában. Sokszorosító tantolyamok, copying office. Biztos állásközvetítés. V. Váci-körút 33

BUTOR

árverésről, finom és egy szerző butor, hálószobák és garzon szobák Szalon börtellek, gyöngyűrű fűzők, diván, borszék, íróasztal, porzsaszőnyeg és egyes darabok; Pádes B. VII, Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Villamos

világítás

saját dynamóval, lakóházak, gazdaságok részére. Ezek az villamos cikkek árjegyzeke ingyen. Aránjat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gärtner, elektromérnök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

Pénzkölcsönt

4. 4/2 és 5% alapon földbirtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén lévő bérházakra I. II., III. helyen 5-70 evig töltszethető. Személyhitel tisztviselőknak gyorsan eszközözöltek.

HOFMANN JAKAB

bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 11a.

Szepességi csemegek

BARTA-téle veresáfonya befőtél, málna, szamóca, csipkebogyóval, gomba- és húskenyerveket, pastomokat ajánl a **FELKAI KONZERVGYÁR** Felka, Szepesmegye. Kérjen árjegyzéket.

Vadászfegyver

örökségből származó gyűjtemény, potom áron egyenként is eladó. Modern Toplewer kulcsu 18 frt. Grener zárú angol lakatu visszazugró kakasu 25 frt. Ontöltő és töltényvető sörtes Winchester 35 fit löbb szép Hammerles és Drilling feltűnő olcsó áron. Ismétlőpisztolyok és revolverek között vedodg-hammerles és Brauning is feltűnő olcsón. Radó, Egyetem tér 5E.

A KINEMATOGRAF

MINDEN SZÁMÁT FOKALMÓZIK A MOZGÓFÉNYKÉPEL AMATŐRFÉNYKÉPEL ÉS A KINEMATOGRÁF ÉS A GRÁMOFONNAL 20. 80. II. BUDAPEST, BAROSS-TÉR 59

Gyorsírás

(Gabelberger)

Gereben

gyorsíró nőiskolája kiképzés után állást tudóknak tandíjkezevmény. Írógépek-tatásnövendékeknek díjmentes.

Kristóf-tér 2. szám.

Nem kell

már semmire futár, gyorsan szerez mindent „Huszár” Budapest, Mérég-u. 2. Telefon 81-08 Lakást, lépcsőházi szobát, házat, telket, üzlethelyiséget, állást. Válaszbélyeg. Elsőrangú ajánlatok. Teljes garancia. Minden bérlhelyiség, ingatlan naponta nyilvántartva.

Saját gyártmányú

vas- és rézbutorok

Rézagy --- 45.- frt
Vaságy matracczal 8.50
Gyermekágy --- 11.50
Sodronyágy-betét 8.50
Vas- és rézbutorok gyárti árban.

WEISZ LIPÓT

Király-utca 99. szám.

TELEFON 57-01.

Levelek Hullása

Írta: KISS JÓZSEF

Falus Elek rajzaival.

Ezzel a czimmel LEVELEK HULLÁSA: az utolsó esztendőknélben írt költeményeit: gyűjtötte össze: KISS JÓZSEF

SHEREZADE

A NAPHOZ MECSVILÁG

KNYAZPOTEMKIN - KÉT HAJÓ - A TROMBITÁS

ODESSZA stb. stb.

mind benne vannak a szép albumalaku kötetben, amelyet stilszerű művészi rajzok díszítenek.

Amikor egy egész ország jubileumi ünnepegekkel veszi körül a mai magyar költészet e nagy alakját, ez a gyönyörű könyv harmonikus kísérője az ünnepegeknek - Irodalmi esemény.

Az albumalaku - könyv ára - díszkötésben 15 korona.

Megrendelhető:

SINGER ES WOLFNER

könyvkiadóhivatalában:

Budapest, VI., Andrássy-ut 10.

Ajtók ablakok,

VASREDŐNYÖK, VASRÁCSOK,

rapuk használata és újak elősoda kaphatók!

Lefkoviés Jakabnál

Bpest, V., Csáky-utca 26.

Korall-utca sarok. Lipót körút közelében

Kolozsvári

jogtudományi és állam-

tudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítettünk elő a legelővidebb idő alatt kiprobált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikortét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Válatójogból speciális tanfolyam, melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen osakely díjazás al. Levelbeli érdeklődésekre ki-merítően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2.

Modern

urasági butorok

alkalmi vételo és eladása

háló-, ebédlo-, szalon-, uriszoba és írodal teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.

GROSZ SÁNDOR és társa

Budapest, Liszt Ferenc-tér 2. sz. ezelőtt Gyár-utca

Telefon 14-09

500 koronát

fizetnek annak, ki a Bartilla fogvizének használatát mellett - üvegje 76 fillér - valaha ismét fogfájást kap vagy szája büzlök (franco küldéssel külön 95 fill.) Bartilla-Winkler Ede Wien 19/1. Sommergasse 1. Főraktár Budapest, Török I. Király-u. 12., Andrássy-ut 20. sz. Dr. Egger Váci-körút 17. sz. - Kapható minden gyógyszerüzletben, Csáky, Bartilla fogviz" kerendő, Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik, 37

Börszékikar

börszékítés és börfaragás

KENDI ANTAL

Budapest, IV., Károly-utca 2

az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi börszékék és korosszékében, jóval olcsóbb árban, mint eddig.

Használt székék átalakítása börszékékre olcsó árakban. Legelővidebb börfaragó és állványok.